ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

30. 11. 1984 ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН

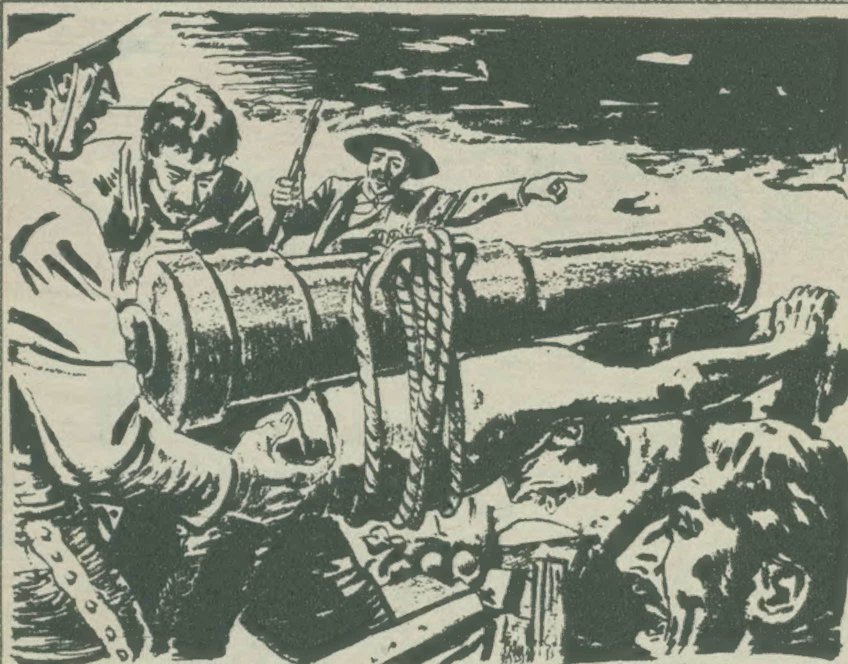
БРОЈ 1718

ЈЕДНА РАТНА ПРОСЛАВА ПРВЕ ГОДИШЊИЦЕ АВНОЈ-а

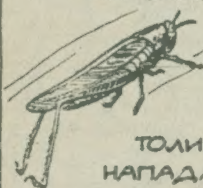
Ripley

Веровали или не!

ЖИВИ ЛАФЕТ

ЗА ВРЕМЕ РАТА ИЗМЕЂУ МЕКСИКА И ШПАНИЈЕ, МЕКСИЧКИ АРТИЉЕРАЦ ВАЛДИВИЈА ТОКОМ ЧИТАВОГ БОМБАРДОВАЊА ДРЖАО ЈЕ НА ЛЕЂИМА ТОП И ТАКО ПОМОГАО СВОЈИМ ДРУГОВИМА ДА ОСВОЈЕ ЈЕДНО ШПАНСКО УТВРЂЕЊЕ У БЛИЗИНИ ЗАКАТЕКАСА.

СКАКАВЦИ

У КОНГУ, ТОЛИКО СУ ВЕЛИКИ ДА НАПАДАЈУ И ЛОВЕ МИШЕВЕ.

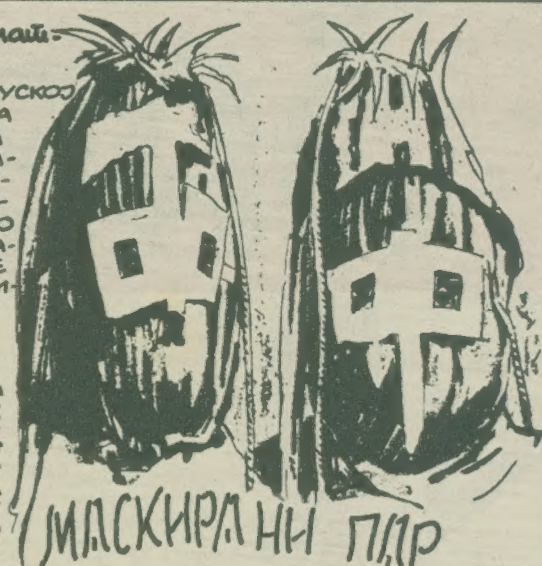

АФРИЧКИ МРАВИ ВОЈНИЦИ

ПОВРЕМЕНО ОДРЖАВАЈУ „САВЕТОВАЊА". ОНИ ТАДА НАЧИНЕ КРУГ ЧИЈИ ЗАШТИТНИ ПОЈАС ЧИНЕ МРАВИ РАТНИЦИ ДОК СУ ВОЈСКОВОЂЕ У СРЕДИНИ.

Природни климатски уређај

У ЛЕКАЛУ, У ФРАНЦУСКОЈ НАЛАЗИ СЕ ЈЕДНА ПЕКИНА КОЈА ЗА ВРЕМЕ ЛЕТА ХЛАДИ ЧИТАВУ ДОЛИНУ И ИЗ КОЈЕ ТОКОМ ЗИМЕ СТАЛНО СТРУЈИ ТОПАО ВАЗДУХ ТАКО ДА СЕ У ДОЛИНИ ЗЕМЉИШТЕ НЕ ЗАМРЗНЕ НИ НА НАЈНИЖОЈ ТЕМПЕРАТУРИ.

МАСКИРАНИ ПАР

ОБИЧАЈ У АФРИЧКОМ ПЛЕМЕНУ КАРАГУ НАЛАЖЕ ДА НЕВЕСТЕ И МЛАДОЖЕЊЕ МОРАЈУ ДА НОСЕ МАСКЕ ТОКОМ ПРВЕ ГОДИНЕ БРАЧНОГ ЖИВОТА. У ТОМ ПЕРИОДУ БРАК СКЛОПЉЕН ПО ДОГОВОРУ РОДИТЕЉА МОЖЕ ДА БУДЕ ПОНИШТЕН. АЛИ, КАД СЕ МАСКЕ СКИНУ, ПАР СЕ НИКАД ВИШЕ НЕ МОЖЕ РАСТАТИ.

СУНЦЕ НА ЗАЛАСКУ

У СЕВЕРОИСТОЧНОМ СИБИРУ УВЕК ИМА НЕОБИЧАН ОРЕОЛ.

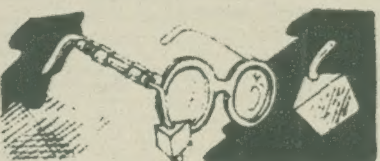
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● највећи богаташи у Сједињеним Америчким Државама по свој прилици живе у Мидленду, у држави Тексас. Продавац аутомобила из овог града

тврди да дневно купцима испоручи десет луксузних аутомобила марке ролс-ројс. У Мидленду такође има више приватних авиона него у било ком крају света.

● ● ● једна француска фирма патентирала је специјалне наочаре с – ретровизором, онај ко их буде носио моћи ће лепо да

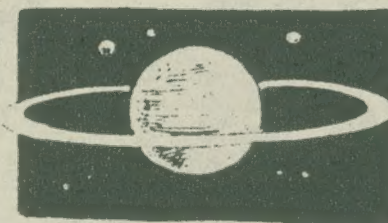
види и све што се збива иза њега. То је огледалце у облику призме које се монтира на дршку наочара, а лако се помера у страну кад више нема потребе да се гледа уназад.

● ● ● у свету данас 420.000 аутомобила ради на електрични погон.

● ● ● у Јапану је израђена грамофонска плоча с пречником од свега 12 центиметара, има само једну страну и на њој

је снимљена Бетовенова Девета симфонија. Урезана је ласерским зраком, а и пушта се на специјалном ласерском грамофону. Дужина трајања музике – 71 минут.

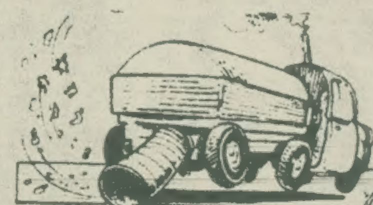

● ● ● индијски астрономи открили су око Сатурна још један прстен чији је пречник четрнаест пута већи од пречника саме планете, а шест пута већи од пречника оног последњег највећег од досад познатих прстенова.

● ● ● извесни доктор Коченде који живи у граду Буђејовицама у чехословачкој за више од педесет година успео је да сакупи 2.000.000 разгледница. На преко 1.300.000 представљени су градови и пејзажи, а на осталим су репродукције појединих уметничких дела и – цвеће.

● ● ● ове јесени у Демократској Републици Немачкој појавили су се на улицама необични аутомобили – скупљачи смећа. У ствари, на обичне „ђубретарце" монтирани су јаки вентилатори који кроз усисну цев великом брзином гутају опало лишће. Касније се од тога прави одлично ђубриво за градске паркове и баште.

● ● ● у близини језера Баринго у северној Кенији пронађен је део окамењене чељусти са два зуба који је, без сумње, припадао неком човеколиком бићу. Утврђено је, такође, да је ово биће старо пет милиона година, то јест готово милион година старије од свих досад познатих остатака хоминоида.

МАНДОЛИНА ТЕЖА ОД ЧЕКИЋА

Поред „Мис Југославије" Зеница има и ковача – првака државе

Славко Петровић, рођен у Бусовачи 28. августа 1954. године, од оца Иве и мајке Јеле. О њему су писале новине: фабрички лист „Металург", зеничка „Наша ријеч", сарајевско „Ослобођење", лист омладине Босне и Херцеговине „Наши дани", „Политика"... Био је и на телевизији.

Славко није фудбалер. Није певач. Није добио милионе на лотоу. Текстови у штампи у којима се помињало његово име били су кратки.

Славко Петровић

Славко Петровић је машински ковач у зеничком ПРЕМИС-у (Производно-ремонтни металуршки завод). Има звање и знање првог мајстора у машинско-ремонтној радионици у којој се кују резервни делови за погоне зеничке железаре.

Славко је ковач-шампион.

Године 1981. био је првак Југославије у такмичењу младих ковача. Идуће године проглашен је за најбољег ковача у Босни и Херцеговини, а 1983. и ове године освојио је треће место у републици.

Радник ПРЕМИС-а постао је 1972. године кад је завршио индустријску школу „10. октобар" у Зеници. Четири године пре тога дечак Славко желео је да постане учитељ. Положио је пријемни испит и уписао се у учитељску школу у Травнику. Није био ни на једном часу у учитељској.

– Требало је купити мандолину за музичко. Отац је за малу плату радио у Организацији спортских риболоваца. Мајка је одувек била домаћица. У кући нас петоро: два старија брата, сестра, млађи брат и ја. Није било „места" још и за мандолину. Била је прескупа за нас. И тако сам те године паузирао – сећа се Славко.

После завршеног првог разреда индустријске школе, управник је обишао учионице и одока, упирући прстом одредио ко ће на који занат. Славко се надао да ће у електричаре.

– У први мах ми се није допало кад је показао на мене бирајући коваче. Никад нисам био неки делија (Славко висок 172 центиметра и тежак 72 килограма), али није вредело бунити се.

У ПРЕМИС-у младог мајстора Славка Петровића лепо су дочекали искусни ковачи. Једном је стари мајстор Карло Јуришић рекао: „Богами, од овог малог ће нешто бити". Данас, Славку се чини да је у том тренутку у њему плануо неки инат. Решио је да потврди Карлово пророчанство. После две године постао је трећи мајстор у радионици. По наговору старијих почео је да се такмичи. Касније је сазнао да је у звању напредовао захваљујући старим мајсторима који су – а да он то није знао – рекли шта треба руководиоцима.

Годинама је Славко био један од најмлађих радника. Конкурс за коваче био је стално отворен, али се млади нису јављали. У зеничкој индустријској школи од 1973. до 1978. године није постојало одељење ковача. Млади су раније уписивали гимназију, економску управну школу... Тежак је чекић, нарочито у поређењу с оловком.

– Данас се производни рад нешто више цени. Последњих месеци просечно зарађујем око 30.000 динара. Код нас у ПРЕМИС-у усвојили смо нови правилник о вредновању рада. За сваки минут закашњења опале нас по џепу. Боловања су готово укинута. У Железари многе ствари још нису решене. Правилник није донет...

Славко Петровић живи у родној Бусовачи, босанској варошици на старом путу Сарајево-Травник. До радног места у Зеници путује аутобусом двадесет километара и још толико натраг. Устаје у 4 часа и 45 минута, а кући се враћа у 16,30. Славко је ожењен Луцијом која ради у бусовачкој робној кући. Имају два сина: четворогодишњег Славена и осмогодишњег Ивицу, ученика другог разреда основне школе. Ивица је члан драмске и фолклорне секције, а каже да ће кад порасте бити фудбалер.

Отац Славко зна да фудбалери зеничког „Челика" одмах добијају станове. Железара, односно њени радници издвајају грдне паре за овај фудбалски клуб.

У Бусовачи је Славко направио кућицу. Породица Славка Петровића још није била на мору. Летују код куће. Славко воли да слуша Митра Мирића, Халида Муслимовића и, наравно, Лепу Брену. Навија за „Жељу".

Недавно је на улици срео и препознао Зеничанку Динку Делић, нову лепотицу Југославије. Лепа девојка! Мис! Она њега није препознала. Динки је титула Мис Југославије донела многа наградна путовања по свету. Ове јесени је и Славко, први пут откако је ковач-шампион, награђен тродневним излетом – на Брионе. То је био дар зеничке филијале дубровачког „Атласа".

– Славко, „Политикин забавник" вам честита Дан Републике.

– Хвала – каже Славко.

Дарко Чварковић

Снимио: Љубомир Петрногић

НАГРАДНА ИГРА „СВА СЛОВА"

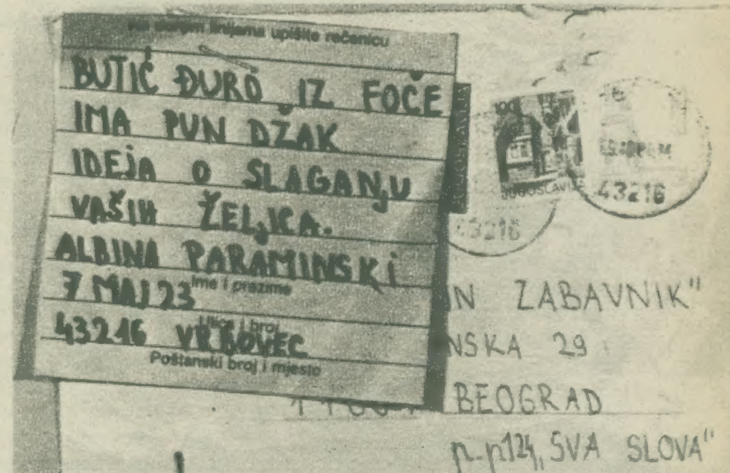
ПУН ЏАК РЕЧЕНИЦА

Настављамо са објављивањем ваших реченица које је жири уврстио у шири избор за награде. Многи читаоци нису на крају проверили своје реченице па се поједини сугласници дуплирају или недостају. А услов је, као што знате, да буду сви на броју, али само по једанпут.

Неки читаоци нам пишу да смо им поставили тежак задатак. Број приспелих одговора казује да су се у решавању овог задатка ангажовале целе породице па и суседи. А број реченица које су „добре" потврђује да задатак ни у ком случају није сувише тежак.

Ево реченица које смо одабрали за овај број:

„Бутић Ђуро из Фоче има пун џак идеја о слагању ваших жељица". Њу је саставила Албина Параминскі, 7. маја 23, Врбовец;

„Боја ваше хаљине, госпођице Џафић, тражи да за њу кулучим", пише Небојша Кузмановић, Ново Село, Врњачка Бања;

„Џајић одскочи у аут и избеже ђон халфа Пецеља и његов шамар", послао нам је Небојша Здравковић, Ђушина 34, Београд.

Ауторима припада хонорар у износу од по 1.000.- динара нето.

Ове реченице, као и оне, објављене у прошлом броју, учествују у „трци" за награде.

А ево и једне мале занимљивости, реченице на енглеском језику, која у дословном преводу значи: „Брза тамна лисица прескочи (скочи преко) лењог пса" (The quick brown fox jumps over the lazy dog"). То је реченица која садржи сва слова енглеске азбуке (алфабете) и служи да се телепринтер, пре него што се стави у погон, испита – да ли му раде сва слова.

Ово је само мали део ваших реченица које су ушле у објектив нашег фото-репортера.

НЕКЕ ОЗБИЉНЕ ИГРЕ

ЗОВЕМ СЕ „СПЕКТРУМ" – ПОБЕДИ МЕ, АКО МОЖЕШ!

МНОГИ ТРАЖЕ, НИКО ЈОШ НИЈЕ НАШАО БЛАГО У ШУМАМА МИДГАРДА

После свих зарицања да се у то нећете упуштати, и свих одрицања да се у то некако упустите – купили сте компјутер. У реду, али зашто сте га, у ствари, купили? Да вам сређује рачуне за кирију? То можете и сами, зар не? Да вам распоређује кућни, породични буџет? Није вам, ваљда, тај буџет такав да вам је потребна помоћ кућног рачунара? Узели сте, дакле, кућни компјутер – да се играте! Признајте, друге нема. То, истина, мало ко признаје, али, али... 90 одсто свих кућних рачунара купљени су ради компјутерских игара.

Игре за компјутер су, заправо, велики и озбиљан посао, не само за оне који се играју, него и за оне који те игре измишљају и продају. Једна игра осредње популарности учиниће свог аутора, на тржишту западне Европе и САД, успешним пословним човеком, а од дојучерашње полуилегалне фирме за „Software" направиће гиганта компјутерског тржишта. Сувише је новца у игри да би та игра била само игра. А што се тиче власника – купца неке компјутерске игре, он ће, вероватно, убрзо схватити да се у компјутеру крију и неке друге могућности осим да на екрану приказује „мале зелене" како се јуре. Игре на кућном компјутеру су, колико год далеки, ипак – увод у кибернетику, у интересовање за компјутерску информатику, без које скоро, кажу, неће бити озбиљнијег рада.

Елем, јесте ли чули за „Jet Pac"? Шта вам говори назив „Valhalla"?

То су називи две одличне компјутерске игре. Па, да их одиграмо.

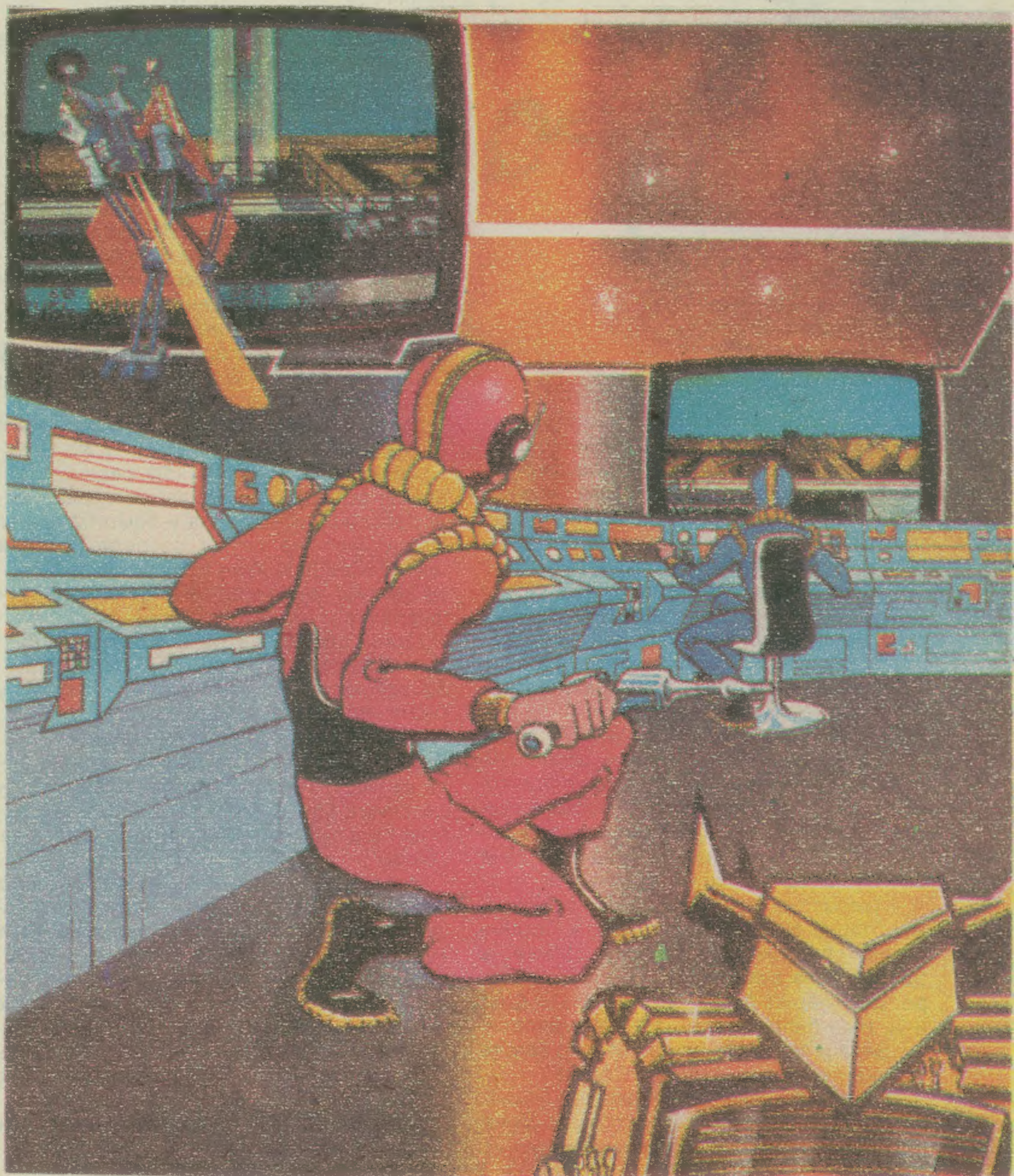
Пут кроз осам непознатих светова

„Jet Pac", из продукције „Ultimate Software" засигурно је једна од најбољих акционих игара која стиже из „Ultimate"-ове радионице чије су четири игре тренутно међу првих десет у Великој Британији.

Почињемо. Налазите се на непознатој планети. Ваш свемирски брод остао је без горива. Излазите из ракете у живој нади да ту можда има нечега што може да послужи као погонско гориво за ваше космичко возило. Кад, као што се већ често збило, у разним играма, као и збиљи, са свих страна појављују се не баш нарочито пријатељски расположени „домороци". Ови су – неке мале лоптасте сподобе. Довољан је само најмањи додир тих малих лоптастих тела па да нестанете. Сад сте на потезу ви. На сцену ступају рефлекси и храброст свемирског истраживача, а то сте ви. Под вашим вештим вођством, свемирски истраживач (тј. ви, изгубљени у свемиру,) треба да избегне опасне свемирце, прикупи погонско гориво са непознате планете и напуни њиме ракету. При том користите ретро-ракетне млазнице на леђима вашег јунака (то сте, понављамо, ви) које му омогућују брзо кретање у разним правцима, и ласерски пиштољ.

Пошто је истраживач прикупио гориво, а остао жив, под вашим прецизним командама он улази у свемирски брод и отискује се пут нових, неиспитаних светова. У следећем свету бескрајног космоса дочекаће га, претпостављате већ, још непријатељскији и опаснији свемирци и прича се понавља. Само, свемирци се сада крећу брже, више их је, њихова лоптаста тела уливају више страха, и ваш јунак (ви) мора да се „вади" с више хитрине, храбрости, одлучности, спретности...

Ако сте спретан играч, компјутер ће вас провести кроз осам непознатих светова. А онда, на крају, после осмог далеког космичког света? Тада вас компјутер, односно програм ове игре, враћа на почетак, откуда сте пошли. Software је опет испао паметнији. Кад сте помислили да сте све тешкоће савладали и да су вам сви путеви за „даље" отворени, ви сте опет тамо где сте прво били без горива. А да сте, уместо што сте избегавали – храбро, вешто, све вештије – све оне свемирце и њихове замке, да сте их „збрисали" (за шта постоји теоретска могућност) – да ли би компјутер у том случају признао да је побеђен? Пробајте, ако вам се није приспавало, ако вам није доста.

„Valhalla" („Legend Software Co") типичан је изданак друге групе компјутерских игара које траже веће интелектуално ангажовање, а не само брзе рефлексе, оштро око. То су тзв. игре авантуре. „Valhalla" је у тој области преузела првенство од дуго неприкосновеног „Hobbita" и, крајем јуна ове године, била је проглашена за најбољу компјутерску игру 1984. у Великој Британији (према магазину „Your Spectrum").

Нико још није нашао благо

Као што јој име каже, игра се одвија у Валхали, граду Асгарду, пребивалишту богова из скандинавских легенди. Јунак игре је човечуљак прилично верних обличја који иде из града у град, из напете ситуације у још напетију, тражећи скривено благо.

За разлику од „акционих игара", у овом случају својим јунаком управљате тако што „разговарате" с њим – откуцавајући му наредбе за поступке на тастатури компјутера. Тако се договарате с њим, бирајући најбоља решења. Дијалог се одвија на енглеском језику; то ће, можда, некоме умањити почетно одушевљење, но, језик који се у овој игри користи веома је једноставан, без икаквих сложених граматичких конструкција; дође му, уз пут, као кратак курс енглеског језика, нешто као „енглески без муке", иако то, разуме се, није и енглески за све прилике.

На почетку игре налазите се у долини, пред капијама Асгарда, у друштву још неколико митолошких личности (Один, Локи, Тор). У заглављу екрана појављују се почетна упутства на основу којих издајете прву наредбу (команду) вашем путнику – јунаку. Игра вас, даље, води кроз разне ситуације, прилике и неприлике – у случају смрти доспева се у Хад – пакао – али једно је сигурно: свако па и онај ко о скандинавским легендама, митологији ништа не зна – доста сазнаје о томе, после две, три одигране игре. А те легенде предмет су, као што је познато, низа значајних дела светске литературе, музике.

Играјући „Valhallu" на кућном компјутеру свакако нећете научити све оно што се дуго и пажљиво изучава, рецимо, у историји уметности, музике, књижевности, али ћете стећи неке основне појмове о томе.

На свом путу кроз шуме Мидгарда ваш јунак ће наићи на разне опасности. За сваки случај, мораће да набави мач и штит. У том силном пешачењу и мачевању ће и огладнети – тада се на дну екрана појављује упозорење: „Једи, пиј вино, на измаку си снага!" (И играч може да поједе и попије нешто – сок, а не вино – јер ће и он бити на измаку снага.) У случају да превише оклевате у ситуацијама које то не допуштају, човечуљак – ваш представник пред скандинавским божанствима, преузеће, накратко, иницијативу, не чекајући ваше команде – инструкције; у тим ситуацијама човечуљак ће, као по правилу, изазвати на двобој неког јачег од себе (Одина, на пример) и – погинути. Тада, поготову ако сте пред ТВ екраном, у овој игри провели два, три сата, немојте, ипак, избацити компјутер кроз прозор или га ставити у рерну; прво, није баш јевтин за испољавање таквих осветничких страсти, а друго... Па, други пут ће бити боље, научићете већ, само полако.

***

Осим ове две игре, на нашем „тржишту" тренутно се могу набавити (преко огласа, „на црно", а што не и на неки други начин, „на бело"!?) још две, три стотине разних игара за „Sinclair ZX-Spectrum" компјутер. Осим мало знојења, црвених очију, подочњака, те игре (као, рецимо, поменуте) могу вам донети и лепу забаву и, што је, свакако, важније, могућност да се кроз игру-забаву приближите донекле бар, другим, озбиљним применама компјутера. Употребом компјутера се постепено учи, усавршава, али она, што је најинтересантније, не захтева никакво посебно предзнање!

Колико је познато, овде, око нас, међу YU-кућним компјутеристима, нема још јунака који је свог јунака – човечуљка у „Valhalli" довео до краја; нико, наиме, још није одиграо ову игру до краја и „нашао благо". То не значи да благо не треба тражити. Питање је, само – шта је благо? (Не рачунајући „благо" дато за компјутер, с чим у свим оваквим разговорима и те како треба рачунати.)

„Благо" може бити искуство које се стиче у раду с компјутером, учење „бејзика" – компјутерског речника, што, једног дана, може да послужи у далеко озбиљнијим „компјутерским пословима". „Благо" може бити и штошта друго, што нема везе с компјутерским играма (нека добра књига, Шопенова етида, итд.). Али, у том случају, излазимо из оквира целе ове приче о играма за кућни компјутер и улазимо у неке друге оквире.

И. Ст.

НЕ ВИШЕ УДВОЈЕ

Многи воле да играју шах. Баш као и за љубав, и за шах – бар донедавно – било је потребно двоје. Откако су се појавили шаховски компјутери, за партију шаха довољан је један играч. „Партнер" је – у малој кутији с тастерима.

Пре неколико година, шаховски компјутери – „изазивачи", на неком вишем од својих десет нивоа игре (први је – „почетник", десети ниво је „турнирски борац") „мислио је" и до шест минута на сваки свој потез. То значи да је партија од педесетак потеза трајала и по пет часова. Прилично дуго и исцрпљујуће за игру.

Данас, компјутер у који је „убачен" шаховски програм, вуче свој потез, на табли на екрану, тако рећи тренутно; уз то, компјутер, преко свог малог звучника, и речима саопштава шта игра и то, одговарајућим шаховским ознакама, исписује на екрану. А пре тога, пре свог коначног потеза, којим одговара на ваш, компјутер часком испише на екрану и по неколико других могућих својих потеза – одговора, тако да пратите како он „размишља".

Компјутери данас играју не само брже (ако ви не мислите дуго на своје потезе и најдужа партија биће завршена за један до један и по сат) него, рекло би се и јаче него пре неку годину. Довољна је ваша мала непрецизност, грешка, и компјутер ће то зналачки искористити. Али, добар шахиста – аматер, уз пуну концентрацију и инвенцију, још је јачи од популарних компјутерских програма.

Нови бог љубави

ЉУБАВ НА РОБОТСКИ НАЧИН

Један човек пише на машини љубавно писмо и
машина одговара човеку на руке и уместо пошиљаоца
Та машина за прање чекова и љубавних писама
да човек удобно настањен у својој машини за
становање чита машини за читање одговор машине за писање
и у својој машини за сањарење са машином за
израчунавање он купује машину за обављање љубави
и у својој машини за остваривање снова он
обавља љубав на писаћој машини са машином за вршење
љубави
и ова машина га вара са оном машином ах да са оном
машином
за умирање од смеха

ЖАК ПРЕВЕР

ТВ ДНЕВНИК И

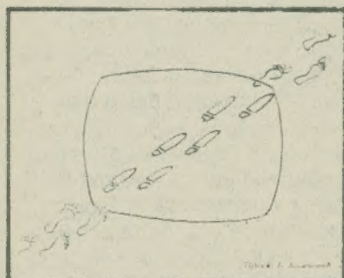
УРЕДНИЦИ ЕВРОПСКИХ ТЕЛЕВИЗИЈА СЛОЖИЛИ СУ СЕ ДА ИМ ЈЕ У ТВ ДНЕВНИКУ „ДОСТА РУКОВАЊА, НАСМЕЈАНИХ ПОЛИТИЧАРА И ПАРАДА НА АЕРОДРОМИМА“. У КАСНОМ, ТРЕЋЕМ ДНЕВНИКУ ТВ БЕОГРАД НЕНАД РИСТИЋ ИСПРАЋА ГЛЕДАОЦЕ НА СПАВАЊЕ ИЛИ ИМ КВАРИ МИРАН САН. КАКО КАД.

ЛАКУ НОЋ И ДОБРО ВЕЧЕ

Кад су се пре неколико година у португалском летовалишту Есторилу, крај Лисабона, окупили главни уредници европских телевизија, разговарајући о својим „дневницима“ признали су да им је доста „руковања, насмејаних политичара и парада на аеродромима“. Добар телевизијски дневник, сложили су се, не сме да садржи ни само „вруће вести“ које некад диктирају догађаји, гледаоцу треба пружити „пуну“ информацију о свакодневном животу. Један сличан југословенски скуп закључио је да „упркос значајном професионалном нивоу, наши дневници још немају прави контакт са свакодневним збивањима и обичним човеком“.

Какви су наши дневници? (Има их укупно осам, плус дневник на мађарском и албанском и ТВ Копар). По званичним статистичким подацима – то су најгледаније емисије у земљи – онај недељни „југословенски“ гледа осам

милиона људи. Незванично, загребачки сматрају најевропскијим, титоградски најлокалнијим, копарски најдинамичнијим, итд. а за дневник на београдској ТВ, кад га уређује Ненад Ристић, неки кажу да има најмање фраза, да је најближи „обичном“ човеку и, понекад, темама које нису баш уобичајене у пракси, укратко да се разликује од осталих. Питали смо Ристића како он то ради.

Лепа Брена – поручује

– Није све ни у новцу, ни у електроници, нити у сателитима, најчешће нам недостају идеје. На почетку свог рада у Трећем дневнику учинио сам нешто што је код нас остало потпуно незапажено, а мислим да ће ми управо то остати у ТВ биографији. Довео сам једног Француза да отвори дневник. Био је то познати новинар с париске телевизије који је пратио председника Франсоа Митерана у званичној посети нашој земљи. Почело је шалом. Кажем ја колегама: „Замислите да вечерас почнемо дневник са „даме и господо“. Они се смеју и питају: „Како то замишљаш!?“

Те вечери гледаоцима београдског телевизијског дневника Доминик Брабанжер, спољнополитички коментатор емисије „Антена I“ обратио се управо тим речимна: „Mes-dames et messieurs...“ Тек онда сам се појавио ја с оним уобичајеним „Добро вече, драги гледаоци...“ Брабанжер је наставио свој извештај – сада за париску телевизију, и како је превод текао напоредо, било је занимљиво слушати његова објашњења гледаоцима у Француској – ко је Мика Шпиљак, тада председник Председништва СФРЈ, да њему мандат траје једну годину...

Испричао сам овај догађај јер и овакве ситнице доприносе да се разбију строге шеме и теме и привуче пажња гледалишта. Слично се догодило и кад сам Лепу Брену позвао у дневник да прочита временску прогнозу. Знате ли, можда, неког ко би људима боље поручио: „Драги гледаоци, скрећемо вам пажњу да је сутра први дан лета...“

Последња је Хичкокова

Од свих наших дневника најгледанији је онај у „златно време“, у 19.30, гледа га

СВЕТ ЈЕ ВЕСТ. ДАНАС СУ НА

Просечан Јапанац стиже с посла негде око 19 часова и тада се око ниског стола на поду окупљају сви чланови породице: вечера је главни оброк у току дана, а уз њу обавезно иде „њусу“ – дневник (од енглеског NEWS – вести). Дневник обавезно почиње вестима из земље. Да би се међу домаће вести умешала новост из спољног света – то мора заиста да буде „бомба“. Догоди ли се да нема ни домаће ударне вести емитују се одмах тзв. „друштвене вести“: убиства, пожари, крађе, саобраћајне несреће и све се приказује до детаља.

Главне личности јапанског дневника су стални спикери (он и она) који су и водитељи и уредници програма.

У пролеће, од марта па до краја маја, главни догађај за јапанског човека је цветање трешања, симбол рађања новог живота. А како је Јапан – низ острва (Хокаидо, Шикоку, Кјушу све до Окинаве на крајњем југу) која су на различитим географским ширинама, па ни трешње не цветају у исто време. На дневнику, у марту, као главна вест саопштава се: „Данас су цветале трешње на Окинави“. И тако из вечери у вече цео ће Јапан знати где су тог дана процветале трешње.

Звезда се зове Леонид Кирилов

Ако у Москви видите аутомобил који кршећи све саобраћајне прописе пролази кроз црвено на семафору а милиција га не зауставља, то може да буде само специјално возило дневника Централне Московске телевизије, које жури на аеродром да преузме материјал из иностранства како би на време ушао у емисију. Совјетски дневник зове се „ВРЕМЈА“ и има око педесет дописника из свих крајева света. Али, пре њих обавезно долазе прилози њихових колега из земље. Прво иду вести о највишим руководиоцима земље и догађајима који се тичу партије и државе. Емисија садржи и много спорта и временску прогнозу која је изванредно прецизна и тачна.

ВРЕМЈА немају водитеља. Два спикера, обавезно мушкарац и жена, читају информације. Они и најављују дописнике из земље и иностранства и њихове филмске извештаје. Спикери су у Совјетском Савезу праве звезде а најпопуларнији је Леонид Кирилов. Њега воли не само женски део гледалишта већ и цела нација; кажу да је озбиљан, леп и да има дар за глуму.

ВРЕМЈА московске телевизије преносе телевизије свих република и аутономних покрајина, а како је СССР подељен на више временских зона (између Владивостока и Москве је десет сати разлике) дневник се свуда емитује у 21 час. По правилу, ТВ дневник први објављује најважније вести са неког конгреса или пленума, па тек онда то чини званични партијски лист „Правда“.

Телевизија је у СССР бесплатна, претплате нема. Реклама такође нема.

Јутрос сам покисао као миш

Амерички дневник почиње рубриком „вест дана“. Рецимо: маринци одлетели у ваздух, састали се Громико и Реган, отпуштено 150.000 радника у челичанам Детроита, злочин столећа у Калифорнији, торнадо у Флориди... Иза тога следи укратко најава неколико вести које ће бити емитоване после реклама (на сваких шест минута вести долази два-три минута рекламе).

отприлике две трећине укупног гледалишта. Шта онда остаје Трећем дневнику који долази после свега осталог, почиње касно и кратко траје?

Како ће изгледати „Дневник" не зависи само од уредника, домаћих новинара и светских агенција; на Дневнику раде људи још двадесетак занимања. Ту су реализатор, десна рука уредника, спикери, лектор, референти у дописничкој служби који примају прилоге из земље, тонски и филмски сниматељи, људи који раде на магнетоскопу (где се помоћу електронике примају слика и реч, припремају и монтирају), па они у теле-кину (филмски материјал) и слајдотеци, затим фото-репортери, илустратори, лаборанти, телепринтеристи, дактилографи, курири, возачи. У студију су и камермани, видеомиксери, инжењер расвете, кајрониста (он исписује слова на екрану – имена, табеле), човек који ради на „блесандеру" или „идиоту" справи на којој се окреће крупно исписан текст, а новинар га чита, па на екрану изгледа као да говори „из главе". Ради на дневнику и неко ко се зове „кеслер" – то је помоћник уредника за одређену емисију, а име је добио по чувеним сестрама близнакињама Кеслер.

Четрнаест минута није мало за једну праву ТВ емисију. Што мање речи које гуше и информацију и гледаоца! Колико год их бришем увек их има сувише. Ни термин није лош. Ја волим кад је дневник што касније да бисмо имали више времена за примање вести од наших дописника из земље или иностранства. Водитељ Трећег дневника људе испраћа на спавање. Некад их и разбуди, не да им да заспе.

Трећи дневник често долази после филма. Зна се да чак 77 одсто гледалаца гледа филм на ТВ, а кад се филм заврши, 70 одсто гаси телевизор а с Ненадом Ристићем и његовим колегама остаје седам одсто.

– Ја се сад борим за ту публику. Недавно, после Хичкоковог филма „Ребека" који се завршио негде око пола дванаест, овако сам започео емисију: „Поштовани гледаоци, већина од вас који сте одгледали филм вероватно сте уморни и журите на спавање. Лаку ноћ. Сутра ће бити облачно. Онима који желе да гледају дневник, добро вече". То није прошло без коментара. Као – морало је прво, обавезно „добро вече". Зашто? Некоме после Хичкока није до вести. Са Хичкоком се некад зна више.

Као да сам ушао у туђу кућу

Гледали смо Ненада Ристића у студију како по пети пут откопчава и закопчава сако окреће се, поправља кравату. Зар се није већ навикао на камере за ових петнаестак година рада на телевизији?

– Не, ја нисам оно што се назива Ти-Ви мен. У почетку сам у грчу и то се већ претворило у неки мој „имиџ". Покушавао сам да вежбам пред огледалом. Не вреди.

– Ја увек говорим као да се обраћам малом броју људи. Сваки пут кад станем пред камере, као да сам ушао у туђу кућу па сад треба да разговарам с тим непознатим људима. Мене људи не препознају и не заустављају на улици.

На нашој телевизији се не истражује који је водитељ гледаоцима симпатичан, близак, а ко их нервира или плаши. Али, по томе како се гледају емисије које је до сада радио Ненад Ристић (сетимо се, рецимо, репортажа о селу Шилову и „параћинском случају"), по одјецима које су изазивале, може се рећи да овај тих, борбен човек зна свој посао и да је зато драг гост у домовима људи пред којима се помало снебива.

– Добио је награде Привредне коморе Београда (1980), и ТВ Београд (1981) – за „Београдску хронику". Има и казну за извесна „истрчавања" у својим емисијама. „Он нам никад не соли памет; он разговара с нама" каже за Ристића један гледалац с којим би се, сигурно, многи сложили.

А како се Ненад Ристић осећа када са екрана мора да саопшти нешто што ни сам, као ни гледаоци, не би желео да чује. Да, рецимо, то и то сутра поскупљује...

Ненад Ристић има чир на желуцу. Од свега што понекад осећа. То се у неким тренуцима на њему и види. Многи имају чир на желуцу, између осталог и због којечега што виде и чују на телевизији, а што, како ТВ често каже, морамо да превазиђемо.

ТАКО ТО ДРУГИ РАДЕ

ЦВЕТАЛЕ ТРЕШЊЕ ОКИНАВИ

На реду је тзв. домаћа тема и, што је дошљаку из Европе необично, то је прво прогноза времена, опширна, преопширна, почев од Аљаске преко Калифорније, до Џорџије и Хаваја... Иза тога – криминал, ухваћени продавци дроге, опљачкана велика фирма у Њујорку, убиства, отмице итд. А онда долази на ред коментар на социјалну тему – грађанска права Црнаца, незапосленост, хоће ли се молитве вратити у школу... На крају – много спорта.

Цео дневник, без реклама, траје укупно 22 минута а вест о једном догађају може да буде дуга највише 30 секунди. Шта за то време да се каже. Мало, али зато је ту слика која стиже преко сателита – живо, филмско сведочанство о догађају који се десио, рецимо, десетак минута пре емитовања.

У САД постоје три велике ТВ мреже: (CBS, MBC, ABC) и још око 500-600 локалних. Све имају своје емисије вести, али главна почиње у 19 часова а емитују је ове три мреже. Дневник је постао популаран нарочито после вијетнамског рата и афере Вотергејт, а отада су и цене реклама у дневнику вртоглаво порасле – 30 секунди рекламе у дневнику данас стаје 500.000 долара. Како је телевизија у Америци комерцијална, нема претплате, већ се издржава од реклама и све је подређено новцу. Зато су скупе и новинарске секунде. Дон Радер, данас најбоље плаћени новинар САД (зарађује 9 милиона долара годишње) запослен у CBS био је један од првих новинара, на тексаској ТВ који је приказао прљаву страну вијетнамског рата. Данас је он међу десет првих људи који формирају јавно мнење у САД!

Главни у америчком дневнику, тзв. енкормен, у ствари уредник, никад не чита. „Јутрос ми је плакала беба док сам полазила у редакцију", рећи ће ТВ новинарка или ће угледни коментатор као узгред поменути да је заборавио кишобран, па је, долазећи у студио покисао као миш. Делује крајње спонтано, али је све унапред изрежирано. Свако лице на телевизији труди се да се допадне јер постоје стална испитивања гледаности, па ако не добије довољно гласова гледалаца, може преконоћ да нестане са ТВ екрана.

Пошумљава се

У Кини, земљи с готово милијарду становника и са четврт милиона телевизора, углавном црно-белих, дневник који почиње у 19 часова, је најгледанија емисија. Данашњи се веома разликује од оног пре десетак година; пре се спикери нису ни видели, чуо се само глас док су се ређале слике: црвене заставе, машине, сељаци на пиринчаним пољима... Било је много протоколарних вести, и готово ништа из спољног света.

Сада се на кинеској телевизији појављују и спикери, и новинари и коментатори. Мушкарци обавезно носе кравате, жене су скромно али укусно одевене, а у свечаним приликама носе традиционалне ћипао хаљине од свиле. Вести се и даље читају према званичној агенцији Хсин-хуа, али се примећује све већи напор да то буде више новинарски и више телевизијски. Има и вести о догађајима из иностранства. Откупљена су права од BBC. У обиљу интересантних вести из различитих крајева земље странцу је необично да из дана у дан гледа и слуша о пошумљавању у покрајини Синкјанг, Хинан, Сечуан, Хупеј, али се земља успешно пошумљава.

Један смо народ

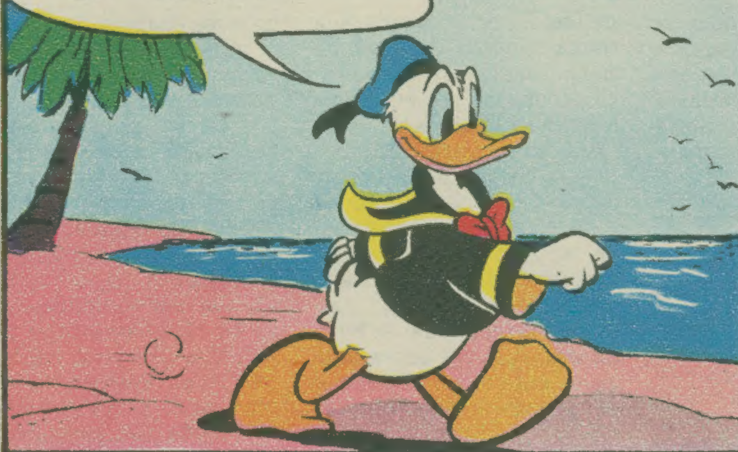
Сваке вечери дневник телевизије Лусака почиње тако што водитељ узвикне паролу „Једна Замбија, један народ". Затим иду вести. За младе афричке државе карактеристична је борба за јединство унутар земље, па је тако и у Замбији (раније Северна Родезија) где је главни политички циљ – ујединити сва племена и партије. Крилатицу „Једна Замбија..." прокламовао је први председник независне Замбије, Кенет Каунда.

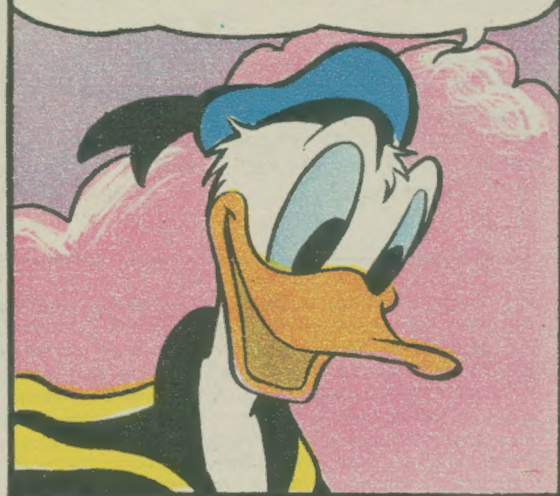
Свуда где англоамеричке ТВ и филмске агенције имају монопол, земље Азије, Африке и Латинске Америке тешко доспевају на мале екране, осим кад је реч о ратним сукобима, катастрофама.

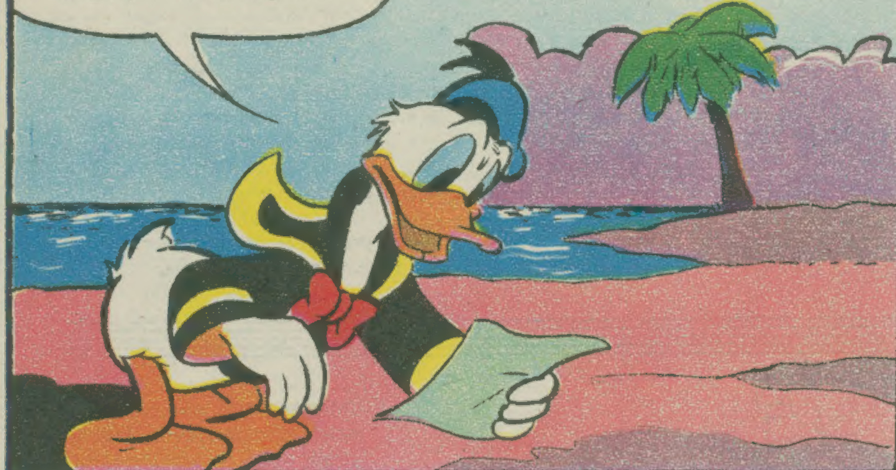
Вера Смиљанић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

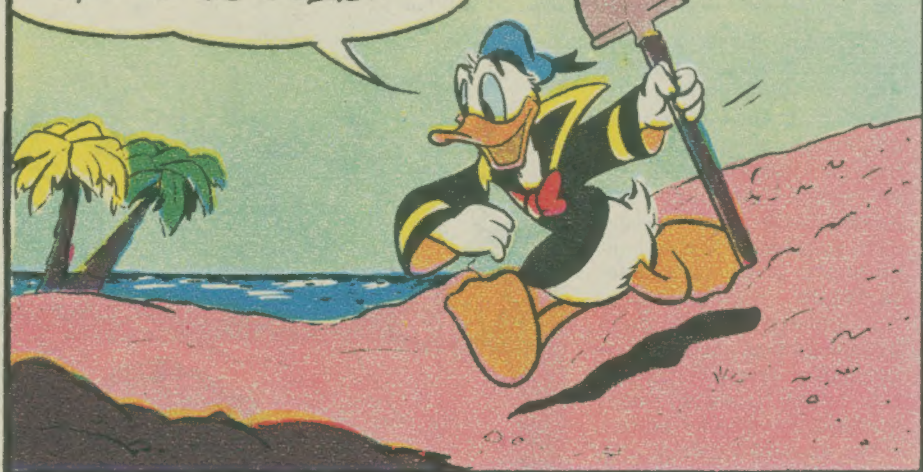

КАКВО ВЕЛИЧАНСТВЕНО ЈУТРО! К'О СТВОРЕНО ЗА ШЕТЊУ!

ПАЗИ, ШТА ЈЕ ОВО?

ИЗГЛЕДА КАО НЕКА СКИЦА!

ДА Л' МЕ ТО ОЧИ ВАРАЈУ? МАПА ЗАКОПАНОГ БЛАГА!

А ЗНАКОМ „X" ЈЕ ОБЕЛЕЖЕНО МЕСТО!

ЕВО ГА! ПРЕМА СКИЦИ ТО ЈЕ ОВДЕ!

ПРОНАШАО САМ! ПРОНАШАО САМ БЛАГО!

8-5

HAPPY BIRTHDAY
DONALD DUCK

Исак Бабељ:

ПРИЧА О ЈЕДНОМ КОЊУ

Наш командант дивизије Савицки одузео је у своје време белог ждрепца командиру првог ескадрона Хлебњикову. Био је то коњ раскошне спољашности, али сирових облика, који су ми увек изгледали неприкладни. У замену, Хлебњиков је добио пунокрвну врану кобилицу, касачицу. Али он није марио за кобилицу и жудео је за осветом и чекао својих пет минута, и дочекао их.

После неуспешних јулских битака, када су Савицког сменили и послали у командну резерву, Хлебњиков написа штабу армије молбу да му се коњ врати. Начелник штаба донесе по молби одлуку: „Вратити поменутог ждрепца у првобитно стање", и Хлебњиков, ликујући, превали сто врста да нађе Савицког који је тада боравио у Радзивилову, унакаженој варошици, налик на дроњаву просјакињу. Смењени командант дивизије живео је усамљен, и улизице из штабова више га нису познавале. Улизице из штабова пецале су печене кокошке у осмесима команданта армије, и, у свом додворивању, окренуше леђа прослављеном начелнику дивизије.

Окружен мирисима, сушта слика Петра Великог, он је живео у немилости са Козакињом Павлом, коју је преотео интенданту, Јеврејину, и са двадесет пунокрвних коња које смо сматрали његовом својином. Сунце је у његовом дворишту напрезало и замарало своје заслепљујуће зраке; ждерпци у његовом дворишту халапљиво су сисали своје мајке; коњушари покислих леђа просејавали су овас на трошним вејалицама и само се Хлебњиков, рањен истином и руковођен осветом, упутио право према забарикадираном дворишту.

– Моја вам је личност позната? – упита он Савицког, који је лежао на сену.

– Као да сам те већ видео – одговори Савицки и зевну.

– Онда изволите одлуку начелника штаба – рече Хлебњиков одсечно – и молим вас, друже из резерве, да ме сматрате званичним лицем...

– Важи – промрмља Савицки умирујућим гласом, узе хартију и стаде је читати необично дуго. Затим одједном позва Козакињу која се чешљала у хладовини, под тремом.

– Павла – рече – од јутра се, хвала ти господе, чешљаш...могла би да спремиш самовар...

Козакиња остави чешаљ и обухвативши косу рукама, пребаци је преко леђа.

– Данас ми, Константине Васиљевичу, цео боговетни дан не дајете мира – рече она с лепим и заповедничким осмехом – час вам треба ово, час оно...

И она пође према команданту дивизије, носећи дојке на високим ципелама, дојке које су се тресле као животиња у џаку.

– Цео боговетни дан ми не дајете мира – понови жена озарена, и закопча команданту дивизије кошуљу на грудима.

– Ти мени једно, а ја теби друго – засмеја се командант дивизије устајући, обргли Павлина рамена која су се подавала и одједном окрете обамрло лице према Хлебњикову.

– Још сам жив, Хлебњикове – рече он грлећи Козакињу – још ме ноге држе, коњи ми још јуре, још ћеш пасти мојих шака, и ја загревам пушку своју крај свога тела...

Он извади револвер који му је лежао уз сам стомак и приђе командиру првог ескадрона.

Овај се окрете на потпетицама, мамузе му зазвечаше, изађе из дворишта као ордонанс који је добио штафету, и поново превали сто врста да нађе начелника штаба, али овај Хлебњикова избаци.

– Твоја је ствар, командире, решена – рече начелник штаба – ја сам ти вратио ждрепца, а имам довољно мука и без тебе.

Престао је да слуша Хлебњикова и првом ескадрону је најзад враћен одбегли командир. Хлебњиков је читаву недељу дана био одсутан. За то време су нас пребацили на логоровање у шуме крај Дубна. Тамо смо разапели шаторе и лепо живели. Хлебњиков се вратио, сећам се, била је недеља ујутру, дванаестог у месецу. Затражио је од мене више од десет листова хартије и мастило. Козаци су му издубели пањ, на пањ је ставио револвер и хартију, писао је до вечери и умрљао много листова.

– Карл Маркс од главе до пете – рече му увече комесар ескадрона. – Шта то пишеш, побогу?

– Описујем разне мисли у сагласности са заклетвом – одговори Хлебњиков и пружи комесару изјаву о иступању из комунистичке партије бољшевика.

„Комунистичка партија – стајало је у тој изјави – основана је, мислим, због радости и чврсте безграничне истине па мора да води рачуна и о малим људима. Сада ћу да споменем белог

НАСТАВАК НА СТРАНИ 10

Илустровао Љубомир Милојевић ЉУБАЦ

ждрепца кога сам одузео од безграничних контраша сељака, који је изгледао закржљао, и многи су се другови бестидно подсмевали таквом изгледу, али ја сам имао снаге да поднесем тај оштри смех и, стиснувши зубе због опште ствари, однеговао сам ждрепца до жељене промене, пошто ја, другови, волим беле коње и уложио сам на њих оно мало снаге које ми је остало од империјалистичког и грађанског рата, и такви ждрепци осећају моју руку, а и ја могу да осетим њихову нему потребу, али неправедна врана кобилица није ми потребна, не могу да је осећам и не могу да је подносим, што могу сви другови да потврде, да не би било после зле воље. И ево партија не може да ми врати, према одлуци, моје рођено, па према томе немам другог излаза, него да пишем ову изјаву са сузама, које не приличе борцу, али теку без питања и парају срце, задирући кроз срце у крв..."

То и још много шта стајало је у Хлебњиковљевој изјави, јер ју је писао читавог дана и била је веома дугачка. Ја и комесар смо се бактали с њом више од једног часа и протумачили је докраја.

– Види будале – рече комесар цепајући хартију. – Дођи после вечере, имаћеш разговор са мном.

– Не треба ми твој разговор – одговори Хлебњиков подрхтавајући – изгубио си ме, комесаре.

Стајао је руку опуштених низ тело, дрхтао не померајући се с места, и обазирао се око себе као да је меркао којим путем да бежи. Комесар му се сасвим приближи, али није био опрезан. Хлебњиков се оте и потрча из све снаге.

– Изгубио си ме! – повика дивљачки и попе се на пањ и поче да кида на себи кабаницу и да гребе груди.

– Удри, Савицки – повика губећи тле испод ногу – удри кад можеш!

Онда га одвукосмо у шатор и Козаци нам помогоше. Скували смо му чај и завили цигарете. Пушио је и стално дрхтао. И тек нам се пред вече умирио командир. Више није започињао разговор о својој лудачкој изјави, али је недељу дана касније отишао у Ровно, јавио се лекарској комисији и био демобилисан као инвалид са шест рана.

Тако смо изгубили Хлебњикова. Мене је то страшно ожалостило, јер је Хлебњиков био миран човек, по карактеру сличан мени. У ескадрону је само он имао самовар. У дане затишја нас двојица смо пили врућ чај. И причао ми је о женама тако подробно, да ме је било стид и пријатно да га слушам. Ја мислим зато, што су нас обузимале исте страсти. Обојица смо гледали на свет као на ливаду у мају, као на ливаду којом газе жене и коњи.

Радзивилов, јула 1920. г.

БУДУЋНОСТ ЈЕ ПОЧЕЛА

ГРАДОВИ – ЧУДОВИШТА

УСКОРО ЋЕ ПОЛОВИНА СТАНОВНИКА ЗЕМЉЕ ЖИВЕТИ ПО ВЕЛИКИМ ГРАДОВИМА. УКОЛИКО СЕ ТО МОЖЕ НАЗВАТИ ЖИВОТОМ

Година две хиљаде и нека... Људи празног погледа тумарају улицама предграђа. Не памте кад су последњи пут нештс честито појели. Утопили су се у огромну масу од двадесет осам милиона људи.

Суморна слика, зар не? Да ли ће се крајем века милионски градови претворити у оваква чудовишта? По некима, то ће се сигурно догодити. Мексико Сити, Сао Паоло, Шангај, који се убрајају у најмногољудније градове света, већ сада имају „вишак" становника. Шта ће бити за две деценије кад се број њихових становника двапут увећа? Где ће се за толико људи наћи посао, станови?

Пре само тридесетак година све је изгледало другачије. У великим градовима живело је укупно 700 милиона људи. Данас се та бројка већ попела на милијарду и осамсто милиона становника; до краја двехиљадите године предвиђа се да ће порасти на три милијарде! То значи да ће половина Земљана живети у градовима.

Погрешно би било закључити да ће бити „навала" само на градове у економски јаким државама. Земље у развоју такође ће доживети „бум". У њима ће 650 милиона људи да се распореди у шездесетак градова који већ сада имају преко пет милиона становника.

Крајем века појавиће се и градови-државе, монструм – центри са више од тридесет милиона људи! Токио (сада са преко 24 милиона људи) биће тек међу првих пет, док Лондон, који је 1950. био други град у свету по величини, неће бити на листи ни међу првих двадесет пет.

Док су се у Европи и Сједињеним Америчким Државама ипак, колико-толико припремили за „градски бум", земље Трећег света дочекаће крај века по свему судећи, неприпремљене. Већ сада се зна да за 30, можда и 40 одсто људи неће моћи да се нађе стално запослење. Најмање милион људи лутаће без посла.

Стручњаци Уједињених нација (који су направили ову студију) настоје свим силама да се породице задрже на селу. По њиховом мишљењу треба сеоска насеља учинити што привлачнијим и лепшим за живот. Ако људи по мањим местима буду задовољни, неће више сањарити о срећи која их очекује у граду.

Лако је то рећи, а друго је човека у то убедити. Тамо су, мисли досељеник са села, рецимо, радње, луксузни станови, рад и зарада, другачији живот... Ништа њему не значе статистике. А оне су неумољиве.

По мишљењу Пола Бајроха, професора женевског универзитета, један град доживљава прави процват до бројке од пола милиона становника. Услови живота су тада готово више него повољни за све становнике. Већ преко бројке од милион становника једног града човек постаје угрожен. Теже је наћи посао, криминал се повећава, лошије се живи.

Примери су бројни. У Каиру, више од пола милиона људи живи на градском гробљу, док је хиљаду других нашло станиште по кровловима кућа. Приградско насеље Мексико Ситија – Нецауалкојотл су бараке подигнуте на месту некадашњег језера. Само ту живи три милиона људи. За текућу воду само су чули. Као што у Мексику постоје оваква „сиудадес пердидас" (изгубљени градови), у Рио де Жанеиру су то такозвани „фавелас", па „бидонвилес" у западној Африци, „баронг-баронг" у Манили.

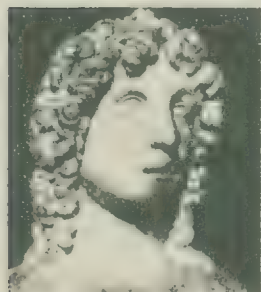
Јужнокорејски главни град Сеул, познат по најгорем саобраћају, изграђује подземну железницу која ће олакшати превоз грађана. Током протекле деценије милионски Токио успео је да се избори са смогом. Хонг Конг је решио питање станова за милион и триста хиљада људи изградивши читав један омањи град Ша Тин.

Ма колико се услови живота у једном тренутку побољшају, нове породице које стижу у потрази за срећом враћају читав проблем на почетак. Да зауставе сеобу сеоског становништва у градове неке земље су прибегле издавању пасоша за таква „путовања". У Кини и Совјетском Савезу из града у град не може да се путује без посебне дозволе. У овим земљама изграђују се и такозвани градови-сателити који привлаче људе запослењем и осталим погодностима.

Док се знаоци баве питањем децентрализације градова, смишљањем начина како да задрже људе у мањим местима, породице се незаустављиво селе. Хрле према градовима. У тој ситуацији градски оци Мексико Ситија већ сада смишљају како да обезбеде нормалне услове живота за 36 милиона људи!

В. Соф

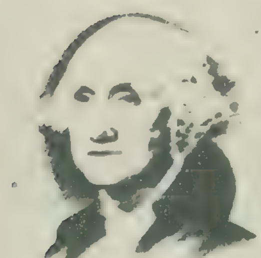
НЕИСПУЊЕНЕ ПОСЛЕДЊЕ ЖЕЉЕ

Римски песник Вергилије, један од највећих кога је свет имао, лежао је 19. године пре наше ере на самрти и туговао што га је неизлечива болест спречила да доврши како је желео велику епску поему (у дванаест књига) „Енеиду". Сматрајући да поема, по његовом строгом критеријуму тек у грубом нацрту, не треба да угледа светлост дана, песник је написмено оставио да се дело чим он умре, спали.

На срећу човечанства, римски цар и Вергилијев пријатељ Цезар Август оглушио се о његову последњу жељу и „Енеида" је објављена пошто су рукопис средили песникови ученици.

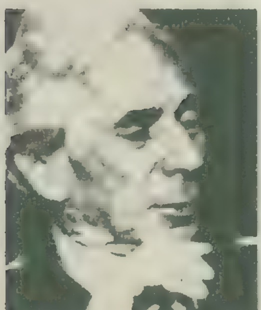
Што даље од цркве

„Нипошто не желим да будем сахрањен ни у цркви ни на црквеном гробљу. За живота сам толико често био у друштву олоша да немам намеру да у таквом друштву будем и у смрти", написао је у опоруци генерал америчког рата за независност Чарлс Ли. „Он није волео нити се бојао ни Бога ни људи, прокоментарисао је ову последњу жељу историчар Бенсон Лосинг. Генерал Ли се често отворено сукобљавао са својим претпостављеним Џорџом Вашингтоном и, на крају, био је отпуштен из војске.

Упркос томе, када је умро у Филаделфији 1782. године, сахрањен је уз све војне почасти – на гробљу Христове цркве. Да ли се превртао у гробу, није познато.

Какав отац – такав син

Енглески слободни мислилац виконт лорд Амберли, који је умро 1875. године, захтевао је у свом тестаменту да његовог сина одгаје и васпитају пријатељи у слободном нерелигиозном духу. Али, како је то за тадашње енглеско племство било незамисливо, суд је поништио овај део Амберлијевог тестамента и одредио да дечака подигне бака, верна пуританка. Леди Расел је дала све од себе али је млади лорд, када је напунио осамнаест година, сам дошао до закључка да он и хришћанско учење немају ничег заједничког.

Дечак је био Бертранд Расел, будући чувени филозоф, математичар и један од најславнијих бораца за мир и људска права у 20. веку.

Ниједна председникова жеља

На сам дан сахране председника Сједињених Америчких Држава Френклина Делана Рузвелта 1945. године у сефу спаваће собе у Белој кући пронађена су његовом руком писана упутства како да буде сахрањен. Прекасно, јер се церемонијал председничког погреба увелико одвијао и нико није могао (све и да је хтео) да га заустави.

Рузвелт је тражио обичан сандук од тамног дрвета, а положили су га у раскошни ковчег од бронзе. Није желео да му тело буде балсамовано нити херметички запечаћено, а урађено је и једно и друго. Захтевао је да целе ноћи пре укопа почива у „великој соби" породичне куће у Хајд Парку (држава Њујорк), а сахрањен је чим је воз жалости стигао у Хајд Парк.

Тело медицинској науци

Најславнија болничарка свих времена и ратна јунакиња Енглескиња Флоранс Најтингејл, прва жена која је понела британски орден за заслуге, умрла је 1910. године и тестаментом завештала своје тело медицинској науци, „а оно што после тога остане да се покопа на најближем гробљу, уз пратњу највише две особе и без одликовања".

Јавно мнење се узбудило када је ово објављено и ниједна од три последње жеље није јој испуњена: тело није дато да га студенти медицине „скрнаве", шест официра краљевске гарде носили су ковчег са свим одликовањима, сахрањено је на гробљу у Хемширу, у породичној гробници. На тргу Ватерло, у центру Лондона, подигнут је Кримски споменик у славу Флоранс Најтингејл.

Никако међу Енглезе

После развода своје вољене ћерке од британског аристократе Џемса Берк-Реуша амерички бизнисмен Френк Ворк толико је омрзнуо енглеско племство да се из петних жила трудио да проћерда и поклони у добротворне сврхе све своје небројене милионе. Желео је, на тај начин, да спречи своје унуке да путују у Енглеску и виђају оца, и не дај боже, ступе у брачне везе са Енглезима. Уколико би тако нешто и учинили, према дедином тестаменту не би им припала ни пребијена пара преосталог богатства.

Потомци нису послушали, одбили су да признају тестамент и десило се најгоре – његова чукунунука леди Дајана Спенсер, сада популарна принцеза од Велса и супруга престолонаследника Чарлса, постаће, по својој прилици, будућа енглеска краљица.

Нема реквијема за Франца Листа

Славни пијаниста и композитор мађарског порекла Франц Лист, који је пред крај живота постао ватрени католик, чак и редовник, тражио је тестаментом да га сахране у његовој фрањевачкој мантији и да се на погребу, за покој душе, изведе реквијем (католичка погребна миса). Али, није му било суђено.

Велики музичар умро је 1886. године у најнезгодније време – у јеку фестивала композитора Рихарда Вагнера (за кога је Листова ћерка Козима била удата). Да се не би кварила свечаност, погреб је обављен на брзину, а опело је служио лутерански свештеник. Без реквијема.

Славне неупотребљиве очи

Јунакиња бројних позоришних драма и филмова („Прохујало са вихором", „Трамвај назван жеља"...) енглеска глумица Вивијан Ли завештала је своје чувене зелене очи такозваној „банци очију" у Лондону. Како је боловала од туберкулозе и 1967. године од ове бољке и умрла, рожњаче с њених очију нису могле да се искористе за пресађивање које би некоме вратило вид.

Без изјава саучешћа, молим!

Неколило година пре смрти 1778. шведски природњак Карл Лине, један од највећих ботаничара свих времена и творац основне ботаничке номенклатуре, написао је какву сахрану жели: „Положите ме у сандук необријаног, неокупаног, без икакве одеће увијеног само у чаршав. Ковчег **одмах** закујте да нико не види моје бедне остатке... Никога не зовите у кућу и не примајте изјаве саучешћа".

Госпођа Лине није давала пет пара за мужевљеву последњу вољу и приредила је после погреба дању за стотину званица.

Бојана Дожић

DIK BROWNE

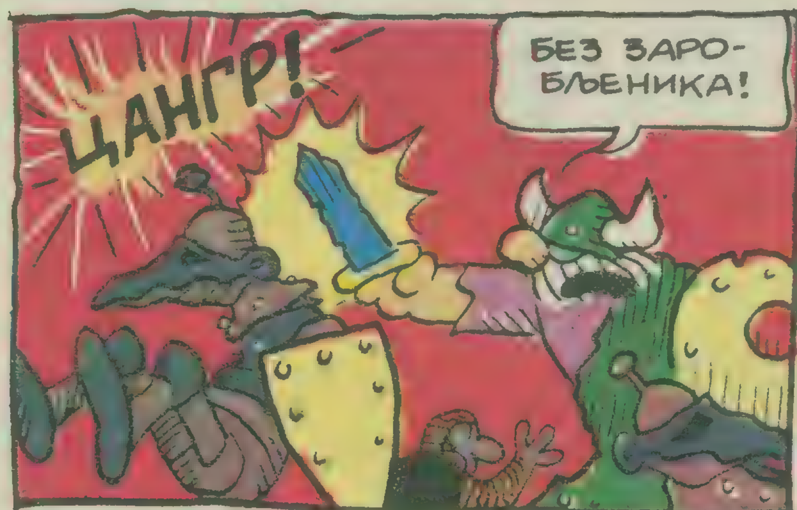
ХОГАР СТРАШНИ

ПОЗДРАВ АВНОЈ-У МИТРАЉЕСКИМ РАФАЛИМА

ОДЛУКЕ II ЗАСЕДАЊА АВНОЈ-а ДАЛЕКО СУ ОДЈЕКНУЛЕ У ЗЕМЉИ И СВЕТУ. НА ПРВУ ГОДИШЊИЦУ ТОГ ИСТОРИЈСКОГ ДАТУМА МЛАДИ СЛОВЕНАЧКИ РОДОЉУБИ ИЗВРШИЛИ СУ ОДВАЖНУ АКЦИЈУ У ТРСТУ

Власник гараже у улици која се налази одмах иза простране Виа Коронео у Трсту узалуд је покушавао да се реши изненадних посетилаца који су тражили на послугу један брз аутомобил.

Али, три младића и једна девојка, колико их се налазило у групи, били су упорни: желели су по сваку цену аутомобил и то брз!

Тог дана, 29. новембра 1944. године, млади словеначки родољуби планирали су да изведу једну смелу акцију на тршћанским улицама. Девојка Нушка, секретар Окружне организације словеначке омладине, и младићи – Сава, Миха и Петар, испланирали су како да дођу до аутомобила који је чинио најважнију карику у предстојећој акцији.

Шта је у пакетима?

– Зашто не дођете сутра. Дотад ћу вам већ нешто наћи... – наставио је власник гараже, покушавајући да се некако извуче. али га је један од младића одлучно прекинуо!

– Чији је овај аутомобил? – упитао је показујући руком на једну „ланчу".

– Довезли су га из полиције, припада „квестури".

Младићи и девојка су се згледали,као да су се ћутке сложили да узму баш ту „ланчу".

– Да вам полиција не замери због тога – обратио се један младић власнику гараже, крећући ка аутомобилу – можете да јавите да су вам аутомобил отели, али тек петнаест минута пошто ми одемо!

За то време Нушка је извадила из торбице маказе и пресекла телефонски кабл. Тако је гаража била одсечена од спољњег света.

Ускоро је забрујао мотор „ланче" и тројица младића су у позајмљеном аутомобилу напустили гаражу. Са уперенум револвером Нушка је остала да пази на власника гараже док не прође уговорених петнаест минута. Док је затим опрезно излазила, да се брзо изгуби у једној од споредних улица, власник гараже је пожурио до првог телефона. Јавио је полицији да му је група словеначких антифашиста отела аутомобил, али то није све. Били су наоружани револверима и спремни да нешто изведу. Он није знао шта, али нешта наивно. свакако.

„Ланча" је већ била на тргу Сан Ђовани где се зауставила испред једне руиниране зграде из које је, на шкрипу аутомобилских кочница, изронила група младића и девојака са пакетима у рукама. Брзо су пришли аутомобилу, убацили пакете унутра и младић за воланом брзе „ланче" додао је гас, нагло заокренуо и појурио ка центру града.

Трст је у то време био веома значајна лука за Немце. Јака стража држала је све прилазе граду, а мрежа полицијских станица била је постављена тако да је за тили час могао да се блокира цео град.

Многобројни пролазници у најпрометнијој улици, Виа Кардучи, нису обраћали нарочиту пажњу на аутомобил са полицијским ознакама који је појурио поред њих. А онда су кроз отворене прозоре почели да излећу леци, да падају по плочнику и главама људи. Да би скренули пажњу на себе, младићи из „ланче" испалили су у ваздух неколико рафала из аутомата.

Група немачких официра у Виа Кардучи прва је схватила шта се догађа, али нико није успео да извуче пиштољ из футроле. Митраљески рафал зауставио је руке у покрету за оружјем.

Почела је узбуна

На улици је настала гужва. Неколико Немаца већ је лежало на земљи док су жене вриштале и бежале у околне радње. Као помахнитала, „ланча" је и даље јурила кроз уличну метеж.

Већ су почеле да се оглашавају полицијске пиштаљке које су позивале на узбуну. Из споредних тршћанских улица трчали су збуњени полицајци који нису знали шта се догађа.

Док је аутомобил са групом смелих младића јурио даље, многи леци већ су били у рукама пролазника.

Скала на показивачу бензина спуштала се ка нули. „Ланча" се приближавала капији војне касарне. Ту ће Миху, Саву и Петра зауставити, ако се, док још има времена, не повуку!

Хрпе летака и даље су, у општој забуни биле једини траг за потеру. У пакетима у „ланчи", налазило се преко 200.000 летака на којима је писало ПОЗДРАВ АВНОЈ-у; ПОЗДРАВ ВРХОВНОМ КОМАНДАНТУ – ДРУГУ ТИТУ; ЖИВЕЛО БРАТСТВО ЈУГОСЛОВЕНА; ЖИВЕЛИ УСПЕСИ ТИТОВИХ КОРПУСА!

Стручњаци за експлозив

У целом граду је настала узбуна. Младићи у „ланчи" за само неколико минута извршили су акцију. Све је ишло по плану и сада долази последње.

Аутомобил се нагло окреће и улеће у једну споредну, мирну улицу. Миха извлачи из недара велику картонску таблу на којој пише: ПАЖЊА – МИНИРАНО! Ставља је на предње стакло, тако да је довољно упадљива и да текст може да се прочита са веће удаљености. Сва тројица младића муњевито се извлаче из аутомобила и растају, одлазећи сваки на своју страну.

До „ланче" је убрзо стигла моторизована патрола италијанске полиције, али упозорење на предњем стаклу аутомобила држало их је на растојању. Одмах су позвани стручњаци за експлозиве, да детаљно прегледају аутомобил.

Свуда се говорило о тројици смелих младића из „ланче", о лецима и борбеним поздравима годишњици АВНОЈ-а.

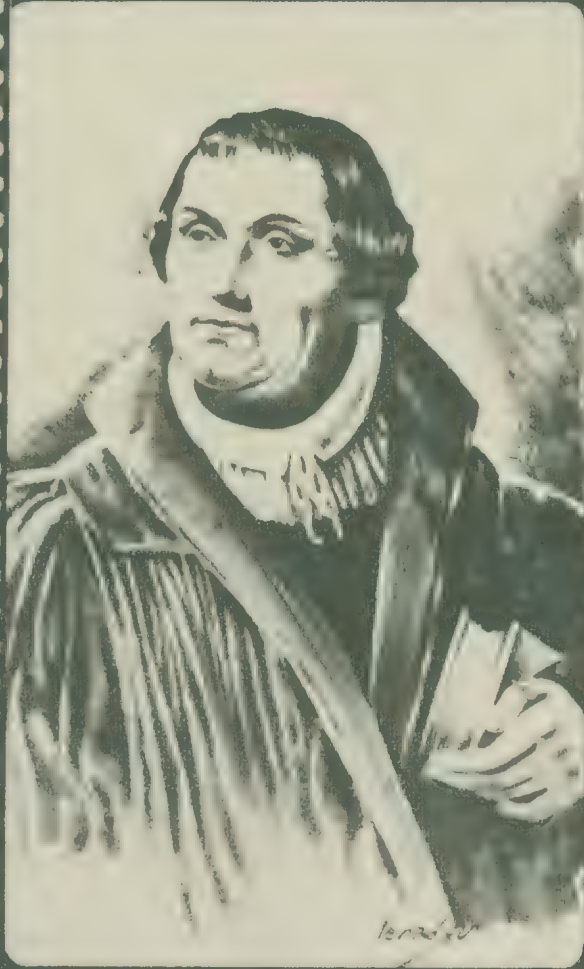
Б. П.

Илустровао Брана Јовановић

ТВ серија коју смо гледали:

МАРТИН ЛУТЕР

Илустровао НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ

Последњег дана октобра 1517. године, у јесен која се по природи и у ваздуху тешко могла да наслути у Витенбергу (тај крај Немачке, Саксонију, не красе виногради, воћњаци и цветне стазе, већ рударска окна) претећи су одјекнули ударци на вратима цркве. То је свештеник и професор универзитета Мартин Лутер чекићем и клинцима прибијао на врата спис који ће окренути Немачку наопако, Рим довести до беса и освете, а Лутера до казне и изгнанства из свете католичке цркве.

Побожне и друге песме

Три и по деценије раније, у породици рудара из малог места Ајслебена очекивало се новорођенче. Отац, сељак, копао је руду.

Мартин је дошао на свет 10. новембра 1483. Одмах пошто се огласио да је жив и здрав, тако је навалио на мајчино млеко да се укућанима чинило да ће ускоро тражити и хлеб и још нешто уз хлеб. Био је крупан, грлат, здрав дечак који је брзо напредовао, растао, крупњао. Кад је било време пошао је у школу, а у петнаестој години напушта родитељски дом и одлази на даље школовање у Ајзенах, у латинску школу. Тамо о празницима пева побожне песме по улицама и тако зарађује коју пару.

По градовима Немачке у то време јавно су се читале шкакљиве љубавне приповетке краљице Маргарите Наварске. Немци су, и поред црквене стеге и сиромаштва сељака, занатлија и нижих племића, волели капљицу, добар залогај и весело друштво. Ни Немице нису остајале дужне: знале су да их после смрти чека казна у чистилишту, али могле су да је избегну ако купе од првог свештеника један обичан али посвећен папирић који је из Рима слао Папа свом стаду у виду индулгенција, то јест опроштаја грехова. Вероватно је такво јемство чувала у недрима и лепа Урсула Кота када је одлучила да узме на стан и храну младог, сиромашног Мартина Лутера који је за то гостопримство умео да буде захвалан на начин какав је очекивала Урсула.

После три године учења у Урсулиној кући, Мартин, сада осамнаестогодишњак, године 1501. одлази у Ерфурт на универзитет. Отац је желео да Мартин студира права, а Мартин – филозофију. Изучио је и једно и друго и магистрирао 1505. године.

Када се једног дана, после празника проведених у родитељском дому, враћао с најбољим другом у Ерфурт, на путу их је стигла олуја. Киша их је шибала у лице, севале су муње, а један гром удари између двојице младића. Када се освестио, Мартин виде да му је пријатељ мртав. Над мртвим другом заветовао се Богу да ће се заредити за калуђера. После гозбе с пријатељима, уз свирку и песму, вино и жене, Мартин закуца, пете године Новог века, на врата августинског манастира у Ерфурту и ступи у свет пун строгих одрицања.

Црква и свештеници показивали су се Мартину Лутеру у својој правој светлости. У зиму, између 1510. и 1511. године, за време кратког боравка у Риму, Мартин Лутер је остао запањен пред раскоши, оргијама, интригама на папском двору.

Једна махинација посебно је узрујала Мартина Лутера и учврстила га у мржњи и презирању Рима: папа Лав X послао је булу надбискупу Мајнца да дели индулгенције – опроштаје грехова, под условом да половина прихода иде за грађење цркве Св. Петра у Риму, а друга половина на надбискупа.

Лутер одлучује: напашће папу, Рим, грамзивост католичких свештеника. Браниће Немачку од дрског Рима, по цену живота!

Звоно на узбуну

Одзвањају ударци на вратима цркве у Витенбергу. Године 1517, 31. октобра, Мартин Лутер обелодањује својих 95 теза којима устаје против продавања опроштаја грехова. Позвао је на јавну расправу све који би хтели да оспоре његово мишљење. Нико не реагује. Лутерове тезе се шире. Преведене су са латинског на немачки језик, јавно се објављују, одјекују као звоно на узбуну.

Папа је тражио од Лутера да се одрекне својих теза. Лутер му је одговорио да су тезе из Светог писма, а Светог писма се не одриче! Таквог га види и слика славни сликар Лука Кранах: лица мирног, очију замишљених, далеког погледа, кошчатог мушког носа, чврсто стиснутих вилица.

Расправа о опроштају греха ускоро се претворила у напад на папинство, а затим на читаву традиционалну црквену организацију. Лутер пише три списа, који су, у ствари, програм реформације и објављује их 1520.године. У њима руши зидове иза којих се скрива папа: начело да је духовна власт над световном и да једино папа има право да тумачи Свето писмо...

У другом спису Мартин Лутер одлучно одбацује индулгенцију, а у трећем – Посланици папи Лаву X о слободи хришћанства, напада папин двор, папине ласкавце. Образлаже мисао да само вера, без икаквих додатака, чини човека побожним и праведним, и да је то, у ствари, унутрашња слобода човекова.

Лутер јавно спаљује папину булу, излази пред сабор 18. априла 1521. године и изјављује да ништа неће да порекне јер би то било против његове савести. Његов идеал је слободна немачка црква.

Цар Карло V ставља Мартина Лутера ван закона, а папа га искључује из свете цркве.

Лутер има своје заштитнике. Међу њима је саски кнез Фридрих Мудри Саски који склања Лутера на своје имање. Ту, у миру, уз песму птица, Лутер преводи Свето писмо на немачки језик. Реформација тако добија моћно оружје, а немачка култура – дело на свом књижевном језику.

Устанак

Народ је спреман да тражи своја права и да се бори за њих. Почињу сељачке буне, 1525. букнуо је сељачки устанак у католичким крајевима Немачке. Лутер покушава да посредује у уверењу да власт има сва права и да је богохулно устајати против ње! Када се устанак проширио и на протестантске крајеве Немачке, Лутер оштро иступа против устанка, чак позива да устанике треба „давити, убијати, клати, тајно и јавно, ко где може, као што се бесни пси морају убијати".

Економске невоље Мартин Лутер није разумевао. То се, по њему, не тиче хришћанства.

Његова реформација све више се деформише у покрет за ред и законитост. Лутер, који се оженио бившом калуђерицом Катарином Бора, окупља ученике у свом дому. Сачувани су Лутерови „Говори код трпезе", пуни практичних мудрости, али не и заноса и жеље за изменама. Обилна трпеза показује се на Мартиновом стасу: он је сад угојен, задовољан муж и отац.

Протестантизам је ухватио корене у Немачкој. Године 1532. немачки цар је склопио савез с протестантима и зајамчио им потпуну верску слободу. Лутер је победио папу! И даље предаје на универзитету, савесно и интелигентно, упркос слабом здрављу и старости. На повратку из родног места Ајслебена, где је одржао проповед, прехладио се и легао у кревет из којег више није устао. Умро је 18. фебруара 1546. године.

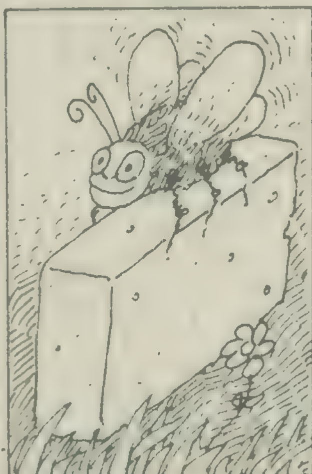
Мартин Лутер је значајна историјска фигура која, у своје време, и одређеним историјским околностима, није могла да донесе другачије, велике друштвене промене.

Олга Боснић

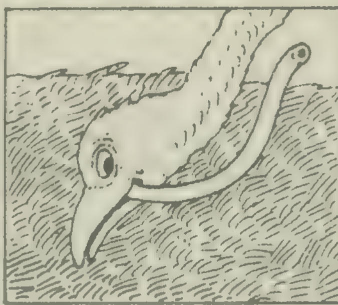
ЦИГЛЕ ОД МЕДА

У централном делу острва Шри Ланка, близу села Арамота, цејлонски археолози пронашли су зидине храма који је саграђен пре више од петсто година. Научнике је задивила чврстина цигли од којих је грађевина зидана, па су их послали у Коломбо на испитивање.

Стручњаци су успели да открију тајну ових суперјаких опека. Утврђено је да су цигле прављене на следећи начин: комади пешчара млели су се ситно и прах се затим мешао – с медом дивљих пчела! Од овог слатког „теста" прављени су блокови. После дугог сушења на тропском сунцу медене опеке постајале су тако чврсте да им ни данас, пет векова касније, ништа не може ни најјачи чекић.■

НИСУ НОЈЕВИ ГЛУПИ

„Крије главу у песак као ној". Не зна се ко је први изрекао ово поређење али оно је до данас толико већ употребљавано да је, изгледа, дошло време и да нестане. На томе из све снаге ради извесни Ален Покок из Оудсхорна. За осамдесет година, колико траје посматрање нојева на пространим пашњацима у околини овог јужноафричког града, где их има више од двеста хиљада, није забележен ни један једини случај да је дуговрата птица зарила главу у песак кога овде има у изобиљу. Нојеви спуштају главу до земље или да би прислушкивали (познато је да су звуци који се простиру уз тло јаснији), или да одморе мишиће врата. Дешава се и да циновске птице забоду главу и у неки жбун у потрази за укусним залогајем, али никад, никад у песак.

– Нису нојеви глупи – брани их Покок – они знају да би се истог часа угушили.■

ЗЛАТНИ ПЕСАК

Одељење за опште послове општине града Бетела на Аљасци, на самом ушћу реке Кускоквим, упутило је у Енкориџ, на адресу фирме која се бави експлоатацијом песка и шљунка, захтев за набавку четрнаест тона празних врећа од пластичне масе. Даље су намеравали да их напуне песком и њима обезбеде обале Кускоквима.

Није прошло дуго а бетелски аеродром известио је општину да за превоз терета који је овде стигао исплати суму пет пута већу од вредности наруџбине. „Зашто?" – завапили су градски оци. Испоставило се да су се у Енкориџу нешто мало забунили и уместо четрнаест тона празних врећа послали пет стотина врећа пуних песка – први део пошиљке, вероватно. А у самом Бетелу имају на тоне и тоне (бесплатног) песка, толико да не знају шта ће с њим.

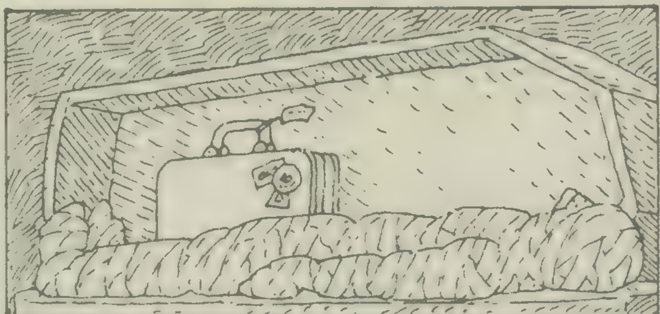
Сада, између фирме-пошиљаоца и општине-примаоца траје маратонска свађа – ко ће платити овај неспоразум. У међувремену, цена пакета који чуче на аеродрому расте ли расте. Песак ће убрзо постати – златан.■

ПРЕНОЋИШТЕ У МУЗЕЈУ

Хотел „Дорчестер" у центру Лондона недавно је ушао у Гинисову књигу рекорда – када га је, за астрономску суму од 60 милиона долара, купио амерички магнат Берт Бернс.

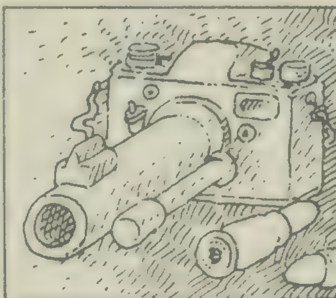
Изграђен је 1939. године и више личи на неки историјски споменик или музеј: има мермерне ходнике са позлаћеним коринтским стубовима, ресторан је препун скупоцених кинеских украса, а грил-сала је у стилу неког андалузијског замка.

Ово луксузно здање прима 450 гостију, а послужује их 600 запослених. Међу њима је 80 кувара који, на пример, знају да припреме 400 различитих врста суфлеа.

Али, гости овог хотела нису неки велики гурмани и сладокусци. То су углавном пословни људи који баш немају много времена за разне ђаконије, егзотичне специјалитете и стара вина. Они долазе у „Дорчестер" искључиво посла ради јер хотел има најбоље телефонске и телекс везе у целој Британији.■

НАСМЕШИТЕ СЕ, ПУЦАМ!

Конструисана је пушка која снима оног часа када испали метак... Делић секунде пре него што пушка опали, помоћу компјутеризованог прекидача, активира се камера која је уграђена у кундак и повезана са сочивом монтираним на врху цеви. Зато што камера снима пре него што пушка опали, не постоји опасност да фотографију уништи дим барута, вибрације или трзај. Онај ко пуца имаће, тако, и снимак онога на кога пуца! Дакле: „Стој, насмешите се, пуцам!"

Има још „нарочитих" пушака. Полиција у Лос Анђелесу располаже извесним бројем пушака које уместо да убијају, само „електрошокирају". Уместо метака, из ових пушака излећу по две стрелице на танким жицама. У додиру са телом човека, стрелице емитују струју високе волтаже која привремено парализује бегунца.■

МОЛИМ, ПРОБУДИТЕ МЕ ЗА 250 ГОДИНА

Један члан британског парламента држао је говор о бродоградњи и од самог почетка дало се закључити да ће његово излагање трајати изузетно дуго: уважени говорник је кренуо од Нојеве барке. Тадашњи министар председник, лорд Норт је убрзо заспао.

После извесног времена лорд се пробуди и код првог суседа распитао докле је говорник стигао. „До Елизабете I", гласио је одговор. Лорд се поново завалио у седиште и прошаптао: „Будите љубазни, пробудите ме за 250 година".■

ВЕТАР

У насељеним крајевима, куће, крошње дрвећа, ограде, зидови и све друге природне и вештачке препреке знају да „заробе" ветар и зауставе га у његовој често рушилачкој снази.

Тамо где препрека нема, ветар мења изглед читаве околине. Зими ствара наносе снега, као и пешчане дине у пустињи и сели их с места на место. Људи се зато боре против ветра и на разне начине настоје да му доскоче.

У Сахари, на пример, по ивицама дина саде растиње којем одговара пешчана подлога. Оно, заузврат, макар и привремено, спречава ветар да сели песак. Ветар је ипак упоран. Колико ли му је требало да направи огромно јаје, од стене, у Мароку.■

ФЛАШ ГОРДОН: ПОТЕРА за МИНГОМ

ЦРТА И ПИШЕ: ДЕН БЕРИ (DAN BARRY) 2. ДЕО

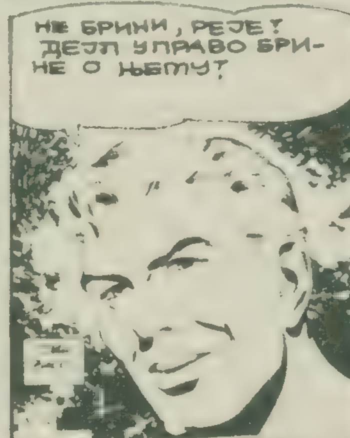
ФЛАША, ДЕЈЛ И СВЕМИРСКЕ ДЕЧАКЕ ЗАРОБИЛА ЈЕ НА ПЛАНЕТИ МОНГО ОПАКА КРАЉИЦА АЗУРА, УЗ ПОМОЋ МИНГА, СИНА НЕКАДАШЊЕГ СУРОВОГ ВЛАДАРА ОВЕ ПЛАНЕТЕ. АЛИ, ФЛАШ И ПРИНЦ БАРИН УСПЕЛИ СУ ДА УГУШЕ ПОБУНУ И ЗАРОБЕ АЗУРУ И МИНГА...

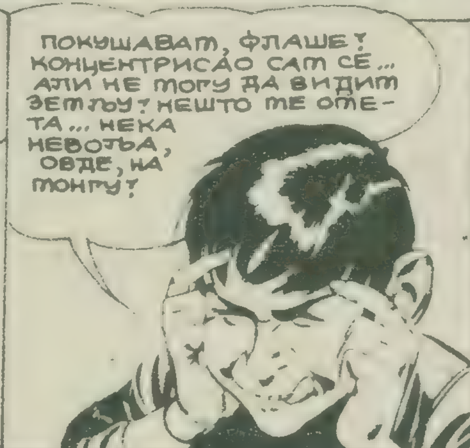

У НЕМОГУЋНОСТИ ДА СЕ ВРАТЕ НА ЗЕМЉУ, ФЛАШ И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ БИЛИ СУ ГОСТИ ПРИНЦА БАРИНА...
ЦИНОВСКА ШУМСКА ПТИЦА! ТВОЈА ЈЕ, ФЛАШЕ!
У РЕДУ, БАРИНЕ!

ЛЕП ПОГОДАК, ДРУГАР! ОБЕЗБЕДИО СИ СЕБИ ХРАНУ!

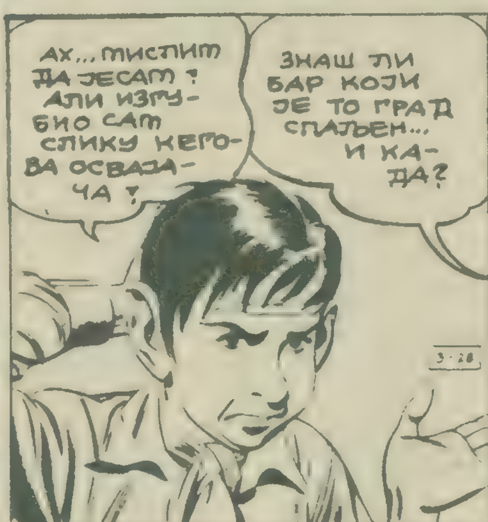

МММ... ДИВНО ЈЕ!
ОВО ЈЕ РАЈ ЗА ДЕЧАКЕ, БАРИНЕ! ВИЛИ МОЖЕ ДА НАС ВРАТИ КУЋИ ЈЕДИНО АКО ТО СТВАРНО ЖЕЛИ, А ОВДЕ ТО МОЖДА НИКАДА НЕЋЕ ПОЖЕЛЕТИ!

НЕ СМЕМО ДА ЗАНЕМАРИМО ВИЛИЈЕВО ПРОРОЧАНСТВО, БАРИНЕ! ДА ВИДИМО ШТА ЈОШ ЗНА О ТОМ СТРАШНОМ РАТНИКУ!
ХЕЈ, МОМЦИ! ФУДБАЛ!

... СВЕ ШТО ВИДИМ СУ ТАЈ СТРАШНИ ЧОВЕК ЗВАНИ КЕГ ОСВАЈАЧ...
... И ЊЕГОВА ВОЈСКА У СПАЉЕНОМ ГРАДУ ...
КОЈИ ГРАД, ВИЛИ? И КАДА?

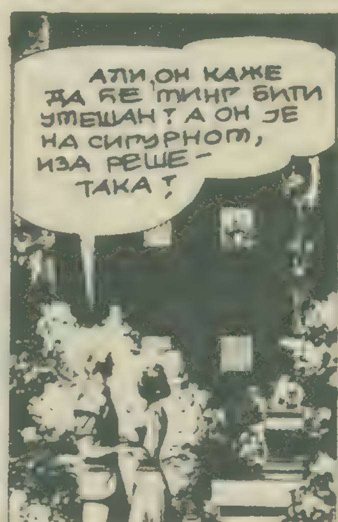

ДРЖИ, МАЈК! ХЕЈ... ПАЗИ!
ВИЛИ!

ЖАО МИ ЈЕ, ФЛАШЕ! ИГРАЛИ СМО СЕ ШЛЕМОМ УМЕСТО ЛОПТОМ..., И ПОГОДИО САМ ВИЛИЈА!
У РЕДУ ЈЕ, БУМБУМЕ... НИЈЕ ТВОЈА ГРЕШКА!
ВИЛИ! ВИЛИ... ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?

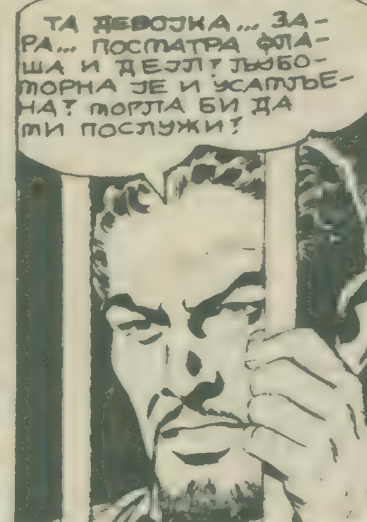

АХ... МИСЛИМ ДА ЈЕСАМ! АЛИ ИЗГУБИО САМ СЛИКУ КЕГОВА ОСВАЈАЧА!
ЗНАШ ЛИ БАР КОЈИ ЈЕ ТО ГРАД СПАЉЕН... И КАДА?

НЕ УСПЕВАМ ВИШЕ НИШТА ДА ВИДИМ! СВЕ ЈЕ ПРАЗНО!
ВИЛИЈЕВЕ ВИЗИЈЕ УВЕК СЕ ОБИСТИНЕ, БАРИНЕ! СПРЕМА СЕ НЕКА НЕВОЉА, А МИ НЕ ЗНАМО ГДЕ И КАДА!

СТРАШНО ЈЕ ЗНАТИ ДА ЋЕ НАС НЕКИ КЕГ ОСВАЈАЧ УВАЛИТИ У НЕВОЉУ... А НЕ ЗНАМО НИ КАДА НИ КАКО!
ВИЛИЈЕВЕ ВИЗИЈЕ СУ ОБИЧНО ТАЧНЕ!

АЛИ, ОН КАЖЕ ДА ЋЕ МИНГ БИТИ УМЕШАН! А ОН ЈЕ НА СИГУРНОМ, ИЗА РЕШЕТАКА!

ВИЛИ ЈЕ ПОМЕНУО И КЋЕРКУ ДОКТОРА ЗАРКОВА, ЗАРУ! КАКО ОНА МОЖЕ ДА БУДЕ УМЕШАНА?

ТА ДЕВОЈКА... ЗАРА... ПОСМАТРА ФЛАША И ДЕЈЛ! ЉУБОМОРНА ЈЕ И УСАМЉЕНА! МОРЛА БИ ДА МИ ПОСЛУЖИ!

МИНГ... ТИ, ХУЉО! НЕ МОЖЕШ ДА ОДВОЈИШ ПОГЛЕД ОД ТЕ ДЕВОЈКЕ ЗАРЕ!
ДРАГА МОЈА АЗУРА, СМИШЉАМ ПЛАН ЗА БЕКСТВО...

ДЕВОЈКА ЈЕ УСАМЉЕНА И ЗАЉУБЉЕНА... ДИВАН ОБЈЕКАТ ЗА ТВОЈЕ ЉУБАВНЕ ЧИНИ!

МОЖЕШ ЈЕ УЧИНИТИ МОЈОМ РОБИЊОМ... И НАШЕ БЕКСТВО ЋЕ БИТИ СИГУРНО!

ПОЗИВАМ СИЛЕ ТАМЕ И ПЕЋИНА ДА БАЦЕ ЧИНИ НА ЈЕДНУ КОЈА СПАВА... БЕЗНАДЕЖНО ЗАЉУБЉЕНА...

ГОТОВО ЈЕ, МИНГ! МОЖЕШ ЈЕ ПОЗВАТИ!
БИЋЕШ НАГРАЂЕНА КАД СЕ НАЂЕМО НА СЛОБОДИ!

У ЗАРИНОЈ СОБИ...
ЗАРА! ДОЂИ! АКО МЕ ВОЛИШ, ДОЂИ ДА МИ ПОМОГНЕШ!
МИНГ! ДОЂИ ЋУ, ВОЉЕНИ!

УСПЕЛО ЈЕ, АЗУРА! ТВОЈЕ ЉУБАВНЕ ЧИНИ СУ ДЕЛОВАЛЕ! ЗАРА ЦЕО ДАН СТОЈИ У ВРТУ И ГЛЕДА МЕ!
НЕ БУЉИ, ИДИОТЕ! ПОНАШАЈ СЕ КАО ДА СИ НЕОДОЉИВ!

ГЛУПИ МУШКИ БРОТ! КАДА ОНА ДОЂЕ, НЕ ЗАБОРАВИ ШТА СМО ИСПЛАНИРАЛИ...

КАСНИЈЕ...
ЖЕЛИМ ДА ВИДИМ ЗАТВОРЕНИКА МИНГА! ДОНОСИМ ПОРУКУ ОД ФЛАША ГОРДОНА!
КАКО ЖЕЛИТЕ, ГОСПОЂИЦЕ! АЛИ ПАЗИТЕ... МИНГУ НЕ ТРЕБА ВЕРОВАТИ!

УЂИТЕ КОД ЗАТВОРЕНИКА, ГОСПОЂИЦЕ ЗАРА! АКО ВАМ БУДЕМ ПОТРЕБАН, ПОЗОВИТЕ МЕ!
ХВАЛА!

ЗАРА, ДРАГА! ДОШЛА СИ! ЧУЛА СИ МОЈУ МОЛБУ!
ДА, МИНГ, У СНУ! НЕ ЗНАМ ЗАШТО... АЛИ, ОДЈЕДНОМ, МОРАЛА САМ ДА БУДЕМ СА ТОБОМ!

ТО ЈЕ МАГИЈА ЉУБАВИ! И МЕНЕ ЈЕ ИЗНЕНАДА ОБУЗЕЛО ТО СНАЖНО ОСЕЋАЊЕ! БИЋЕМО ЗАЈЕДНО, НАЈДРАЖА... АКО МИ ПОМОГНЕШ ДА ПОБЕГНЕМ!
ОХ, ХОЋУ... АЛИ КАКО?

БУДИ УБЕЂЉИВА, НАЈДРАЖА ЗАРА! КАД СТИГНЕ СТРАЖАР, ОДГЛУМИ БОРБУ!
ДОБРО, МИНГ!

СТРАЖА! УПОМОЋ!

ЗАРА!
БАЦИ ТИ КЉУЧЕВЕ... БРЗО... ИЛИ ЋУ ДЕВОЈЦИ СЛОМИТИ ВРАТ!

ПОД УТИЦАЈЕМ ВРАЏБИНЕ, ЗАРА ЈЕ ПОМОГЛА МИНГУ.
УСПЕЛО ЈЕ, ЛЕПОТИЦЕ! СЛОБОДНИ СМО!

БРЗО, МИНГ! ВАДИ МЕ ИЗ ОВОГ КАВЕЗА!
ХА-ХААА! ТВОЈЕ УСЛУГЕ МИ ВИШЕ НИСУ ПОТРЕБНЕ! САМО БИ ОТЕЛА ОВУ ДИВНУ ЉУБАВ КОЈУ СИ СТВОРИЛА!

ТИ ДВОЛИЧНА СВИЊО! ВРАТИ СЕ! ИЗБАВИ МЕ ОДАВДЕ!
ПОКУШАЈ ДА ОДЛЕТИШ НА МЕТЛИ, КРАЉИЦЕ ВЕШТИЦА! ХА-ХА-ХА!

ДРУГАРИ, ПАДА МРАК! ТРЕБА ДА КРЕНЕТЕ НА ВЕЧЕРУ!
ТИ КРЕНИ, РЕЈЕ! ЈА ЋУ ЈОШ ДА ИСПАЛИМ ПОСЛЕДЊИ ХИТАЦ!

БРЗО, ЗАРА! МОРАМО ДА НАЂЕМО НЕКА КОЛА!
ОХ, МИНГ! НАДАМ СЕ ДА НЕ ЧИНИМ НЕШТО ЛОШЕ!

НАРАВНО, ЉУБАВИ! БРЗО... ОВДА... ПРЕМА... ШТА?
ГЛЕ! МИНГ! СЛОБОДАН ЈЕ!

УПОМОЋ! МИНГ ЈЕ ПОБЕГАО! УПОМОЋ!
ДОЂИ ОВАМО, ТИ ДЕРИШТЕ!

НАИШЛА СУ ПАТРОЛНА КОЛА, АЛИ ЈЕ МИНГ БИО БРЖИ...
ЕВО НАМ КОЛА ЗА БЕКСТВО!

ФЛАШ И БАРИН СУ ИЗЈУРИЛИ ИЗ ПАЛАТЕ...
ФЛАШЕ! МИНГ ЈЕ ПОБЕГАО!
ТО ЈЕ МАЈК! ИЗВУЦИМО КОЛА, БАРИНЕ!

ФЛАШЕ, УХВАТИ МИНГА. СА ЊИМ ЈЕ И ЗАРА... ОН ЈЕ ХУЉА.
И ДВОЛИЧАН! ЗАР НЕ, АЗУРА?

ХАЈДЕМО, ФЛАШЕ. НИЈЕ ДАЛЕКО ОДМАКАО.
САМО ПАЖЉИВО, БАРИНЕ. УХВАТИО ЈЕ МАЈКА И ЗАРУ.

ОВИ ХЕЛИОКАВИ СУ ОПРЕМЉЕНИ СОНАРНИМ ТРАГАЧИМА. ПРАТИЋЕМО ГА ИЗДАЛЕКА...

МИНГ. УБИО СИ ОНОГ ЧУВАРА. КАКО САМ САМО ДОПУСТИЛА ДА МЕ У ОВО УВУЧЕШ, ЧУДОВИШТЕ.
ДОСТА, ЗАРА. БАЦИО БИХ ТЕ ДОЛЕ, АЛИ СИ МИ ПОТРЕБНА КАО ТАЛАЦ...

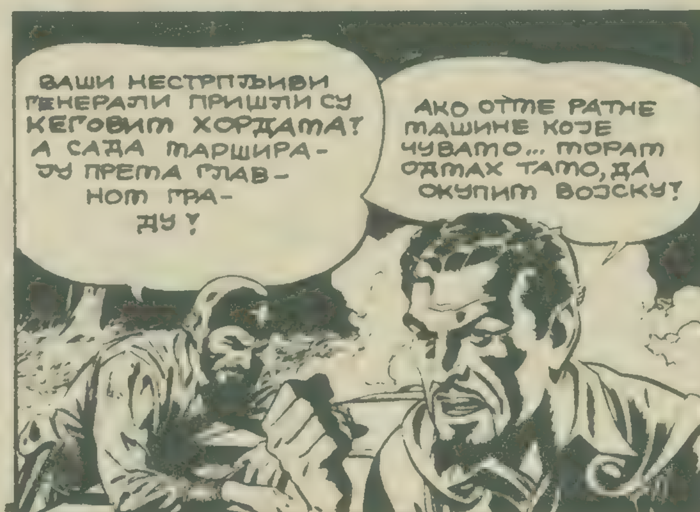

...ДОК НЕ СТИГНЕМ ДО СВОЈЕ ВОЈСКЕ. СПУСТИ СЕ У ОНУ ДОЛИНУ. ТАМО МЕ ОЧЕКУЈУ МОЈИ ЉУДИ.
ОНИ ТЕ НЕЋЕ СПАСТИ КАД ТЕ ФЛАШ УХВАТИ...

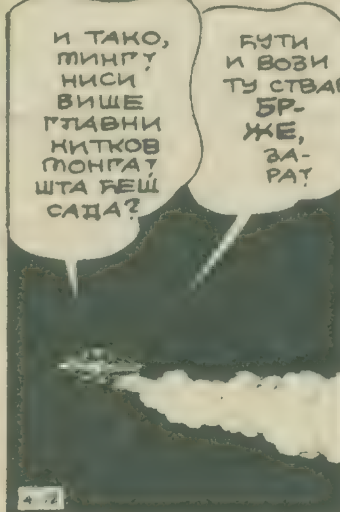

КАД СЕ ХЕЛИОКАВ СПУСТИО...
ШТА? СЕЛО ЈЕ УНИШТЕНО.

ЛОГОР МОЈИХ ПОДЗЕМНИХ БАТАЉОНА ЈЕ СПАЉЕН...
ТО ЈЕ СТРАШНО. ВИДИ. ДОЛАЗИ НЕКО...

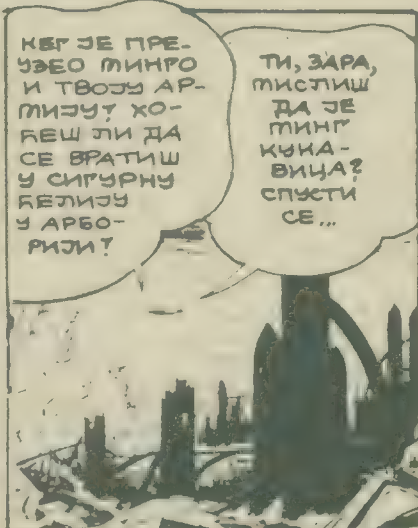

ХЕЈ, РАТНИЧЕ. ЈА САМ МИНГ, КОМАНДАНТ КРАЉЕВСКИХ СНАГА. ШТА СЕ ОВДЕ ДЕСИЛО?
О, МОЋНИ ВЛАДАРУ. БЕЖИТЕ ДОК МОЖЕТЕ. КЕГОВЕ ХОРДЕ ПАЛЕ, ПЉАЧКАЈУ, УБИЈАЈУ.

КЕГОВЕ ХОРДЕ? КО ЈЕ КЕГ?
КЕГ ОСВАЈАЧ... ВАРВАРИН С ЈУГА. ОН НЕЗАДРЖИВО НАПРЕДУЈЕ, ПОВЕЋАВАЈУЋИ СВОЈУ ВОЈСКУ ЗАРОБЉЕНИЦИМА И БЕГУНЦИМА. САДА МАРШИРА КА МИНГУ... И КА РАТНИМ МАШИНАМА.

ВАШИ НЕСТРПЉИВИ ГЕНЕРАЛИ ПРИШЛИ СУ КЕГОВИМ ХОРДАМА. А САДА МАРШИРАЈУ ПРЕМА ГЛАВНОМ ГРАДУ.
АКО ОТМЕ РАТНЕ МАШИНЕ КОЈЕ ЧУВАМО... МОРАМ ОДМАХ ТАМО, ДА ОКУПИМ ВОЈСКУ.

И ТАКО, МИНГ. НИСИ ВИШЕ ГЛАВНИ КИТКОВ МОНГА. ШТА ЋЕШ САДА?
ЋУТИ И ВОЗИ ТУ СТВАР БРЖЕ, ЗАРА.

ИЗГЛЕДА ДА СИ ЗАКАСНИО, МИНГ.
МИНГО... У ПЛАМЕНУ. НЕМА ПУЦЊАВЕ. ОН ЈЕ ОСВОЈИО МИНГО.

КЕГ ЈЕ ПРЕУЗЕО МИНГО И ТВОЈУ АРМИЈУ! ХОЋЕШ ЛИ ДА СЕ ВРАТИШ У СИГУРНУ ЋЕЛИЈУ У АРБОРИЈИ!
ТИ, ЗАРА, МИСЛИШ ДА ЈЕ МИНГ КУКАВИЦА? СПУСТИ СЕ...

...КЕГОВА АРМИЈА СЕ ВРАЋА У ЛОГОР... ОНИ ЋЕ МЕ ОДВЕСТИ ДО СВОГ ВОЂЕ!

УБРЗО ЋЕ МАРШИРАТИ НА СЛОБОДНИ СВЕТ МОНГА... ПОД МОЈОМ ЗАСТАВОМ! КАЖИ ТО ТВОМ ФЛАШУ ГОРДОНУ... АКО ГА ИКАДА ВИДИШ! ХА-ХА!
ПАЦОВЕ! ОСТАВИО СИ НАС НАСУКАНЕ!

МИНГ! НЕ МОЖЕШ НАС ОСТАВИТИ БЕЗ ОРУЖЈА! ОВАКО СМО У ЗАМЦИ!
Ц-Ц! ШТЕТА! А ТОЛИКО СИ МИ ПОМОГЛА!

ОТИШАО ЈЕ ЗА КЕГОВОМ ВОЈСКОМ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ГА УХВАТИТИ!
А ШТА ЋЕМО МИ, ЗАРА? АКО НАС ТИ ВАРВАРИ ОПАЗЕ... БРРР!

ДОТЛЕ, ГОРЕ...
ТРАГАЧ ПОКАЗУЈЕ ДА ЈЕ ХЕЛИОКАБ ИСПОД НАС, ФЛАШЕ!
БАРИНЕ... ВИДИ! ГРАД МИНГО ГОРИ! МОРА ДА СУ У ЊЕГА ПРОДРЛЕ ТРУПЕ БАНДИТА КЕГА!

ФЛАШ И БАРИН СУ ОТКРИЛИ ХЕЛИОКАБ...
ЕНО ГА, БАРИНЕ! ОНЕСПОСОБЉЕН! АЛИ МИНГ ЈЕ ЗБРИСАО!

ЗАРА! ТАЈК! ЈЕ ЛИ СВЕ У РЕДУ?
ФЛАШЕ! БРЗО... МИНГ ЈЕ УМАКАО КРОЗ ШУМУ, ЗА КЕГОВОМ ВОЈСКОМ?

ОСТАНИ ТУ, БАРИНЕ... И ПРИПАЗИ НА ЊИХ! ЈА ЋУ ЗА ЊИМ!
ФЛАШЕ! НЕ МОЖЕШ ТАМО САМ! ФЛАШЕ!

ОВДЕ ЈЕ ТАМНО КАО У РОГУ... АЛИ ЧУЈЕМ НЕКЕ КОРАКЕ... БЛИЗУ СУ...

МИНГ! БАЦИ ОРУЖЈЕ... ГОТОВО ЈЕ!
ТАЈ ГЛАС! ФЛАШ ГОРДОН!

ОДЈЕДНОМ...
БИХА! КО ЈЕ ТО?
ОХ... КЕГОВИ ВАРВАРИ...

ВИДЕЛИ СУ НАС!
БИЋЕ НАМ ПОТРЕБНА ОБА ПИШТОЉА! КАСНИЈЕ ЋЕМО ВИДЕТИ КО ЈЕ БОЉИ!

У РЕДУ, МИНГ! ПУЦАЈ!

АЛИ, КАД ЈЕ ЖИВОТИЊА ПРИШЛА...
ХВАЛА, ФЛАШЕ! ПОШТО СИ МИ ПОМОГАО, КАПУСТИЋУ ТЕ!

КАДА ЈЕ МИНГ ОДЈУРИО, ФЛАШ СЕ НАШАО ПРЕД ВАРВАРИМА...
ИМАЈУ И ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ... И КОПЉА! ХУХ! БИЋЕ ГАДНО!

ДО ЂАВОЛА! ЗАГЛАВИО СЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
УХ!

ДА ЛИ ДА ГА ДОКРАЈЧИМ, ГЕНЕРАЛЕ ТАМОК?
НЕМОЈ! ПОШТО ЈЕ НАОРУЖАН, НЕКА БУДЕ ДОБРОВОЉАЦ!

ЧИТАВУ НОЋ ЈЕ КАРАВАН НОСИО СВОЈ ПЛЕН КА ТАЈНОМ ЛОГОРУ. У ЗОРУ...
ООХХ! МОЈА ГЛАВА!
НАШ "ДОБРОВОЉАЦ" СЕ ПОКРЕНУО! НЕКА САД МАЛО ХОДА!

АКО НЕ БУДЕШ МОГАО САМ, МИ ЋЕМО ТИ ПОМОЋИ!

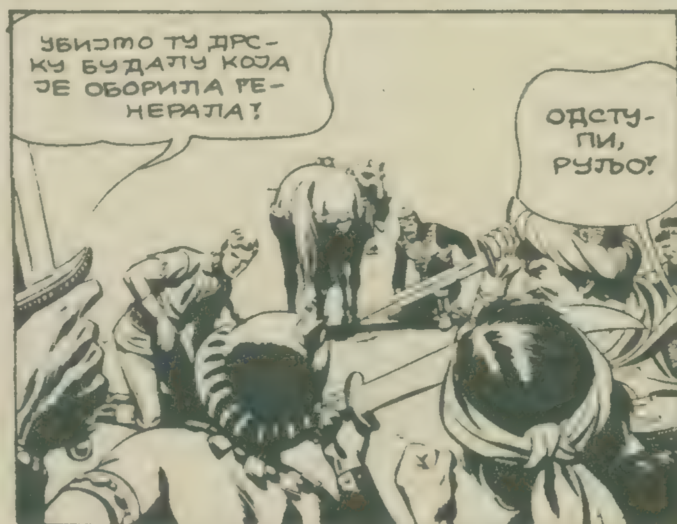

ЗА ТО ВРЕМЕ ЛУКАВИ МИНГ СЕ ВРАТИО...
... ОБУКАО ОДЕЋУ ОБОРЕНОГ ВАРВАРИНА...

... А ЗАТИМ СЕ ПРИКЉУЧИО ЊЕГОВОЈ ВОЈСЦИ...

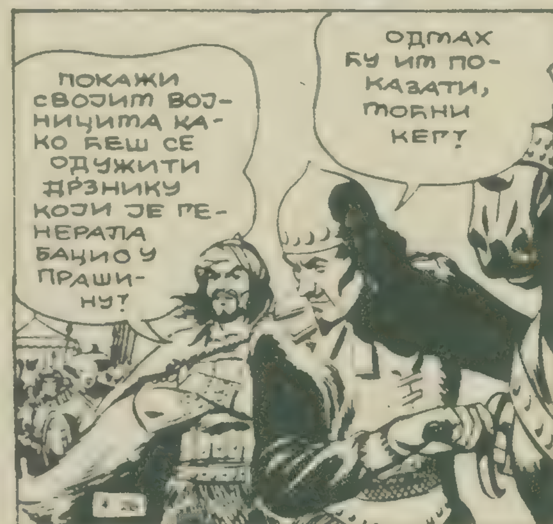

УЈУТРО, У БЛИЗИНИ ЛОГОРА...
ХЕЈ! ЈЕСИ ЛИ ТИ НОВИ ВОЈНИК?
ЈЕСАМ! ДОШАО САМ ДА СЛУЖИМ У ЊЕГОВОЈ АРМИЈИ...
... АЛИ ЋЕШ ТИ УСКОРО СЛУЖИТИ МЕНЕ, БУДАЛО...

Беспомоћан, Флаш је увучен у Кегов логор...
Хоја! Брже! Брже!

Изненада, Флаш је наглим трзајем избацио ратника из седла...
Аух! Бацио је генерала Татока у прашину!
4-24

Смрт безобразнику!

Убијмо ту дрску будалу која је оборила генерала!
Одступи, руљо!

Моћни Кег!
Клањамо ти се, господару!

Треба ли том генералу помоћ у чувању заробљеника? Па, Таток, наплати му то!
4-25

Покажи својим војницима како ћеш се одужити дрзнику који је генерала бацио у прашину!
Одмах ћу им показати, моћни Кег!

Док је Флаш мирно стајао, варварин му се приближио...

А затим, брзо као муња, Флаш је замахнуо ...
Твој шеф жели представу, Таток! Учини то му по вољи!

Ти хоћеш да научиш како се убија беспомоћна жртва, зар не?

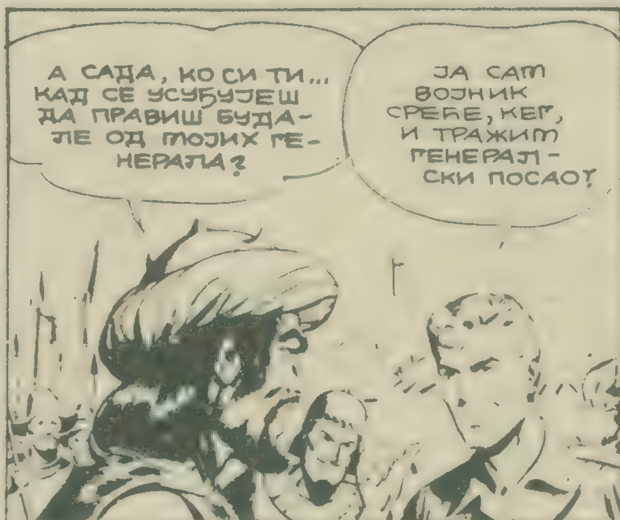
Ево једног једноставног начина!
Н-не! Не! Упомоћ!

Али не брини! Не вредиш тог труда!
Па, Кег, је ли ово генерал који ће ти помоћи да освојиш Монго?
4-27

ОООО! ОКОВАН И ГОЛОРУК, ЗАРОБЉЕНИК ЈЕ САВЛАДАО ТАТОКА!
КЕГУ СЕ ТО СИГУРНО НИЈЕ ДОПАЛО!

ЗАР ТИ, КЕГ, ДОИСТА ВЕРУЈЕШ ДА ЋЕШ ОСВОЈИТИ МОНГО СА ВОЈСКОМ КОЈУ ВОДЕ ОВАКВИ ГЕНЕРАЛИ?
ТВОЈА ДРСКОСТ НЕ ЗНА ЗА ГРАНИЦЕ, ПЛАВОКОСИ...

АЛИ ЋУ ТИ ОПРОСТИТИ! ТИ СИ БОРАЦ... МНОГО ВИШЕ НЕГО МОЈ БИВШИ ГЕНЕРАЛ ТАТОК!
ХОЈА, ВОЈНИЦИ! ОСЛОБОДИТЕ ОВОГ ЧОВЕКА!

А САДА, КО СИ ТИ... КАД СЕ УСУЂУЈЕШ ДА ПРАВИШ БУДАЛЕ ОД МОЈИХ ГЕНЕРАЛА?
ЈА САМ ВОЈНИК СРЕЋЕ, КЕГ, И ТРАЖИМ ГЕНЕРАЛСКИ ПОСАО!

БИЋЕ ТИ ПОТРЕБАН НЕКО КО ЋЕ ТВОЈЕ ВАРВАРЕ НАУЧИТИ ДА РУКУЈУ ВЕЛИКИМ ТОПОВИМА КОЈЕ СИ ОТЕО!
ЈОШ УВЕК НИСИ ОДГОВОРИО! КО СИ ТИ?

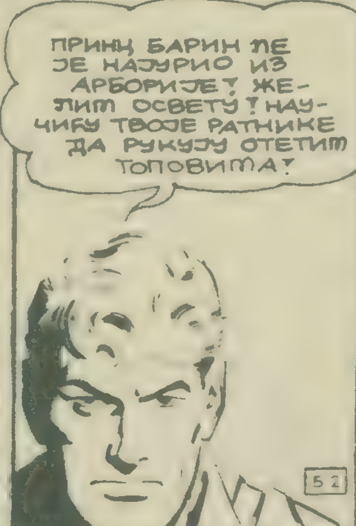

ЈА ЋУ ВАМ РЕЋИ КО ЈЕ... ШПИЈУН СЛОБОДНОГ САВЕТА...
...ФЛАШ ГОРДОН!

УПРАВО КАДА ЈЕ ФЛАШ СТЕКАО ПОВЕРЕЊЕ КЕГА, НЕКО ЈЕ ПОВИКАО...
ТО ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН...
...ДОШАО ЈЕ КАО ШПИЈУН!

ЈЕ ЛИ ТО ИСТИНА?
ДА! ЈА САМ ФЛАШ ГОРДОН!
УБИЈТЕ ШПИЈУНА!

ОПОЗОВИ ИХ, КЕГ... ИЛИ НЕЋЕШ ДОЖИВЕТИ ДА ЧУЈЕШ МОЈЕ ОБЈАШЊЕЊЕ!

ДА, ЈА САМ ФЛАШ ГОРДОН! АЛИ ДОШАО САМ ДА ТИ ПОМОГНЕМ! ПРВО ОПОЗОВИ СВОЈЕ РАТНИКЕ!
НАТРАГ! СВИ НАТРАГ!

ПРИНЦ БАРИН МЕ ЈЕ НАЈУРИО ИЗ АРБОРИЈЕ! ЖЕЛИМ ОСВЕТУ! НАУЧИЋУ ТВОЈЕ РАТНИКЕ ДА РУКУЈУ ОТЕТИМ ТОПОВИМА!

ЕВО, КЕГ... ТВОЈА САБЉА! АКО ЈОШ СУМЊАШ, УПОТРЕБИ ЈЕ!

ЗНАЧИ, БАРИН ТЕ ЈЕ НАЈУРИО И ТИ ЖЕЛИШ ДА ПОМОГНЕШ КЕГУ ДА МУ ЗБРИШЕ АРМИЈУ?
ЛЕПО! ПОШТО СИ СРЕДИО ТАМОКА, КЕГ ЋЕ ИМАТИ ДРУГОГ ГЕНЕРАЛА!

ДАЋУ ТИ ПРИЛИКУ ДА СЕ ДОКАЖЕШ... ОДМАХ!

НА КОЊЕ! ЈЕДНО СЕЛО У БЛИЗИНИ ЈОШ СЕ ОПИРЕ КЕГУ! ПОМОЋИ ЋЕШ НАМ ДА ИХ НАУЧИМО ПАМЕТИ!

ЕНО СЕЛА, ФЛАШЕ ГОРДОНЕ! ЊИМЕ УПРАВЉА ДРЗНИК ПАКСОН! ОДБИО ЈЕ ДА ТИ СЕ ПРИДРУЖИ И ПЛАТИ ДАНАК!

КАДА ПЛАМЕНОМ УНИШТИМО ОНЕ СТРАЋАРЕ И СЕЉАНИ КРЕНУ НИЗ ЛИТИЦЕ...
...ТИ ЋЕШ СЕ ДОКАЗАТИ, ГОРДОНЕ...

...ТИМЕ ШТО ЋЕШ ИХ ЗБРИСАТИ!

ЖЕЛИШ ДА СЕ ДОКАЖЕМ ТАКО ШТО ЋУ ПОБИТИ НЕВИНЕ СЕЉАНЕ?
У РЕДУ! АЛИ ТИ НИСИ У СВАЂИ СА ТИМ ЉУДИМА...

...НЕГО СА ПАКСОНОМ! МОЖДА ЈЕ БОЉЕ ДА ЊЕГА УБИЈЕМ?
КАКО ЋЕШ ТО ИЗВЕСТИ?

ПОШАЉИ МУ ГЛАСНИКА И ПОРУЧИ ДА ЖЕЛИМ ОТВОРЕНУ БОРБУ! ДА БИ СПАСАО СЕЛО, ОН ЋЕ ПРИСТАТИ!

ПАКСОН ЈЕ ПРИХВАТИО ИЗАЗОВ!
ДОБРО ЈЕ! САДА ЋЕ КЕГ ВИДЕТИ ДА ЛИ ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН СПРЕМАН ДА МУ СЛУЖИ ДО СМРТИ!

ЕВО, ФЛАШЕ ГОРДОНЕ, ТВОЈЕ ОРУЖЈЕ! ТАЈ ЧОВЕК ЈЕ ПРКОСИО КЕГУ! НЕКА ПЛАТИ!
ТО ЈЕ ЧАСТ, МОЋНИ КЕГ!
ЛЕШИНАРУ...

ПАКСОН ЈЕ ХРАБАР И ЧЕСТИТ ЧОВЕК! МОРАМ ОВО ДОБРО ДА ИЗВЕДЕМ... ИЛИ ЋЕ НАС КЕГ ОБОЈИЦУ УБИТИ... И ЗГАЗИТИ ПАКСОНОВ НАРОД...

ФЛАШ ЈЕ ПРИМОРАН ДА СЕ БОРИ СА ЧЕСТИТИМ ПАКСОНОМ...

5·8

ЖАО МИ ЈЕ, СТАРИ...

ОХО! ФЛАШ ГОРДОН ЈЕ ОБОРИО ПАКСОНА! А САДА ЈУРИША... КАО ПРАВИ КЕГОВ РАТНИК!

КЕГ ЋЕ БИТИ УВЕРЕН ДА САМ ГА СТВАРНО УБИО...

ГОТОВО ЈЕ, КЕГ! ЊЕГОВИ ЉУДИ ЋЕ ТЕЛО ОДНЕТИ У СЕЛО! НАШ ПОСАО ЈЕ ОВДЕ ЗАВРШЕН!
5·9

КАД СЕ ФЛАШ ВРАТИО У ЛОГОР...
ПОЗДРАВ НОВОМ ГЕНЕРАЛУ ФЛАШУ ГОРДОНУ! ЈИПИИИ!

АЛИ...
А ТИ, ТАМОК, БИЋЕШ ФЛАШОВ ТЕЛОХРАНИТЕЉ! АКО МУ СЕ ШТА ДЕСИ, ОДЕ ТИ ГЛАВА!
ДА, МОЋНИ КЕГ!

СКРИВЕН МЕЂУ ВОЈНИЦИМА, МИНГ ЈЕ СВЕ ПОСМАТРАО...
ФЛАШ ЈЕ УСПЕО ДА ПРЕВАРИ КЕГА, АЛИ НЕ И МЕНЕ...

ХА, ФЛАШЕ, ПОГЛЕДАЈ ОВЕ ВЕЛИКЕ ТОПОВЕ КОЈЕ ЈЕ КЕГ ЗАРОБИО! ЊИМА ЋУ МОЋИ ДА СЛОМИМ СЛОБОДНЕ АРМИЈЕ МОНГА!
ОДМАХ ЋУ ПОЧЕТИ СА ОБУКОМ ПОСАДЕ, КЕГ!

ПРИНЦ БАРИН ЋЕ ПРОКЛЕТИ ДАН КАДА ТЕ ЈЕ ОТЕРАО!
ТВОЈА ПРИЧА ЈЕ САМО МОЖДА ИСТИНИТА, ПЛАВИ РАТНИЧЕ...

НАУЧИЋЕШ МОЈЕ ЉУДЕ ДА УНИШТЕ БАРИНОВУ АРМИЈУ... А ОНДА ЋУ ЈА СВРШИТИ С ТОБОМ...

У РЕДУ, ЉУДИ! УСМЕРИТЕ НИШАНЕ! ПРОВЕРИТЕ ПУТАЊЕ
СПРЕМНИ?
СПРЕМНИ!

ПАЛИ!

ПРАВО У ЦИЉ, ГЕНЕРАЛЕ ГОРДОНЕ!
УХ... МОРАМ ДА УСПОРИМ... МОМЦИ ПРЕВИШЕ ДОБРО УЧЕ...

ДОБРО, МОМЦИ, ДАНАС ЋЕМО ИМАТИ ЛЕТЕЋЕ ЦИЉЕВЕ!

КАД СЕ ОВИ ДИСКОВИ ОСЛОБОДЕ... ПРАТИТЕ ИХ И ПУЦАЈТЕ!
ЧЕКАЈ!

ЕНО ПРАВОГ ЛЕТЕЋЕГ ЦИЉА! ШПИЈУНСКА ЛЕТЕЛИЦА!
ХЕЛИОКАБ! БАРИНОВА ПАТРОЛА!

ОДЛИЧНО! ДОБИЛИ СМО ПРАВИ ЦИЉ...
МОРАМ ИХ СПРЕЧИТИ!
ЧЕКАЈ! НЕ ПУЦАЈ!

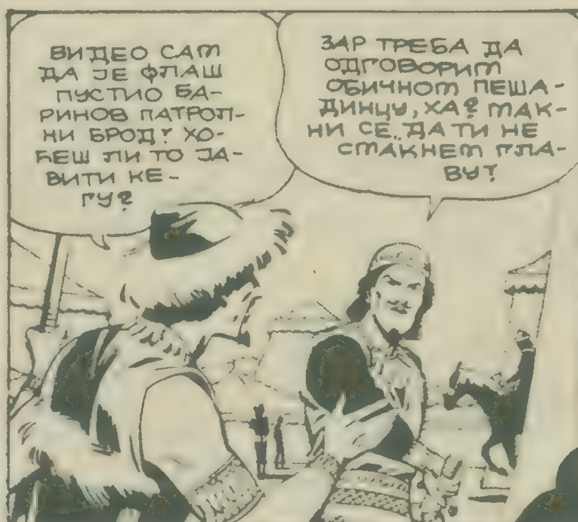

ВЕТАР ЈЕ ЈАК! ПОМЕРИ ПУТАЊУ ЗА ДЕСЕТ СТЕПЕНИ ЈУЖНО!
ГУБИМО ВРЕМЕ! УМАЋИ ЋЕ НАМ!

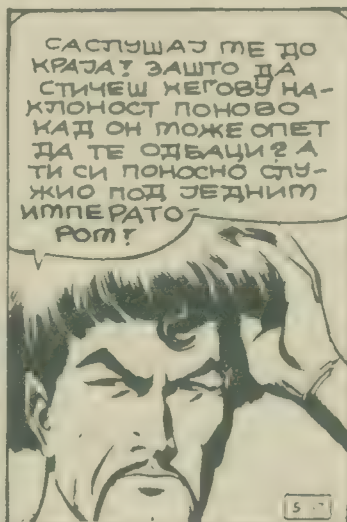

ПРОМАШАЈ! ЦИЉ ЈЕ ПРОМАШЕН!

МИСЛИО САМ ДА ЋЕ НАС ПОГОДИТИ!
ОТКРИЛИ СМО ЊЕГОВ ЛОГОР! ДА ТО БРЗО ЈАВИМО БАРИНУ!

ОМЕО СИ АРТИЉЕРЦЕ, ФЛАШЕ ГОРДОНЕ! НИЈЕ БИЛО ВЕТРА!
КО ЈЕ ОВДЕ ОФИЦИР, ТАМОЧЕ? ЈА САМ СТРУЧАН ЗА ОВАЈ ПОСАО!

МИСЛИШ НА ЧИН КОЈИ СИ ДОБИО ОД ВАРВАРА? ЈА САМ БИО ГЕНЕРАЛ У МИНГОВОЈ МЕХАНИЗОВАНОЈ АРМИЈИ! А ОВДЕ ЋУ ПОНОВО БИТИ ГЕНЕРАЛ...

ВИДЕО САМ ДА ЈЕ ФЛАШ ПУСТИО БАРИНОВ ПАТРОЛНИ БРОД! ХОЋЕШ ЛИ ТО ЈАВИТИ КЕГУ?
ЗАР ТРЕБА ДА ОДГОВОРИМ ОБИЧНОМ ПЕШАДИНЦУ, ХА? МАКНИ СЕ.. ДА ТИ НЕ СМАКНЕМ ГЛАВУ!

САСЛУШАЈ МЕ ДО КРАЈА! ЗАШТО ДА СТИЧЕШ ЊЕГОВУ НАКЛОНОСТ ПОНОВО КАД ОН МОЖЕ ОПЕТ ДА ТЕ ОДБАЦИ? А ТИ СИ ПОНОСНО СЛУЖИО ПОД ЈЕДНИМ ИМПЕРАТОРОМ!

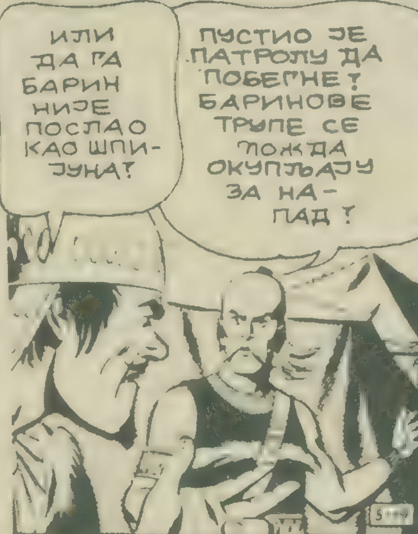

МОГАО БИ ПОНОВО ДА СЛУЖИШ ИМПЕРАТОРА, ГЕНЕРАЛЕ ТАМОК! ПОЗНАЈЕШ ЛИ ОВАЈ ЗНАК?
ЗНАК КУЋЕ **МИНГ**! МИНГОВ СИН! М-МОЈ ГОСПОДАР!

МИНГ ДРУГИ! МОЈ ИМПЕРАТОР! ОТКУД ВИ ОВДЕ МЕЂУ ВАРВАРИМА?
ДОШАО САМ ДА БИХ ОКУПИО ПРИСТАЛИЦЕ И СМРВИО КЕГА!

... МЕЂУ ВОЈНИЦИМА СЕ ВЕЋ ШИРИ ГЛАС ДА ЈЕ ФЛАШ ПУСТИО БАРИНОВУ ПАТРОЛУ ДА ПОБЕГНЕ!
А БРУКА ПАДА И НА КЕГА!

НЕЗАДОВОЉСТВО ЋЕ ДА РАСТЕ! МОЖЕМО ДА РАСПИРИМО ПЛАМЕН У ПРАВОМ ТРЕНУТКУ!
ДА, ГОСПОДИНЕ! МИНГОВА ЗАСТАВА ЋЕ СЕ ЈОШ ВИЈОРИТИ НАД ОВОМ АРМИЈОМ!

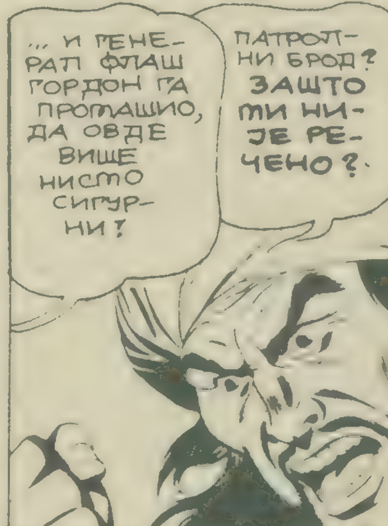

НЕ ДОПАДА ТИ СЕ ОВО! КЕГ ЈЕ ПОСТАО НЕПАЖЉИВ!
УЗЕО ЈЕ ФЛАША У НАШЕ ТРУПЕ, БЕЗ ДОКАЗА ДА НИЈЕ ВИШЕ БАРИНОВ ПРИЈАТЕЉ!

ИЛИ ДА ГА БАРИН НИЈЕ ПОСЛАО КАО ШПИЈУНА!
ПУСТИО ЈЕ ПАТРОЛУ ДА ПОБЕГНЕ! БАРИНОВЕ ТРУПЕ СЕ МОЖДА ОКУПЉАЈУ ЗА НАПАД!

А ТАЈ ШПИЈУН ЈЕ ЗАМЕНИО ТАКО ОДАНОГ ГЕНЕРАЛА КАО ШТО СТЕ **ВИ**, ТАМОЧЕ!
МОГУЋЕ ЈЕ ДА НЕКО НАГРАЂУЈЕ ОДАНОСТ БОЉЕ НЕГО КЕГ!

ОЧИСТИ СТО И ДОНЕСИ МИ МОЈЕ МАПЕ! А ОНДА МЕ ОСТАВИ!
ДА, МОЋНИ КЕГ! ДА ЛИ ЋЕМО ПОЋИ НА БАРИНОВЕ АРМИЈЕ?

ШТА? ХОЋЕ ЛИ КЕГ ПРИЧАТИ О СВОЈИМ ПЛАНОВИМА СЛУГИ?
НЕ, О МОЋНИ КЕГ! АЛИ ЉУДИ ПРИЧАЈУ... ОТКАД ЈЕ БАРИНОВ ПАТРОЛНИ БРОД УМАКАО...

... И ГЕНЕРАЛ ФЛАШ ГОРДОН ГА ПРОМАШИО, ДА ОВДЕ ВИШЕ НИСМО СИГУРНИ!
ПАТРОЛНИ БРОД? **ЗАШТО МИ НИЈЕ РЕЧЕНО?**

ПРИКУПИТЕ ТРУПЕ! СПРЕМИТЕ СЕ ЗА МАРШ!
РАЗУМЕМ!

И ДОВЕДИТЕ МИ ФЛАША ГОРДОНА!
5-22

ТУ САМ, КЕГ!

ТРАЖИО СИ МЕ, КЕГ?

ИЗДАЈНИЧКИ ПСУ! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ТЕ УБИЈЕМ...

...АЛИ НИ САДА НИЈЕ КАСНО!
5-23

УБИЈТЕ ИЗДАЈНИКА ГОРДОНА!
ОДБИЈ! КЕГ ЋЕ СРЕДИТИ ТОГ ПСА!

РАТНИЦИ! ДОК СЕ КЕГ ЗАБАВЉА, МИ ПРЕДСТАВЉАМО ДОБАР ЦИЉ ЗА БАРИНОВЕ ТОПОВЕ!
ТАМОК ГОВОРИ ИСТИНУ!

КЕГОВА ЈЕ ГРЕШКА ШТО ЈЕ ОВДЕ ИЗДАЈНИК! УБИЈМО ОБОЈИЦУ И ПРИЂИМО ИМПЕРАТОРУ МИНГУ!
5-24

МИНГ ЈЕ МЕЂУ НАМА!
МИНГ?!
5-25

ИМПЕРАТОР МИНГ... РОЂЕН ДА ВЛАДА МОНГОМ! ПРАВИ ЧОВЕК КОЈИ ЋЕ НАС ПОВЕСТИ ПРОТИВ БАРИНА!

СМРТ КЕГУ И ИЗДАЈНИКУ ГОРДОНУ!

СМРТ КЕГУ!
СМРТ ИЗДАЈНИКУ ГОРДОНУ!
ПОЂИМО ЗА МИНГОМ!

АЈЈЈЈ! БОМБАРДУЈУ НАС!
5-26

БОМБАРДУЈУ НАС!
БАРИНОВИ БРОДОВИ!
УХВАЋЕНИ СМО У ЗАМКУ!

УСМЕРИТЕ ТОПОВЕ! КЕГ ЋЕ ВАС ПОВЕСТИ!

ТИ НИКОГА ВИШЕ НЕ ВОДИШ, КЕГ!
5-28

КЕГ ЈЕ МРТАВ!
ГДЕ ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН?
НИКАД ГА НЕЋЕМО НАЋИ У ОВОЈ ГУЖВИ!

ПОЂИМО! ТРЕБА ИЗВЕСТИ ТРУПЕ ИЗ ДОЛИНЕ!
ДОК НАС ТОПОВИ ШТИТЕ, ПОЋИ ЋЕМО ПРЕМА ПЛАНИНИ!
КАКО, ТАМОЧЕ? БАРИН ЈЕ БЛОКИРАО СВЕ ПРОЛАЗЕ!

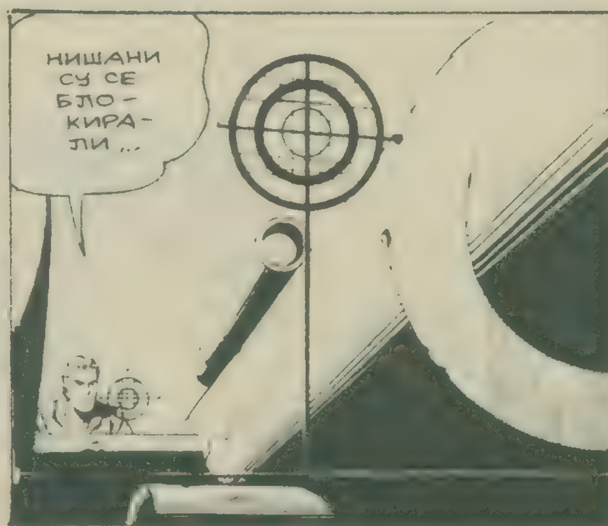

ПОСТОЈИ ИЗЛАЗ, МИНГ!
ВОЈНИЦИ, ЗА МНОМ!

НИКАДА НЕЋЕМО ПРОЋИ КРОЗ ПЛАНИНУ, ТАМОЧЕ! БАРИН ЋЕ ЗАТВОРИТИ ПРОЛАЗЕ!
ЗНАМ ЈЕДАН ПРОЛАЗ, МИНГ!

ДОК ЈЕ КОЛОНА ЈУРИЛА ПРЕМА ЗИДУ ПЛАНИНЕ, ОДЈЕДНОМ СУ СЕ ОТВОРИЛА ВЕЛИКА СТЕНОВИТА ВРАТА...
НАПРЕД! МИ ЋЕМО КРОЗ ПЛАНИНУ!

ТУНЕЛ КОЈИ ВОДИ У ПЛАНИНУ! САВРШЕНО, ТАМО ЋЕ!
ЈЕСТЕ, МИНГ! ДОК ОН ОТКРИЈЕ ДОСЕТКУ, НАША АРМИЈА ЋЕ ИЗАЋИ ИЗ ДОЛИНЕ!

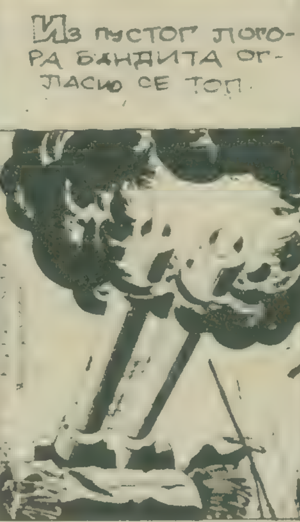

АЛИ, ФЛАШ ЈЕ ВИДЕО ШТА СЕ ДОГОДИЛО...
НАПУШТЕНИ ТОП ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ СПРЕМАН ЗА ПАЉБУ!

НИШАНИ СУ СЕ БЛОКИРАЛИ...

ЗАТО ЈЕ ТОП НАПУШТЕН! АЛИ, КУПОЛА ЈЕ ПОКРЕТНА!

МОЖДА ЋУ МОЋИ ДА СПРЕЧИМ МИНГА ДА ИЗВЕДЕ ЧИТАВУ АРМИЈУ!

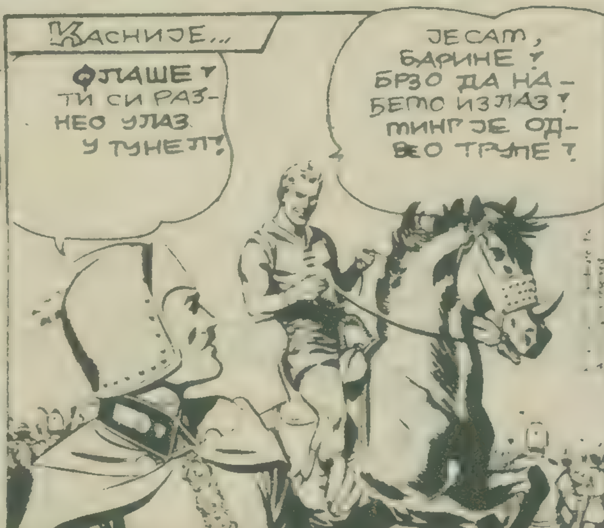

ПРИНЧЕ БАРИН, ВАРВАРИ СУ ИЗБЕГЛИ ЗАМКУ! ПРОЛАЗЕ ТУНЕЛОМ КРОЗ ПЛАНИНУ!
АРТИЉЕРИЈА НАС ДРЖИ! ДОВУЦИТЕ НАЈВЕЋЕ ТОПОВЕ!

ИЗ ПУСТОГ ЛОГОРА БАНДИТА ОГЛАСИО СЕ ТОП.

СТЕНЕ СУ ЗАТВОРИЛЕ УЛАЗ У ТУНЕЛ...

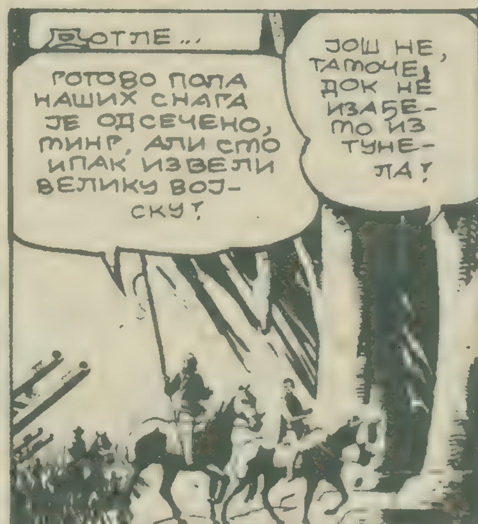

ТУНЕЛ ЈЕ ЗАТВОРЕН! ЗАРОБЉЕНИ СМО У ДОЛИНИ!
НЕПРИЈАТЕЉИ СУ СВУДА ОКО ПЛАНИНЕ... А МИ СМО ИМ ДОБРА МЕТА!

ПОДИГЛИ СУ БЕЛУ ЗАСТАВУ, БАРИНЕ!
ДОБРО! ИМАМО ИХ ВИШЕ ОД ПОЛА! ОКРУЖИМО ИХ, КАПЕТАНЕ!

КАСНИЈЕ...
ФЛАШЕ! ТИ СИ РАЗНЕО УЛАЗ У ТУНЕЛ!
ЈЕСАМ, БАРИНЕ! БРЗО ДА НАЂЕМО ИЗЛАЗ! МИНГ ЈЕ ОДВЕО ТРУПЕ!

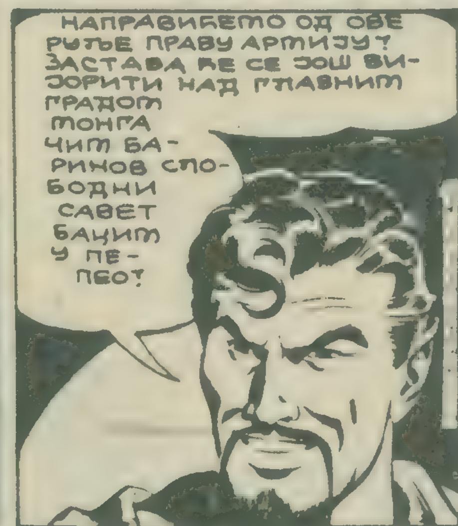

КЕГ ЈЕ МРТАВ, БАРИНЕ, А МИНГ ЈЕ ОДВЕО ТРУПЕ КРОЗ ТУНЕЛ!
РУКЕ ЋЕ НАМ БИТИ ПРЕЗАУЗЕТЕ, ФЛАШЕ...

... АЛИ ЋУ РАДИОМ ЈАВИТИ ИЗВИЂАЧИМА! МИНГ МОРА НЕГДЕ ИЗВЕСТИ ЉУДЕ!

ДОТЛЕ...
ГОТОВО ПОЛА НАШИХ СНАГА ЈЕ ОДСЕЧЕНО, МИНГ, АЛИ СМО ИПАК ИЗВЕЛИ ВЕЛИКУ ВОЈСКУ!
ЈОШ НЕ, ТАМОЧЕ, ДОК НЕ ИЗАЂЕМО ИЗ ТУНЕЛА!

ЕНО ИЗЛАЗА ИЗ ТУНЕЛА, МИНГ!
ГДЕ НАС ОН ВОДИ, ГЕНЕРАЛЕ ТАМОК!

У ВЕЛИКУ ШУМУ АРБОРИЈЕ... ГУСТУ И ЦРНУ! ЈЕДАН ДАН МАРША И БИЋЕМО ИЗА БАРИНОВОГ ЦАРСТВА!
СА ВЕЋИНОМ КЕГОВИХ СНАГА ПОД МОЈОМ ЗАСТАВОМ!

НАПРАВИЋЕМО ОД ОВЕ РУЉЕ ПРАВУ АРМИЈУ! ЗАСТАВА ЋЕ СЕ ЈОШ ВИЈОРИТИ НАД ГЛАВНИМ ГРАДОМ МОНГА ЧИМ БАРИНОВ СЛОБОДНИ САВЕТ БАЦИМ У ПЕПЕО!

КЕГОВО ОСВАЈАЊЕ ОКОНЧАЛО СЕ ВЕЋ НА ПОЧЕТКУ! АЛИ СА ПОЛА АРМИЈЕ У МИНГОВИМ РУКАМА, НЕМА МИРА НА МОНГУ!
ТВОЈЕ ВАЗДУШНЕ СНАГЕ ЋЕ ИХ ВЕЋ ОТКРИТИ, БАРИНЕ!

КО ЗНА! АКО ЗАОБИЂУ АРБОРИЈУ, НЕ СМЕМО ДА ИХ ДИРАМО!
ЗНАМ! СЛОБОДНИ САВЕТ НЕ КОНТРОЛИШЕ ЧИТАВ МОНГО!

ЧИТАВ? САМО МАЛИ ДЕО! МИНГ МОЖЕ ДА СЕ УДРУЖИ СА СВАКИМ ОД МОЈИХ НЕПРИЈАТЕЉА КОЈИ ЖЕЛЕ КОМАДИЋ СТАРОГ МИНГОВОГ ЦАРСТВА!
ЗБАЦИВАЊЕ СТАРОГ МИНГА БИЛО ЈЕ САМО ПОЧЕТАК! НЕПРИЈАТЕЉИ СЛОБОДЕ НЕ МИРУЈУ!

МИРНО ШУМСКО КРАЉЕВСТВО! ЛЕПО ЈЕ ВРАТИТИ СЕ, БАРИНЕ!
ТАМО ТЕ ЧЕКА МНОГО ПРИЈАТЕЉА КОЈИ ВЕРУЈУ ДА СИ СЕ ИЗГУБИО, ФЛАШЕ!

ДЕЈЛ, ДУШО! ДИВНО ЈЕ ВИДЕТИ ТЕ ОПЕТ!
ФЛАШЕ! НЕ ЗНАМ ДА ЛИ ДА СЕ СМЕЈЕМ, ПЛАЧЕМ ИЛИ СЕ ЉУТИМ!

АЛИ, АКО СЕ САМО ЈОШ ЈЕДНОМ УПУСТИШ У НЕШТО, А ДА ЈА НИСАМ СА ТОБОМ... БИЋЕ СВАШТА!
ПОБЕГАО САМ ИЗ РУКУ ВАРВАРА... А ЕТО У ШТА САМ УПАО!

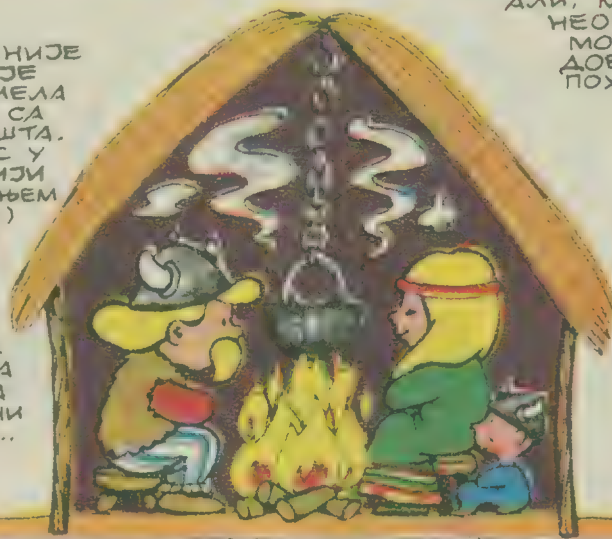
·ВИШЕ СВЕТЛОСТИ·

ИСТОРИЈА ОСВЕТЉЕЊА 1

Притиснете прекидач, упалите сијалицу и нема мрака... Пут до електричне сијалице је дуг и води преко низа мањих и већих, али значајних проналазака.

ПРАИСТОРИЈСКОМ ЧОВЕКУ НОЋУ ЈЕ СВЕТЛЕЛА САМО МУЊА.

... КАСНИЈЕ МУ ЈЕ СВЕТЛЕЛА ВАТРА СА ОГЊИШТА. ЕВО НАС У ЛУТЕЦИЈИ (ДАНАШЊЕМ ПАРИЗУ) ГОДИНЕ 584. КУЋЕ СУ ОД ДРВЕТА И СЛАМЕ – ВАТРА ГОРИ НА СРЕДИНИ КУЋЕ...

АЛИ, МАЛА НЕОПРЕЗНОСТ МОГЛА ЈЕ ДА ДОВЕДЕ ДО ПОЖАРА!

ЕВО ЧЕГА СУ СЕ СЕТИЛИ У РУСИЈИ ПРЕ 800 ГОДИНА...

СТАВИЛИ СУ У ГВОЗДЕНИ ДРЖАЧ МОТКУ (НАЗВАЛИ СУ ЈЕ ПАЉЕНИКА) И ЗАПАЛИЛИ ЈЕ ОДОЗДО. ДОЛЕ, ИСПОД ПАЉЕНИКЕ, СТАВЉАО СЕ ГВОЗДЕНИ ПОСЛУЖАВНИК ДА У ЊЕГА ПАДА ЖАР.

БУКТИЊА ЈЕ БИЛА КОРАК НАПРЕД. ТО ЈЕ МОТКА УМОЧЕНА У СМОЛУ КОЈА СЕ ПАЛИ И ДУГО ГОРИ СА МАЊЕ ЧАЂИ. ЕВО НАС НА ДВОРУ ВИТЕЗА ГАСТОНА ДЕ ФУА У ВРЕМЕ ВЕЧЕРЕ. ОКО СТОЛА СТОЈЕ СЛУГЕ СА БУКТИЊАМА.

ОГЊИШТА СУ МНОГО ДИМИЛА И ЧАДИЛА - ТО ЈЕ ПОСЛЕДИЦА ЛОШЕГ САГОРЕВАЊА НЕДОСТАТКА КИСЕОНИКА ПРИ САГОРЕВАЊУ. ЧАЂ СУ НЕСАГОРЕЛЕ ЧЕСТИЦЕ ДРВЕТА ИЛИ ЛОЈА.

ЗАО ШТО ВОЛИМ КИСЕОНИК!

ПРВЕ СВЕТИЉКЕ НАПРАВЉЕНЕ СУ ЈОШ У СТАРОМ ВЕКУ; У РУШЕВИНАМА ПОМПЕЈЕ НАЂЕНЕ СУ ГЛИНЕНЕ СВЕТИЉКЕ УКРАШЕНЕ БРОНЗОМ. ЕВО КАКО СУ ОНЕ СВЕТЛЕЛЕ: У ПОСУДУ СЕ СИПА УЉЕ, У УЉЕ СЕ УМОЧИ ФИТИЉ КОЈИ СЕ ДОБРО НАТОПИ, И ПА СЕ КРАЈ ФИТИЉА КОЈИ НИЈЕ У УЉУ ЗАПАЛИ.

ЗА СВЕТИЉКЕ СУ ЗНАЛИ МНОГИ НАРОДИ, КОРИСТИЛИ СУ СТАРИ ГРЦИ, СТАРИ КИНЕЗИ, АРАПИ...

ВЕЛИКИ СКОК У ИСТОРИЈИ ОСВЕТЉЕЊА БИО ЈЕ ПРОНАЛАЗАК СВЕЋЕ. КАНАП ОД КОНОПЉЕ УМАЧЕ СЕ У ЛОЈ ИЛИ ВОСАК ВИШЕ ПУТА ДОК СЕ НЕ ДОБИЈЕ ДЕБЕЛА СВЕЋА.

ОВО ЈЕ МОДЕЛ СВЕТИЉКЕ-ЛУСТЕРА

Цицин кутак

ВОШТАНЕ СВЕЋЕ БИЛЕ СУ ВЕОМА ДРАГОЦЕНЕ ПА СЕ НА БАЛОВИМА ПРЕБРОЈАВАЛО КОЛИКО ИХ ИМА. ЗАБЕЛЕЖЕНО ЈЕ ДА ЈЕ НА БАЛУ КОЈИ ЈЕ КНЕЗ ПОТЕМКИН ПРИРЕДИО У ЧАСТ КРАЉИЦЕ КАТАРИНЕ II ГОРЕЛО 140.000 УЉАНИХ ЛАМПИ И 20.000 ВОШТАНИХ СВЕЋА.

ОД СВЕГА ОВОГА НАСТАО ЈЕ ТОЛИКИ ДИМ ДА СУ ГОСТИ КАШЉАЛИ И ПЛАКАЛИ А ПРЕД КРАЈ БАЛА ЈЕДВА ДА СУ ВИДЕЛИ ЈЕДНИ ДРУГЕ.

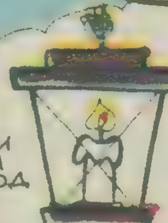

КРАЉ КАРЛО V НАПРАВИО ЈЕ ОД СВЕЋЕ ЧАСОВНИК. НА ДУГАЧКОЈ ДЕБЕЛОЈ СВЕЋИ ОБЕЛЕЖИО ЈЕ 24 ЦРТИЦЕ И ПОДЕСИО ДА СВЕЋА ГОРИ ЈЕДАН ЧАС ИЗМЕЂУ ДВЕ ЦРТЕ.

ЗИДОВИ ФЕЊЕРА БИЛИ СУ ОД СТАКЛА ИЛИ ЛИСКУНА.

СВЕЋЕ НИСУ МОГЛЕ ДА СЕ КОРИСТЕ У ВЕТРОВИТИМ НОЋИМА АЛИ СЕ ЧОВЕК ДОСЕТИО КАКО ДА ИХ ЗАШТИТИ И НАПРАВИО ФЕЊЕР.

ПРВИ УРБАНИСТА БЕОГРАДА

ГРАДИТЕЉ НА ГУБИЛИШТУ

„РИМСКИ БУНАР" НА КАЛЕМЕГДАНУ ПОДИГЛИ СУ, У 18. ВЕКУ – АУСТРИЈАНЦИ!

У прохладно јутро марта 1738 на београдским ливадама где се данас налази хотел „Палас" запрегом је доведен педесетшестогодишњи генерал аустријске царске војске Доксат. У близини је стајало четири стотине пешака и стотину коњаника, његових дојучерашњих војника.

Храмајући, јер му је једна нога била укочена од ране из ранијих битака, генерал Доксат је кренуо према столици поред које га је чекао џелат са сабљом. Поглед му се задржао на Београдској тврђави.

– Ево града који сам подигао, а живот губим пред његовим зидинама! – изустио је.

За неколико минута све је било готово. Генерал Доксат погубљен је по пресуди царског војног суда.

Снимио: Милан Рашић

Данашњи изглед Калемегдана. Готово све зидине, попут ове, Доксатово су дело.

Умешао се и папа

Доксатово погубљење требало је да послужи као пример и упозорење осталим официрима и тесно је повезано са продирањем Турака на Балкан.

Никола Доксат де Морез био је Швајцарац. Животни пут га је одвео у Холандију. Ту је прихватио војну службу и усавршио технику грађења утврђења. Затим је ступио у аустријску царску војску и напредовао до чина пуковника. Додељен је команданту у Србији.

Турци су се размилели по Балкану. Средња Европа се узнемирила. Ствар је постала крајње озбиљна после опсаде Беча. Аустрији је било јасно да се Османлије морају зауставити још у Србији. Но, за то требало је освојити Београд. Августа 1717. хабзбуршки војвода Еуген Савојски заузео је Београд по цени од 1500 мртвих и 3500 рањених војника!

Инжењерском официру Николи Доксату де Морезу наређено је да постојећу Београдску тврђаву претвори у несавладиву препреку пред Турцима.

Доксат се прихватио посла. Није оскудевао ни у радној снази, нити у новцу Радове је обављало углавном становништво, кулучило се, а новац... Царска каса је платила подизање касарни, барутана, магацина, понтонских мостова на Сави и Дунаву, пиваре, али није могла да покрије главне трошкове. У помоћ је прискочио папа Бенедикт XIII. Он је донео указ којим је обавезао целокупно аустријско и угарско свештенство да за пет година сакупи 800 хиљада златних форинти. Свештенство Милана, Напуља и Сицилије било је дужно да положи око милион златних форинти. По истеку пет година обавеза на исту суму продужена је за још пет година. Папин наследник Клемент XII такође је донео указ о прикупљању дажбине за радове на Београдској тврђави.

САМОДОПРИНОС

Доксат је направио два пројекта регулације Београда. Изведен је други, знатно једноставнији. Утврђивање је изазвало велико негодовање становништва због кулучења које је било обавезно за 459 породица у немачком и 465 породица у српском Београду. Осим кулучења, обе вароши су биле дужне да плаћају месечно 300 форинти на име доприноса за изградњу. Касније је износ подигнут на пет хиљада форинти. Прошао је готово цео век док наш човек, Емилијан Јосимовић, није сачинио потпунији урбанистички план Београда, па се он званично и сматра првим београдским урбанистом.

Претумбана Тврђава

Радови су трајали пуних тринаест година, све до 1736. Београдска тврђава, позната као Калемегдан, „претресена" је готово из основа. Претпоставља се да је том приликом мало шта остало из римских, византијских и српских средњовековних времена. Било како било, данашњи изглед Београдске тврђаве је Доксатово дело. Тада је, као што се верује, подигнут и такозвани „римски бунар"(!) за случај да непријатељ приликом опсаде пресече грочански водовод и остави опседнуте без воде.

Преуређење Београдске тврђаве одвијало се у оквиру Доксатовог урбанистичког плана целог Београда, који је у то време имао изглед мале турске касабе. Он је варошко подручје поделио на четири дела. Први је чинила Тврђава са горњим и доњим нивоом, други – српска варош на савској падини испод данашње Кнез Михаилове улице, трећи – немачка варош на месту садашњег Дорћола, док је четврти део требало да буде Карлстал – засебно насеље изван ужег подручја, на простору где је данас Палилулска пијаца.

Док су текли радови на Тврђави, и Београд је био велико градилиште. Саграђена је за то време модерна болница, отворена је апотека. Пристизале су немачке породице. Убрзо их се населило 333. Нагрнули су и авантуристи са Запада. Затим су стигли лутајући калуђери с намером да покатоличе Србе. Аустријанци су желели да начине од Београда свој бастион не само у фортификацијском смислу.

Секендорфова подлост

Догађаји који су уследили, међутим, одвијали су се мимо аустријских жеља. Новембра 1737. Аустријанци су поново заратили с Турцима који су кренули на њих с великом војском.

Заповедник већег дела аустријских трупа у Србији фелдмаршал Секендорф, неспособан и плашљив, уза све и велики смутљивац, губио је битку за битком. Доксат, у међувремену унапређен у чин генерала, послат је са осам хиљада војника да брани Ниш. Обећана му је обилата помоћ, али када је турски везир навалио на Ниш са готово 60 хиљада војника, од обећања ништа.

Доксат се упорно борио. Кад је изгубио две хиљаде војника, запитао се има ли смисла послати у смрт и преосталих шест хиљада. Одлучио је да их спасе, али и да им сачува војничку част.

Вешто преговарајући с турским везиром успео је да издејствује да напусти опседнути Ниш с војском под пуном ратном спремом и без предаје заставе. Радовао се. Али.. Да би избегао сопствену одговорност због неуспеха на бојном пољу, Секендорф је за продор Турака окривио Доксата.

– Ниш је био кључ нашег успеха, а он га је кукавички предао! – узвикнуо је у генералштабу у Бечу.

Доксат је ухапшен. Судио му је војни суд и изрекао смртну пресуду.

До последњег часа говорио је да умире невин, али није молио за милост

* * *

Доксат је представљен у аустријској јавности као издајник и то уверење је дуго трајало. Питање Доксатове рехабилитације први су покренули Холанђани. Тврдили су да је пресуда Николи Доксату де Морезу велика и намерна судска заблуда.

Миленко Тодоровић

ПРВАК СВЕТА У МИНИСТАРСКОЈ ФОТЕЉИ

ОТКУЦАЈИ ШАМПИОНСКОГ СРЦА

Повици, жагор и песма на дупке пуном новом олимпијском стадиону у Греноблу одједном су замрли: све се утишало оног трена кад су се из звучника зачули јасни и снажни откуцаји срца човека кога воле и диве му се. Очи су засијале јаче. Французи су били поноснији него иначе. Колико пута је њихова срца узбудио човек чије срце сад чују. А он је, с бакљом у десној руци, трчао уз 96 степеника да запали олимпијску ватру. Тог већ давног 6. фебруара 1964. године младић који је као шампион Француске, Европе и вицешампион света имао ту част да запали олимпијски пламен сигурно није ни слутио да ће двадесет година касније постати министар за спорт и омладину.

КАД ЈЕ ЛЕТОС АЛЕН КАЛМА ПРЕУЗЕО РЕСОР СПОРТА И ОМЛАДИНЕ У ФРАНЦУСКОЈ ВЛАДИ, ЊЕГОВ ЛИК ПРЕПЛАВИО ЈЕ НОВИНЕ И ТЕЛЕВИЗИЈСКЕ ЕКРАНЕ. ЈЕР, ОН НИЈЕ ОБИЧАН ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИК

Двадесетпетогодишњи лекар Ален Калма на првенству света у Колорадо Спрингсу 1965. кад је освојио златну медаљу.

Две љубави плавокосог младића

Кад је 1958. године осамнаестогодишњи Ален Калма освојио француски шампионат у уметничком клизању, ова земља је добила спортског аса који је за све Французе, а нарочито Францускиње, био много више од обичног јунака ледених дворана.

Освојивши првенство Француске, Ален Калма потпуно се посветио двема великим љубавима: уметничком клизању и медицини, а свака од њих тражи целог човека: Жеља му је била да једног дана постане првак света и хирург.

Годинама је устајао у шест часова, затим би доручковао и одлазио на напоран тренинг.

Кад би у пола десет завршио преподневни тренинг, Ален би журио на факултет где је до дванаест часова слушао предавања. Затим се враћао у ледену дворану, вежбао два сата, утолио глад једним сендвичем и опет јурио у учионицу, где је био до 19 часова. Следила би вечера, шетња, свирање на гитари и у 21 час одлазак на спавање. И тако данима, месецима, годинама, све од давне 1951, кад је као једанаестогодишњи дечак заволео клизање. Други асови овог лепог и напорног спорта вежбали су у његово време најмање шест часова дневно.

Година 1962. нарочито је значајна за блиставу каријеру овог некадашњег клизача. Две године раније постаје вицешампион света, а сада двадесетдвогодишњи марљиви студент медицине за кратко време бриљантно побеђује на два велика такмичења: првенству Француске и Европе. Исте године, у Прагу, осваја и бронзану медаљу на такмичењу најбољих клизача на свету.

Сви су очекивали да се на играма, у Аленовој домовини, зачује после његовог балета на леду француска химна и на јарбол истакне тробојка његове земље. Претпостављало се да ће на грудима плавокосог шампиона засијати и толико жељена олимпијска медаља, наравно златна. Међутим, догодила се драма, једна од тако честих драма које су саставни део сваког спорта.

Кобни троструки окрет

Дуго му је највећи ривал на леденој плочи био земљак Жилети, све до његовог одласка у чувену професионалну групу „Холидеј ајс". Сад су највећи конкуренти за највиши пласман били светски првак и „чудо од детета" Канађанин Доналд Мекферсон и Немац Шнелдорфер, носилац бронзане медаље. Чехословак Дивни и Американац Ален.

Неколико дана пре него што је запалио олимпијски пламен и пре него што је генерал Де Гол изговорио реченицу . „Проглашавам Десете зимске олимпијске игре отвореним", новопечени лекар Ален Калма изјавио је многобројним новинарима да се после тих олимпијских такмичења повлачи са ледене плоче. О олимпијској медаљи, и то златној, Калма није проговорио ни речи.

После такмичења у такозваним обавезним ликовима налазио се на трећем месту, али то није умањило његове шансе да се у наставку такмичења попне за две степенице више. Изнад свега уздао се у троструки окрет, врло тешку фигуру, која и на судије и на гледаоце оставља дубљи утисак. „Тек после осмогодишњег вежбања успео сам да без грешке у ваздуху изведем троструки окрет", признао је у једном интервјуу Ален Калма. Ову фигуру је дотад на тренинзима, како су израчунали спортски статистичари, извео око 20 хиљада пута, што значи да се 60 хиљада пута окренуо око себе.

Тек што се стишао громогласан аплауз којим су гледаоци поздравили свог националног јунака, Ален је већ на почетку вежбе покушао да изведе „дупли аксл", фигуру коју је с лакоћом изводио на свим тренинзима и такмичењима. Међутим, клизаљке су се одједном муњевито измакле испод њега и он је пао. У том узбуђењу сигурно није чуо болан уздах у дворани. Брзо се дигао и наставио да клиже, као да се ништа није догодило. У уметничкем клизању пад није тако трагичан као, на пример, у гимнастици где се слична грешка строго кажњава. Недовршена фигура у овом спорту сматра се једноставно неизведеном што, наравно, утиче на крајњу оцену. Такмичар је може поновити, ако то жели, али сваки секунд петоминутног програма тачно је програмиран и понављање ремети целу вежбу, доводећи је у несклад с музиком.

У једном тренутку, кад је изгледало да је поново нашао себе, Ален је покушао да изведе тај тако важни и тако тешки троструки „ритбергер" и опет пао!

Сад је већ било јасно да је златна олимпијска медаља недостижна. Трагични првак Европе и вицешампион света прикупио је сву снагу и своју тачку привео крају. Кад је напустио клизалиште, испраћен аплаузом и сузама, спустио се на столицу, задихан, блед, раширених очију. Није га утешила ни сребрна медаља коју је освојио и поред два пада у једном наступу.

Можда управо због ових падова Калма није ускоро, како је обећао, напустио клизање. Следеће године постао је првак света, да би се повукао тек после Олимпијаде 1968. у Инсбруку на којој није постигао запаженији успех. Деветнаест година касније, 23. јула ове године, када је нови премијер Лоран Фабијас образовао владу, новине, радио и телевизија посветиле су највећу пажњу новом министру за спорт и омладину угледном хирургу Алену Калми.

Иван Лончар

БАКАЛАР СЕ УДВАРА СВИРКОМ

СВАШТА ПОД ВОДОМ

ДА БИ ПРОДУЖИЛЕ ВРСТУ РИБЕ, ПО ПОТРЕБИ, ЧАК МЕЊАЈУ ПОЛ. ОНЕ ВОЛЕ ДО СМРТИ, МОЖДА И ДАЉЕ

Кад је реч о удварању и о љубави уопште, најчешће смо уверени да у томе човек нема премца. Али није тако. У океанима, језерима и рекама света, рибе и бескичмењаци доказују да су њихове способности те врсте оригиналније од наших.

Пођимо од једне живо обојене рибице која плива у аустралијским водама и спада у врсту такозваних чистача (друге рибе ослобађа паразита којима се храни). Само десетак центиметара дуг мужјак веома је борбен и увек спреман да брани своју територију и харем од бар десетак женки. Није му лако, јер непрестано мора да се бори за животни простор и да истовремено све своје женке држи на оку и на окупу. Али, у томе успева само дотле док једна од женки не почне да му се меша у посао. Она почиње да се шепури пред другима и упорно се труди да му се наметне, што код њега изазива бес. Негодовање и нетрпељивост ништа му не користе. Дрска супарница, не само да успева у свакој својој намери, већ иде толико далеко да, на крају, промени и пол! Несуђени газда од муке умире или се, једноставно, предаје...

За само неколико часова напасница преузима харем под своје и у свему наслеђује улогу мужјака. Међутим, судбина се понавља – смрт новог мужјака (бивше женке) доводи до новог померања, па следећа „јака" женка преузима његову улогу. И тако даље...

Необично и за наше појмове ненормално понашање „чистача" ипак има одређену улогу, јер је код ових, као и код осталих врста риба начин одржања врсте резултат еволуционог прилагођавања условима живота. У тој светлости треба видети и особине џиновске рибе из породице Epinephelus, такозване „гаруре".

Којег ће рода бити зависи од њене старости и величине. Млади се листом понашају као представници лепшег пола – подједнако су умиљати и наклоњени старијима, по правилу мужјацима. Онда, у зависности од стварног пола, полако попримају или не, особине мужјака. Биолози одрасле женке препознају само по томе што никад не достижу величину мужјака.

Неки знају за превару

Риба из вода Мексичког залива по имену „лубин", шарена и бодљикава попут гргеча (ако сте га икад видели!) кад јој дође време, савија се у облик латиничног слова „C" и шири пераја. Искривљени заводник само је на изглед мужјак, иако својом семеном течношћу оплођава икру изабранице због које и изводи читаву представу.

Али, то је тек почетак. Већ у следећем тренутку „она" се савија у „S", а дотадашњи мужјак постаје стидљива женка. И наравно, избацује икру коју „он" оплођује правом семеном течношћу.

Ништа не може да спречи ова тврдоглава бића да умноже свој пород. Било да се сретну два мужјака или две женке, догађа се исто, са истим смењивањем улога једног и другог пола.

Доле, под водом, свашта се догађа. Један мекушац, на пример, који живи у Амазону искључиво је женског рода. Али, како без мужјака нема подмлатка, самохране припаднице овог рода послужују се лукавством односно младим и неискусним мужјацима једне сродне врсте.

Природа је удесила да позајмљени љубавници само подстичу стварање икре, а не утичу на наследне особине. Млади се рађају искључиво као женке међусобно веома сличне.

Стидљиви октопод

У хладним и тамним дубинама мора сићушни мужјак рибе с пецаљком има једну једину бригу – како да пронађе женку. Ако не успе, завршава смрћу. Али ако га срећа послужи, он, да би био сигуран да више никад неће да је изгуби, зарије своје зубиће у њену главу, стомак или поклопац на шкргама и више се не отпушта, до краја живота, а можда и даље.

Временом, ова риба постаје нека врста паразита. Њихова два крвотока се спајају и он се даље храни искључиво преко њених уста. У међувремену, његови органи за размножавање нарасту до те мере да сасвим успешно обаве своју значајну улогу.

Женке неких врста ове рибе које живе у северноатлантским водама дуже су од метра, а њихова пришипетља у мушком лику – једва седам центиметара!

Сви мужјаци не изазивају тугу као овај. Октоподи, рецимо: код њих ће први корак увек учинити женка. Она својим пипцима почне да милује мужјака, а он само мења боје. Почиње с црвеном... Онда јој узврађа наклоност... На крају је, уз помоћ посебног пипка, дарује материнством.

Бакалари нам нуде такође занимљиву причу

Кад у пролеће започне мрешћење, мужјаци заводе женке на тај начин што изазивају ваздушне мехуриће чији шум подсећа на музику удараљки. Најбучнији мужјак има предност. Али, док се приближава женки он мора да надмаши себе... Поплава заноса у виду шумећих мехурића постаје јединствена песма љубавника.

И друге рибе у оваквим приликама користе звучне сигнале, понекад сличне цвркутању птица, предењу мачке, гроктању, па чак и пиштању паробродске сирене.

Љубав на таласима

Масовно мрешћење је научни термин за оргије које такође нису стране становницима подводног света. У томе предњачи једна сребрнаста рибица из калифорнијских вода. Сваке друге седмице, у време пуног и младог месеца, од марта до краја августа, хиљаде ових риба поскакује на таласима изводећи свој свадбени плес. И док се приближавају обали, женке повијају леђа и чекају да се спонтано зарију у песак, остављајући слободну само главу. Тамо положе 1.000 до 3.000 јајашаца око којих се, у дивљем заносу, врте мужјаци и оплођују их. Све мора да се обави у року од 30 секунди – пре него што стигне следећи талас и повуче их назад ка пучини.

Као што се може и очекивати, верност је код ових бића поприлично страна ствар. Један од изузетака налазимо у дубинама око јапанских острва. Овде парови мајушних ракова остају до гроба нераздвојни. У ствари, понекад им се догоди да се грешком завуку у „венерину котарицу" (врста сунђера) и да после не могу да пронађу излаз...

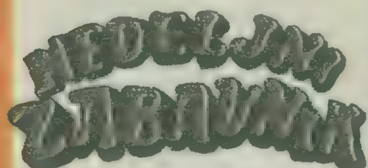
У Јапану се управо овај сунђер даје на поклон, као симбол жеље за доживотном срећом удвоје.

Д. В.

NEDELJNI ZABAVNIK НА ТЕЛЕВИЗИЈИ И У ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ

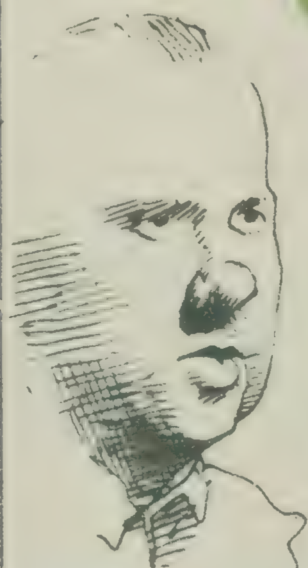
ШТО НЕ МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ У „НЕДЕЉНОМ ЗАБАВНИКУ" МОЖЕТЕ ДА ПРОЧИТАТЕ У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ" И ОБРНУТО

пита

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

одговара и обрнуто

МИ ПИТАМО – ВИ ОДГОВАРАТЕ

У прошлој емисији „Недељног забавника" ми вам заправо и нисмо поставили питање, него смо вам задали задатак и то врло једноставан. Потребна вам је кутија од шибица у коју треба да ставите што више разноврсних предмета. Као прво нека буде зрно мака... то вам је, засад, наш предлог. За остало, побрините се сами!

ЗАНИМЉИВА ПИРАМИДА

Да бисмо вам помогли да замислите колике су пирамиде, откривамо вам да су Наполеонови стратези израчунали да би се каменим блоковима од којих су саграђене Кеопсова пирамида и две њене „сестре" пирамиде у Гизи могла опасати Француска. Сматрали су да би то био изванредан одбрамбени зид.

Што се тиче првобитне намене пирамида, по једнима, пирамиде су биле гробови владара. Други верују, да пирамиде, нарочито велике, као Кеопсова представљају спој геометрије и магије.

Данас се зна рецимо, да тежина Кеопсове пирамиде износи 5.923.400 тона што одговара тежини земље подељена са 10^{15}.

Такође, висина ове пирамиде, ако се помножи са 10^9 једнака је раздаљини између Земље и Сунца.

НАПРАВИТЕ ЛЕТЕЛИЦУ

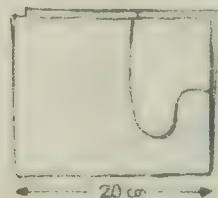
Ово је прототип летелице коју је 1920. направио Ралф Бернаби: Њене квалитете испитивао је бацајући је из балона. Врло чес-

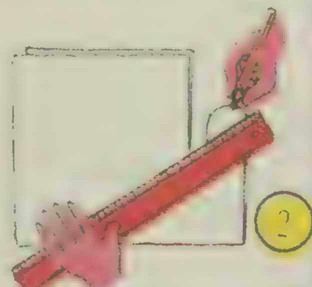
то је ову летелицу могао да посматра и свих 20 мин. како лебди у ваздуху.

Потребно вам је парче хартије 20 × 30 cm, лењир, оловка и маказе.

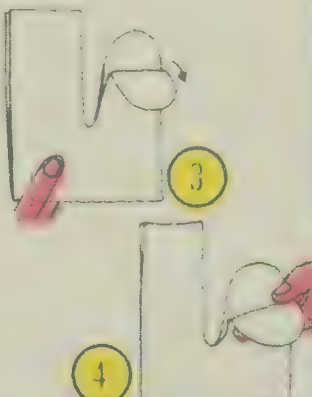
Пресавијте хартију с шире стране и изрежите облик, као на цртежу 1

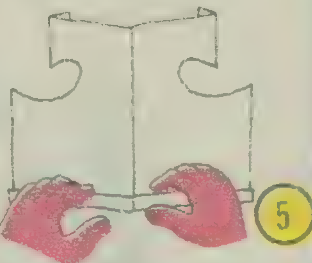
Помоћу лењира који поставите у угао хартије и преко репа, исцртајте линију, али само преко репа. Као на цртежу 2.

Савијте једну страну репа по линији коју сте исцртали, а затим и другу. Као на цртежу 3. и 4

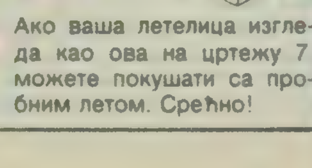
Растворите хартију и испресавијајте предњи део крила док не дођете отприлике до половине првобитне величине. Као на цртежу 5

Сада направите ивице, око 2 cm. То ће помоћи да летелица иде право. Као на цртежу 6

Ако ваша летелица изгледа као ова на цртежу 7 можете покушати са пробним летом. Срећно!

ХИТ

НЕКИ МОМЦИ ИМАЈУ СРЕЋЕ (SOME GUYS HAVE ALL THE LUCK)

Музика и текст: Џ. Фортгенг
Изводи: Род Стјуарт

Some guys have all the luck
Some guys have all the pain
Some guys get all the breaks
Some guys do nothing but complain

Alone in a crowd on a bus after work and I'm dreaming
The guy next to me has his girl in his arms, my arms are empty
How does it feel when the girl next to you says she loves you
It seems so unfair when there's love everywhere but there's none for me

Someone to take on a walk by the lake. Lord let it be me
Someone who's shy someone who'll cry at sad movies
I know I would die if I ever found out she was foolin' me
You're just a dream and as real as it seems I ain't that lucky

All of my friends have the ring on their finger
They have someone
Someone to care for them
It ain't fair, I got no one

The car overheated
I called up and pleaded
There's help on the way
I called you collect
I didn't accept you had nothing to say

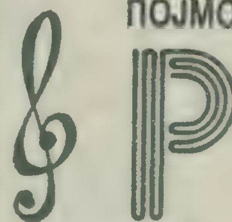
But if you were here with me
I'd feel so happy I could cry
You are so dear to me
I just can't let you say goodbye

НАПРЕД, ВЕТЕРАНИ!

Још пре више од десет година, као члан групе Faces, Род Стјуарт је важио за једног од најатрактивнијих и најбољих певача у свету рокенрола, што је остао и до данашњих дана. Ипак, његова последња остварења као да нису више на оном комерцијалном нивоу на који смо навикли када је „стари" Род у питању. И поред неколико хитова, прошлогодишњи албум „Body Wishes" није остварио очекивани тираж, а и најновије издање „Camouflage" није успело да се пробије до врха топ-листа и поред тога што се на овој плочи као гост појављује чувени гитариста Џеф Бек (у чијој је групи Род Стјуарт стекао прву значајнију афирмацију). На плочи се налази и неколико обрада старих хитова међу којима се истичу „All right Now" некадашње групе Free и наша песма недеље „Some Guys Have All The Luck" коју знамо из репертоара Роберта Палмера.

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

РАПСОДИЈА

најчешће инструментална композиција рађена на бази народних мотива или у духу народне музике

РЕФРЕН

целина која се понавља на одређеним местима композиције, најчешће на крају као фраза.

РИТАМ

основни елеменат свих врста музичких структура. Може бити остварен без употребе тонова што доводи у питање дефиницију музике као уметности која се „служи тоновима и њиховим комбинацијама".

РУМБА

врста кубанске игре, живог темпа, у 4/4 такту, са карактеристичним ритмом

РОКЕНРОЛ

(енгл. rock'n'roll) и после тридесет година без праве дефиниције. Означава доминантни стил у музици настао средином педесетих година. Проистекао из спајања црначког ритма и блуза и белог фолклора. Временом попримио размере које је тешко издвојити из целокупног музичког стваралаштва овог века.

ГЕОГРАФИЈА ХИТОВА

Наслови неких песама су права мала музичка шетња око света. Група Van Halen постигла је велики успех са песмом „Панама". Међу првих четрдесет песама на топ-листама у САД су и Боби Мур са песмом „Мексико", Хари Белафонте са „Јамајчанским опроштајем", Џорџ Харисон је певао „Бангладеш", Ричи Фемили „Бразил". Пол Макартни је певао „Вратите Ирску Ирцима". Група Three Dog Night признала је „Никад нисам био у Шпанији", а Дејвид Боуви недавно је испричао причу о „Девојци из Кине".

БАНАНА ЗА ФИЛМ

Вредне, али често потцењиване девојке из трија Бананарама ових дана имају много посла. Иако веома популарне у Европи, оне су остале потпуно анонимне у Америци све док се њихова песма „Cruel Summer" није нашла у филму „The Karate Kid". Захваљујући томе, ова песма одавно популарна код нас, нашла се тек ове јесени на америчкој топ-листи, а девојке су одмах добиле понуду да напишу музику за још један филм „The Wild Life" („Дивљи живот"). Наравно, нису запоставиле ни редовне дужности па је објављен сасвим нови сингл „Hotline To Heaven".

ДОК СЕ МИСЛИ КАКО ДА СЕ СПРЕЧИ РАТ

УБОЈИТИ ВИДОВЊАЦИ

ДА ЛИ СОВЈЕТИ И АМЕРИКАНЦИ ПРОУЧАВАЈУ УПОТРЕБУ ПАРАПСИХОЛОГИЈЕ У ВОЈНЕ СВРХЕ? ОНИ ТО НЕ ПРИЗНАЈУ, АЛИ...

Неки амерички аутори тврде да Пентагон и Кремљ издвајају огромна средства за истраживање парапсихологије у војне сврхе. Према тим тврдњама САД су у те сврхе утрошиле досад већ више десетина милиона долара. У тим тајним пројектима досад су се у САД појавила три извештаја. Према њима, пројекти су били усмерени у правцу могућности употребе снаге људске мисли у шпијунске или непосредно војне сврхе (продор у тајне архиве, утврђивање положаја противничких подморница, испаљивање ракета за време летења итд.).

Наравно, обе силе поричу било каква парапсихолошка истраживања. Међутим, није тајна да обе велесиле покушавају да загосподаре ванчулним опажањима, телепатијом, далековидошћу и психокинезом (померање предмета снагом мисли).

Научници се, иначе, већ дуже од једног века свађају око парапсихологије. Једни је сматрају научном облашћу, погодном за озбиљна изучавања, други је пореде са шарлатанством, а истраживаче обележавају као наивце који траће време на заблуде.

Многе појединости о парапсихолошким експериментима у САД могу да се нађу у књизи „Мисаона трка" др Расела Тарђа и Кејта Харарија. Неким опитима доказивано је такозвано „гледање у даљину", јер неки појединци тврде да могу да опишу предмете, крајеве, чак и догађаје удаљене на стотине километара. Један „видовњак" између осталог је описао некакву долину у чијој средини је стуб, а около лете птице. Др Тарђ је доиста стајао уз чесму у парку, около су летели голубови.

У књизи „Мисаони ратови" Роналд Мекри тврди, да је Пентагон извршио низ експеримената у којима су људи необичних способности откривали положаје непријатељских циљева. Резултати су, наводно, били позитивни. Према подацима истог аутора, Американци за ту врсту проучавања годишње дају шест милиона долара.

Сви ови аутори, који тврде да се армије водећих суперсила баве парапсихолошким истраживањима, плаше се да су Совјети на том плану већ одавно претекли САД.

Џими Картер, бивши амерички председник, кога је 1976. године забринула совјетска предност на том подручју састао се са израелским „менталистом" Уријем Гелером. Овај је, наиме, тврдио да Совјети већ тестирају и децу у погледу њихових евентуалних паранормалних способности. Картер је, кажу, 1977. године наредио да се почне са проучавањем совјетске парапсихологије. Американци су тада установили да се совјетска страна и те како тиме бави.

Совјетска настојања на том плану описује у својој књизи Мартин Ебон. У делу „Парапсихолошко ратовање" аутор тврди, да је Совјетски Савез на ова проучавања навела вест из 1960. године када је објављено да америчка морнарица изводи телепатске опите и да је успоставила везу са првом нуклеарном подморницом „Наутилус", која је тада крстарила испод арктичког леда. Поменути др Тарђ тврди, да совјетску страну пре свега интересује „гледање у даљину", као и надзор понашања „видовитих људи". У сваком случају, према мишљењу др Тарђа, Совјети су много озбиљније од Американаца схватили парапсихолошка (војна) истраживања...

На једном безазленијем бојном пољу – шаховском – парапсихологи се увелико појављују, само што није утврђено с каквим ефектом. У мечу за првенство света у Манили, на Филипинима, Корчној је упорно тврдио да губи од Карпова због парапсихолошког дејства које на њега врши совјетски др Зухар. За одбрану од овог совјетског „тајног оружја" у личнсоти др Зухара Корчној је ангажовао своје „парапсихологе" из секте Ананда Марга. О фамозном др Захару чуло се и за врем меча између Карпова и Каспарова.

Што се тиче оног страхотнијег ратовања, које стално прети, требало би се надати да ће људи, са обе стране, који располажу здравим разумом, зауставити трку у наоружавању у коју је укључено и „мисаоно оружје". Људска мисао би, још увек, могла и морала да послужи много чему другоме пре него „погађању непријатеља".

М. Ш.

МОБИ ДИК ЗА СЛИКАЊЕ

КИТОВИ ИЗ НАНТАКИТА

ЛОВ...

...Чу се неки потмули тутањ, неко подводно брујање, а он-
да сви зауставише дах; онако све нашарано конопцима који су
се вукли, харпунима и копљима, једно огромно обличје изби из
мора уздуж, али мало закошено. Обавијено у један танак магло-
вити вео са кога је капала вода оно за тренутак залебди у ваздy-
ху са дугом; и онда се опет сручи назад у дубину...

– Напред! – викну Ахав веслачима и чамци јурнуше напред
у напад; али побеснео услед јучерешњих нових харпуна што су
рђали у њему, Моби Дик је изгледао као да су га подухватили за-
једно сви анђели који су се одметнули од неба...

...док је чамац био нагнут на једну страну и јурио дуж само-
га бока Белог Кита, кит је, изгледа, био чудно заборавио да од-
миче даље – као што кит понекад има обичај – те се Ахав нађе
сасвим близу оне задимљене магле на брду, која, избачена из
китова носна отвора стаде кружити око његове грбе као око
неке осамљене стене; он је био баш тад сасвим близу њега,
кад, са телом извијеним назад и обема рукама испруженим и
високо дигнутим због равнотеже, он баци свој бесни харпун и
своју још бешњу псовку на мрског кита...

...заплетени кит јурну напред, пламеном брзином коњопац ста-
де летети кроз жлеб, али полете погрешно. Ахав се саже да
размрси; и он га размрси, али га залетели завијутак обухвати
око врата, па безгласно, као што турски ћутљивци ужетом даве
своју жртву он би избачен из чамца пре него што посада и при-
мети да га нема.

...Сад су мале птице летеле крештећи изнад шупљине која је
још зјапила; један зловољни бели вал удари о њене стрме стра-
не; а онда се све сруши и велики морски покров одваља се да-
ље, као што се ваљао и пре пет хиљада година

(Херман Мелвил: „Моби Дик")

Овако су изгледале куће првих белих досељеника на Нантакит.

НА АТЛАНТСКОМ ОСТРВЦУ ЗЕМЉА ЈЕ ОЧАЈНА, НИ КОРОВ ТУ НЕ РАСТЕ, АЛИ КУЋЕ СЕ ТАМО ПРОДАЈУ ЗА ТЕШКЕ ПАРЕ!

Нантакит је острвце у Атлантику, источно од обала Нове Енглеске. Шибано ветровима толико је неплодно да га је познати писац Херман Мелвил назвао „обичним брежуљком, комадићем песка без ичег другог", а злобници тврде да је и трновито жбуње од којег су направљене живице – увезене из Канаде. То пусто острво, међутим, постало је привлачно још у 17. веку; куће на њему никле су у исто време кад и у (будућем) Њујорку!

Шта је то привукло Томаса Мејсија да се као први белац настани на дивљем Нантакиту? Као квекер (то су били хришћански фанатици које је званична црква прогонила) Мејси је побегао из Масачусетса и, уверен да га на Нантакиту нико више неће гонити због „јереси", саградио себи некакав робинзонски дом. Следили су га и други истомишљеници, тако да је за педесетак година никла цела колонија на „комадићу песка" усред Атлантика.

Да би преживели, квекери су се угледали на Индијанце који су управо овде, око Нантакита, ловили китове пловећи на својим пирогама. Пореклом Енглези, квекери су брзо схватили да ће улов бити бољи ако се отисну мало даље на пучину... Кренули су у лов једрењацима на морске грдосије.

Нантакит је почео полако да се подиже новцем који је, преко бостонских трговаца који су откупљивали китове и препродавали их, стизао чак из Енглеске. Куће нантакитских китоловаца полако су постајале лепше, прорадило је чак и бродоградилиште. Али, прави преокрет донела је 1712. година када је извесни Кристофер Хаси уловио кита друкчије врсте од оних за које се до тада знало. У глави тог кита лежало је право богатство: велика количина финог, лаког уља. Неколико буради напуњено је од тог једног кита – уљештуре.

Показало се да је много уносније продавати то уље које се користило за најфинију козметику и најквалитетније свеће, него као до тада, сирово китово месо које је куповано као храна за свиње и живину! То што

ТАЈНА НЕСТАЛЕ ЕСКАДРИЛЕ

ШЕСТ ЛОВАЦА ТИПА „ЛОКИД" И ДВЕ БОИНГОВЕ „ЛЕТЕЋЕ ТВРЂАВЕ" ПОЛЕТЕЛИ СУ 14. ЈУЛА 1942. У НОЋ – И НЕСТАЛИ

Руси Рајани није био још ни рођен кад је његов отац, тачно у поноћ 14. јула 1942, полетео на свој последњи борбени задатак.

Биле су то најтеже године другог светског рата. Рајанијев отац, као мајор авијације, био је одређен на специјални задатак. Требало је да испита могућност успостављања сталног „ваздушног моста" за пружање помоћи Великој Британији. Предложио је, и Команда је прихватила, да тај „мост" води преко Њуфаундленда, Лабрадора, Гренланда, Исланда, до Велике Британије!

Добио је шест двомоторних ловаца-једноседа типа „локид" P-38, популарно званих „муње", и два четворомоторна бомбардера – „летеће тврђаве" Боинг B-17.

Ескадрила је полетела у ноћ и о њој се више ништа није чуло.

Авиони и посада су проглашени: „несталим"!

Руси Рајани се такође – у част свог незваничног оца – кад је напунио 18 година, заправо 1960, определио за авијацију. Од детињства га је гонила жеља да сазна појединости о очевом нестанку. Зато се, као авијатичар, дао у потрагу по архивама. Ту је нашао податке о задатку који је добила очева ескадрила, као и оцену да је због погрешног избора правца летења вероватно довео ескадрилу до пропасти!

Овако негативна оцена, заправо оптужба, није му давала мира. Од тада, животни циљ му је: открити истину о лету и судбини очеве ескадриле. Зато је из војне авијације прешао у једну приватну компанију,

На дуготрајним пловидбама у потрази за уљешурама морнари су од њихових зуба израђивали предмете које су поклањали девојкама и супругама. Данас су то музејски експонати.

је било боље за трговце – било је најгоре за китове

Почиње незаустављива трка за уљешурама. Све снажнијим једрењацима китоловци с Нантакита отискују се све даље и даље у опасан лов... Понеки губе и брод и главу, јер ни китови не продају јевтино – своје уље. Други обарају рекорде: средином 18. века брод „Сара" донео је улов од 3.497 барела скупоценог китовог уља!

На Нантакиту су никле помпезне беле палате са травњацима и цветним лејама... Потомци квекера постали су бродовласници, богати и цењени грађани Америке. Китови су подигли Нантакит.

Данас се китови лове савременим бродовима, на савремен начин. Нантакит је престао да буде средиште китоловаца, али није опустео. Само је променио „делатност" – окренуо се лову на туристе (мање опасном и ништа мање уносном). Постао је музеј под ведрим небом: у старом бродоградилишту и даље раде мајстори позлатари који украшавају прамце једрењака: то су нови једрењаци али ништа мање дивни од оних из времена Кристофера Хасија. Дрвене куће из 17. века реконструисане су тако да личе на оне некадашње пионирске, али нису само музејски експонати, већ постају „викендице" богатих Американаца који плаћају и по неколико стотина хиљада долара за једну.

Туристи овде могу не само да разгледају стару китоловачку луку него и да се једрењацима отисну за „пловећим Хималајима" како овде још називају китове. Не лове их већ „само" посматрају и фотографишу за успомену. Китови овде лове туристе

М. К.

Некада су се прамци бродова – китоловаца овако украшавали и позлаћивали.

што му је донело више новца и више слободног времена за праву детективску истрагу.

Спуштање на лед

Најпре је наишао на неке податке, а затим и на живе пилоте и чланове посада авиона из некадашње ескадриле свога оца. Тако је могао да до детаља реконструише лет који је почео 14. јула 1942. године.

Под командом његовог оца ескадрила је летела и снабдевала се огревом према предвиђеном програму. Али кад су се приближили југу Гренланда, добили су радио-упутство да окрену ка северу због наводне снежне олује. Касније се утврдило да је то било лажно упозорење које им је послато са једне немачке шпијунске подморнице која је оперисала у том делу Леденог океана.

Због ове промене курса они су скренули са свога правца и продужили лет, тако да су ускоро увидели да неће имати довољно горива да стигну до Исланда. Тада је командант донео смелу, али једино исправну одлуку: да слете на ледену површину Гренланда. Са последњим капима бензина командант, који је летео у ловцу „муња", први се спустио на лед. Авион се преврнуо и разбио. Тешко рањен, командант је радио-телефоном наредио ескадрили да сви одмах слете али да атерирају не испуштајући точкове, јер тако имају више изгледа; због слетања на точкове његов авион се преврнуо.

Сви авиони, као на саоницама, рулали су по леду засутом дебелим слојем снега. То је ублажило удар при атерирању. Нико није био повређен, осим тешко рањеног команданта, који је убрзо умро. Сви остали успели су да дођу до једне америчке базе, а одатле су пребачени у Енглеску, где су поново разврстани у нове јединице.

Авиони, и гроб команданта остали су завејани у вечном леду Гренланда...

Експедиција

С тачним подацима и војним картама места где је под снегом и ледом лежало осам авиона, Рајани је почео да организује експедицију.

Такав подухват изискивао је огромна средства. Руси Рајани је пребродио ту, највећу препреку. Заинтересовао је као финансијере две велике светске фирме. Једна је пристала због рекламе. Друга – компанија Локид – зато што се радило о њеним „мујама", најславнијим америчким ловцима из другог светског рата. Уз то, иако је било произведено више од 10.000 „муња", данас их је у музејима света четири читава примерка. Рајани је гарантовао да ће Локиду предати најмање пет – у леду Гренланда као у великом фрижидеру – конзервираних авиона „муња".

С тимом од 16 стручњака Рајани је јула 1983. кренуо бродом ка обалама Гренланда. Али, и поред најмодернијих радара, ехо-сонди и сателитских снимака, нису успели да пронађу авионе. Зима и снежне олује натерали су их да рано прекину са истраживањем и да се врате.

Откриће

Рајани није одустао. У пролеће 1984, војним авионом за откривање подморница под ледом, прелетео је део обале Гренланда. Ту су специјални најновији електронски уређаји под ледом и снегом дебелим преко 20 метара открили осам великих металних предмета; компјутерски цртеж је дао тачне обрисе авиона које су тражили.

Великим хеликоптером, са геофизичарима и техничарима, Рајани је јула ове године поново одлетео на лице места. Циљ му је био да најмодернијим апаратима апсолутно тачно утврди положај сваког од осам давно несталих авиона.

Кад се вратио, изјавио је да су авиони коначно нађени, да су сви апарати сачувани, и да ће још ове, 1984. године бити пренети у САД. Рекао је да му у овој потрази „циљ није био ни авантура нити слава, већ само жеља да утврди историјску чињеницу". Та чињеница је и права истина о крају његовог оца, команданта ескадриле која је 42 године била „нестала".

А. П. К.

ДАЛЕКИ ЗЕЛЕНИ БРЕГОВИ ЗЕМЉЕ

ФРЕДЕРИК БРАУН

Огромно сунце на љубичастом небу имало је скерлетну боју. На ивици равнице ишаране смеђим жбуњем дизала се црвена џунгла.

Макарти се упутио тамо да истражи и ту џунглу. Знао је да је то тежак, исцрпљујући и врло опасан подухват, али био је неопходан.

– Идемо ли, Дороти? – упитао је. – Јеси ли спремна?

Створење с пет кракова, које му је седело на рамену, није одговорило, из простог разлога што није могло да говори. Али, било је бар живо биће коме је Макарти могао да се обраћа, које му је правило друштво. По величини, а и по тежини, Дороти је подсећала на руку... на руку жене положену на раме.

Колико има како му Дороти прави друштво на овој пустој планети, питао се Макарти. Најмање четири године, рачунао је, јер пре него што ју је срео био је сам нешто више од годину дана. Сада је већ читавих пет година откако је доживео бродолом.

Имао је обичај да јој прича, и то му је помагало да живи.

– Морамо бити опрезни, да нас ништа не изненади – рекао је и помиловао је. – Можда у оној џунгли има лавова и тигрова.

Инстинктивно, дотакао је опасач и под прстима осетио дршку соларног пиштоља, јединог оружја које је успео да спасе из свог космичког брода. Било је довољно кратко га изложити сунцу да се напуни – било ком сунцу, само да је сјајно и близу – и онда је могао да шаље зраке који у трену дезинтегришу сваку материју. Без овог пиштоља Макарти не би преживео протеклих пет година на Кригеру III.

Његов страх се показао оправданим. Још није био дошао до ивице шуме кад се отуд појавио лав. Није био баш лав, али тако је Макарти називао животиње те врсте, из носталгије за Земљом. Животиње јаркоцрвене боје са осам шапа, главе прекривене крљуштима и наоружане јаким кљуном.

Нико на Земљи није био упознат с постојањем сличних чудовишта, јер се никад нико није појавио са обавештењем о флори и фауни на Кригеру III. Пре Макартија, једна једина летелица се била спустила на ову планету, и више никад није поново узлетела. Њену олупину је Макарти тражио, од џунгле до џунгле, наоружан својим сунчаним пиштољем и с Дороти на рамену. Кад би могао да је нађе и да употреби њене електронске цеви, уместо својих које су уништене при слетању, успео би да се врати на Земљу.

Уперио је пиштољ у животињу која му се приближавала и притиснуо обарач. Зрак, зелен и сјајан, танак и прав као смарагдна нит, излетео је из пиштоља и збрисао лава и жбуње, у потпуној тишини.

– Јеси ли видела, Дороти? – рекао је, милујући је. – Каква зелена боја! То је једина боја која недостаје овој твојој проклетој планети. Зелено је најлепша боја, Дороти. На Земљи, где сам рођен, ње има највише. Шуме, ливаде, планине, све је зелено. Кад одемо одавде, видећеш. Допашће ти се моја дивна зелена планета!

Окренуо се и погледао смеђу, прашњаву равницу, љубичасто небо и скерлетно сунце. Овде је дан трајао вечито: без скокова температуре, без ветрова, без годишњих доба.

Ипак, планета није била непријатна: имала је доста воде и много одличне дивљачи, мада је на почетку требало савладати извесну одвратност због изгледа тих животиња. Све је било лакше откако је имао Дороти. Без ње и сећања на зеленило Земље Макарти би сигурно полудео.

Уздахнуо је и зашао у џунглу.

– Шта си казала, Дороти? – упитао је после извесног времена, иако Дороти, наравно, ни реч није прозборила. – Да ћу се, кад се вратим на Земљу, оженити? Ко зна, Дороти. Знам тамо, на Земљи, једну девојку. Има твоје име, Дороти. Оженио бих се њоме по повратку, али остао сам прикован овде, у твом свету, и она ме сигурно већ сматра мртвим. Пет година није мало. Али, ако ме којим случајем чека... оженићу се сигурно, Дороти!

Соларним пиштољем морао је да скрчи пут јер је џунгла била толико густа. Уз пут је убио још два лава и једног тигра.

– Има још један појас џунгле, Дороти, у подножју брега. Можда се васионски брод тамо спустио. Мораћемо и њу да испитамо. И остале, све док не пронађемо брод.

Помисао на овај огромни посао деловала је обесхрабрујуће, па се поново вратио Земљи:

– Ех, зелени брегови! Не можеш ни да замислиш какви су, Дороти.

Уздахнуо је. Около, степа боје чоколаде, прекидана појасевима црвене џунгле, губила се унедоглед, под небом вечито љубичастим, вечито ведрим.

Затворио је очи, јер га је тај огромни простор убијао. И баш тада, чуо је неко чудно зујање. Изгледало је да долази с неба, на којем није било ни облака, ни птица, на којем се никад ништа не дешава.

Немогуће!

Али, сада је зујање постало правилно као звук мотора. Загледан у небо, Макарти је спазио једну црну тачку која се померала. Халуцинација, помислио је. Затворио је очи, сигуран да је више неће бити када их отвори. Била је, и то већа. Мало помало, од црног је постајала сребрнаста и сада је Макарти могао да разазна јак пламени млаз.

Васионски брод! Срце му је лупало док је пиштољ усмеравао у висину, да привуче пажњу. Да ли је могуће да је дошао тренутак који је очекивао, којем се надао свих ових пет година?

Пилот је приметио зелени зрак испаљен из Макартијевог пиштоља и одговорио са три јака млаза из бродских вентила. Одмах потом сребрнасти брод је почео да се спушта спиралном путањом, као пчела што слеће на цвет.

Макарти је дрхтао као прут. Руком је пошао ка рамену да помилује малу живу ствар која му је у овим тешким годинама била једино друштво и утеха.

– Ето, Дороти! – рекао је узбуђеним гласом.

Брод се спустио на црвенкасту равницу, неколико стотина метара даље.

Макарти је потрчао, заборављајући да је наг, ако се не рачуна појас везан око струка у којем су били пиштољ и нож; заборављајући и на то колико је прљав, мршав и остарео. Трчао је, а сузе су му текле низ необријане образе.

Кад је стигао до брода, отворио се поклопац изнад пилотског места и појавио се витак младић у униформи космичке полиције.

– Водите ли ме? – задихано је упитао Макарти.

– Наравно! – насмејао се младић, силазећи. – Колико си овде?

– Пет година.

– Крећемо чим се издувне цеви охладе. За највише један сат. Водим те на Алдебаран II. Тамо ћеш наћи брод за било коју планету нашег система... Него, треба ли ти нешто? Вода? Храна?

Макарти је одмахнуо главом. Били су му потребни само зелени брежуљци Земље. И видеће их! Та помисао је била тако опојна да се није могла поднети. Пао је без свести на црвенкасто тле.

Кад је дошао себи, угледао је лице младог официра, који му се љубазно осмехивао.

– За пола сата узлећемо – рекао је младић. – А за шест сати бићемо на Алдебарану, матори Робинсоне!

Сели су у хлад неког грма. Макарти је причао младом човеку какав је живот водио за ових пет година прогонства, о очајничком трагању за изгубљеним свемирским бродом, с чудовишним животињама које је сретао. И причао му је о Дороти, која се најбоље осећа на његовом рамену. Док је то говорио, подигао је руку да помилује мало, љупко створење.

У том часу је приметио да је израз младог официра постао некако сажаљив.

– Реци ми, Робинсоне – упитао је наједном младић – која је година била кад си стигао на ову планету.

Тон којим је било изговорено питање, више него речи, учинио је да Макарти задрхти. Како се може водити тачно рачуна о времену кад овде сунце никад не залази и кад нема смене годишњих доба?

– Била је 2242. година – рекао је полако, оклевајући. – А сада је...

– Сада је 2272, Макарти!

Ћутање, па једва чујни Макартијев глас:

– Колико сам ја то онда овде?

– Тридесет година! Дошао си на Кригер III пре тридесет година... Колико си година тада имао?

– Двадесет пет.

– Сада имаш педесет пет, Макарти!

– О, боже!

Главу горе, Макарти! Ти и не слутиш колико је медицина напредовала. Неколико месеци неге и поново ћеш бити снажан као пре.

Али, Макарти је понављао:

– О, боже!

– Не очајавај, Макарти. Ниси ни болестан ни стар. А пошто треба да кренемо, боље је да ти све кажем одмах... Или да сачекам?

– Шта има још? Реци одмах, Арчере, ма шта да је.

– Марлијев васионски брод. Није се изгубио на овој планети, већ на Кригеру IV. Значи, до краја живота га не би нашао. Међутим, та нада да ћеш га наћи помогла ти је да не изгубиш разум.

Застао је и погледао му у раме, оно на којем се била шћућурила Дороти.

– Исто је и са Дороти – наставио је Арчер. – Нема на твом рамену никакве животињице са пет кракова. Нема баш ничега, Макарти. Дороти је производ твоје маште, али служила ти је као друштво, да не заборавиш да говориш, да не полудиш.

Полако, Макарти је принео руку рамену. Тамо више ничег није било.

– У праву си, Арчере – рекао је туробно. – Нема је, заиста. Чак сумњам да је икад постојала. Наравно, много ми је помогло што сам веровао да постоји. За мене је то било... као рука жене. Био сам мало луд али сада је с тим готово. Сад кад се враћам на Земљу...

Арчер је одмахнуо главом.

– Нисам ти још све рекао. Нема повратка на Земљу, Макарти, него на Марс, или у тропске вртове Венере. Земља је сада гола пустиња, напуштена после нуклеарног напада агресора са Сиријуса...

Макарти је гледао као да не разуме, а онда је почео да понавља, као у сну:

– Нема Земље. Нема зелених брегова...

Лице му је било тужно, али мирно. Арчер се осмехнуо са олакшањем.

– Мило ми је што то примаш на овај начин. Плашио сам се да ћеш... Браво, матори! У много си бољем стању него што сам мислио. А сада, хајдемо. Видећеш какав се леп живот води на Венери. Ма каква Земља!

Пошао је ка васионском броду, сигуран да га Макарти прати.

Макарти није пошао за њим. Мирно је извукао пиштољ из појаса, нанишанио и опалио. У трену су се распршили и Арчер и његов брод.

Макарти је вратио пиштољ у појас и кренуо ка џунгли у подножју далеких брегова.

У ходу подигао је руку ка рамену. Осетио је малу, слатку, склупчану Дороти, нежну и глатку као женска рука. Дороти, једино друштво у овим изгнаничким годинама. Рекао је:

– Не брини, Дороти, наћи ћемо Марлијев брод. Треба само мало стрпљења. Можда још данас, тамо, у оној џунгли. Ако не тамо, онда у оној другој, на хоризонту... А кад је нађемо и заменимо електронске цеви на мом броду, враћамо се на Земљу. Упознаћеш њене зелене брегове, Дороти.

Насмејао се. Није се смејао као лудак, не. Био је то миран, задовољан смех.

Нежно је помиловао љупко створење и убрзао ход ка џунгли, ка лавовима са осам шапа, ка хоризонту, испод црвеног сунца што никад не залази.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ДРАМСКИ ПИСАЦ БЕРНАРД	САМОДРЖАВЉЕ, НЕОГРАНИЧЕНА ВЛАСТ	СЛАНО ЈЕЗЕРО У ПАЛЕСТИНИ	ЈЕДНАК УДЕО (МН.)	ИМЕ КЊИЖЕВНИКА ЦАНКАРА	СОЛИ ОКСАЛНЕ КИСЕЛИНЕ	ДРУГО ИМЕ ЗА КАМЕНУ СОДУ
ПРВАК, АС							
ДОВОЂЕЊЕ У ИСПРАВНО СТАЊЕ							
ГРАД НА ЈУГУ СРБИЈЕ	СНАЖНО ОСЕЋАЊЕ, ЧУВСТВО						
ЖУРНАЛИСТ / АВИЈАТИЧАР							
					АУТО ОЗНАКА ЛОЗНИЦЕ		
„ПИКО" / ТЛО ОБРАСЛО ДРВЕЋЕМ (МН.)					АНТУН НАЛИС		
КУВАР	ВОЈВОЂАНСКИ ШАХИСТ БОРА				ТОНА / ВЕЛИКИ ЊЕГОШЕВ СПЕВ		НЕСТАШАН
НАШ КОМПОЗИТОР ИВО							
ОКОВИ				НУЛА / ФИЛМСКА ЗВЕЗДА		НАЈВИША НАУЧНА УСТАНОВА	
ЗНАК ЗА ЛАНТАН			СТИД / СТВАРАЊЕ				
МЕСТО У ДАЛМАЦИЈИ							
„ЊУТН" / „КИЛО"		МЕСТО У СРБИЈИ / „НОБЕЛИЈУМ"					
ФУДБАЛС. СТАДИОН „РИЈЕКЕ" / ШАНАЦ				САРАЈЕВСКИ ЛИСТ / ГРАД У ФРАНЦУС.			
	ИМЕ ГЛУМИЦЕ РЕДГРЕЈВ	МУШКО ИМЕ / КРАЉ ЗАПАДНИХ ГОТА					ЛАКО ЗАРАЂИВАТИ
БИВШИ КОШАРКАШ „БОСНЕ" ЖАРКО							
НОВ РЕД, СТАВ							
ЗАЈ СТАРИХ СЛОВЕНА				ЈУЖНО ВОЋЕ / „ТЕСЛА"			
ГРЕШКА (ЛАТ.)						„ИСТОК" / СЛАВОНСКА ПОЖЕГА	
МЕСТО У ДАЛМАЦИЈИ				„ЦЕНТИСТОК" / „НЕУТРОН"			
ГРАД У СР НЕМАЧКОЈ					3,14...		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: излазак, славина, паладин, урагани, НИ, аран, Инари, т, тд, ај, именице, Аретеј, унирати, пор, ран, Иманите, Сењани, теза, А, СА, д, ум, прерада, е, Мавар, кравари, ту, илал, апетити, рахитис.

990+10 супер награда

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ПЕЗ + ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК награђују:

Фигурицу ПЕЗ добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе следеће бројеве:

64097	64145	64192	64239	64290	64337	64389
64437	64488	64541	64600	64653	64701	64748
64795	64846	64893	64945	64993	65044	65097
65156	65209	65258	65305	65352	65403	65450
65502	65550	65601	65654	65713	65766	65814
65861	65908	65959	66006	66058	66106	66157
66210	66269	66322	66370	66417	66464	66515
66562	66614	66662	66713	66766	66825	66878
66926	66973	67020	67071	67118	67170	67218
67269	67322	67381	67535	67482	67529	67576
67627	67674	67726	67774	67878	67937	67990
68038	68085	68132	68183	68230	68282	68330
68381	68434	68493	68546	68594	68641	68688
68739	68786	68838	68886	68937	68990	69049
69102	69150	69197	69244	69295	69342	69394
69442	69493	69546	69605	69658	69706	69753
69800	69851	69898	69950	69998	70004	70102
70161	70214	70262	70309	70356	70407	70454
70506	70554	70605	70658	70717	70770	70818
70865	70912	70963	71010	71062	71110	71161
71214	71273	71326	71374	71421	71468	71519
71566	71618	71666	71717	71770	71829	71882
71930	71977	72024	72075	72122	72174	72222
72273	72326	72385	72436	72486	72533	72580
72631	72678	72730	72778	72829	72941	72994
73042	73089	73136	73187	73234	73286	73334
73385	73438	73497	73550	73598	73645	73692
73743	73790	73842	73890	73941	73994	74053
74106	74154	74201	74248	74299	74346	74398
74446	74497	74550	74609	74662	74710	74757
74804	74855	74902	74954	75002	75053	75106
75165	75218	75266	75313	75360	75411	75458
75510	75558	75609	75662	75721	75774	75822
75869	75916	75967	76014	76066	76114	76165

76218	76277	76330	76378	76425	76472	76523
76570	76622	76670	76721	76774	76833	76886
76934	76981	77028	77079	77126	77178	77226
77277	77330	77389	77442	77490	77537	77584
77635	77682	77734	77782	77833	77886	77998
78046	78093	78140	78191	78238	78290	78338
78389	78442	78501	78554	78602	78602	78649
78696	78747	78794	78846	78894	78945	78998
79059	79110	79158	79205	79252	79303	79350
79402	79450	79501	79554	79613	79666	79714
79761	79808	79859	79906	79958	80006	80057
80110	80110	80169	80222	80270	80317	80364
80415	80462	80514	80562	80613	80666	80725
80778	80826	80873	80920	80971	81018	81070
81118	81169	81222	81281	81334	81382	81429
81476	81527	81574	81626	81674	81725	81778
81837	81890	81938	81985	82032	82083	82130
82182	82230	82281	82334	82393	82446	82494
82541	82588	82639	82686	82728	82786	82837
82890	82949	83050	83097	83144	83195	83242
83294	83342	83393	83446	83505	83558	83606
83653	83700	83751	83798	83850	83898	83949
84002	84061	84114	84162	84209	84256	84307
84354	84406	84454	84505	84558	84617	84670
84718	84765	84812	84863	84910	84962	85010
85061	85114	85173	85226	85274	85321	85368
85419	85466	85518	85566	85617	85670	85729
85782	85830	85877	85924	85975	86022	86074
86122	86173	86226	86285	86338	86386	86433
86480	86531	86578	86630	86678	86729	86782
86841	86894	86942	86989	87036	87087	87134
87186	87234	87285	87338	87397	87450	87498
87545	87592	87643	87690	87742	87790	87841
87894	87953	88006	88054	88101	88148	88199

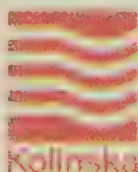
88246	88298	88346	88397	88450	88509	88562
88610	88657	88704	88755	88802	88854	88902
88953	89006	89065	89118	89166	89213	89260
89311	89358	89410	89458	89509	89562	89621
89674	89722	89769	89816	89867	89914	89966
90014	90065	90118	90177	90230	90278	90325
90372	90423	90470	90522	90570	90621	90674
90733	90786	90834	90881	90928	90979	91026
91078	91126	91177	91230	91289	91342	91390
91437	91484	91535	91582	91634	91682	91733
91786	91845	91898	91946	91993	92040	92091
92138	92190	92238	92289	92342	92401	92454
92502	92549	92596	92647	92694	92746	92794
92845	92898	92957	93010	93058	93152	93203
93250	93302	93350	93401	93454	93513	93566
93614	93661	93708	93759	93806	93858	93906
93957	94010	94069	94122	94170	94217	94264
94315	94362	94414	94462	94513	94566	94625
94678	94726	94773	94820	94871	94918	94970
95018	95069	95122	95181	95234	95282	95329
95377	95428	95475	95527	95575	95626	95679
95738	95791	95839	95886	95933	95984	96031
96083	96131	96182	96235	96294	96347	96395
96442	96489	96540	96587	96639	96687	96738
96791	96850	96874	96875	96903	96951	96998
97045	97096	97143	97195	97243	97294	97347
97406	97459	97507	97554	97601	97652	97699
97751	97799	97850	97903	97962	98015	98110
98157	98208	98255	98307	98355	98406	98459
98518	98571	98619	98666	98713	98764	98811
98863	98911	98962	99015	99074	99127	99175
99222	99269	99320	99367	99419	99467	99518
99571	99630	99683	99731	99778	99825	99876
99923	99975	100023	100074	100127	100186	

100239	100287	100334	100381	100432	100479
100531	100579	100630	100683	100742	100795
100843	100890	100937	100988	101035	101087
101135	101186	101239	101298	101351	101399
101446	101493	101544	101591	101643	101691
101742	101795	101854	101907	101955	102002
102049	102100	102147	102199	102247	102298
102351	102410	102463	102511	102558	102605
102656	102703	102755	102803	102854	102907
102966	103019	103067	103161	103212	103259
103311	103359	103410	103463	103522	103575
103623	103670	103717	103768	103815	103867
103915	103966	104019	104078	104131	104179
104226	104230	104231	104232	104233	104273
104324	104371	104423	104471	104522	104575
104634	104687	104735	104782	104829	104880
104927	104979	105027	105078	105131	105190
105243	105291	105338	105385	105436	105483
105525	105583	105634	105687	105746	105799
105847	105894	105941	105992	106039	106091
106139	106190	106243	106302	106355	106403
106450	106497	106548	106595	106647	106695
106746	106799	106858	106911	106959	107006
107053	107104	107151	107203	107251	107302
107355	107414	107467	107515	107562	107609
107660	107707	107759	107807	107858	107911
108023	108071	108118	108165	108216	108263
108315	108363	108414	108467	108562	108579
108627	108674	108721	108772	108819	108871
108919	108970	109023	109082	109135	109183
109230	109277	109328	109375	109427	109475
109526	109579	109638	109691	109739	109786
109833	109884	109931	109983	110031	110082
110135	110194	110247	110295	110342	110389
110440	110487	110539	110587	110638	110750
110803	110851	110898	110945	110996	111043
111095	111143	111194	111243	111306	111359
111407	111454	111501	111552	111599	111651
111699	111750	111803	111862	111915	111963
112010	112057	112108	112155		

СУПЕР НАГРАДЕ ДОБИЛИ СУ

67825 72882 77945 83002 88054 93105 98063 103114 107970

Награде ћемо испоручити поштом

HP Kolinska Ljubljana

СВАКОГ МЕСЕЦА 10 + 990 НАГРАДА ЗА ЧЛАНОВЕ PEZ КЛУБА

Наiраде у новембру су:

10 суiернаiрада — 990 фиiурица PEZ

Наiрађене бројеве PEZ чланских караiа објавићемо у ЗАБАВНИКУ.

ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!

Пошаљи 5 омоiа бомбона PEZ и iоiуњен куiон на адресу:

PEZ КЛУБ, 61110 ЉУБЉАНА, i. i. 38

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

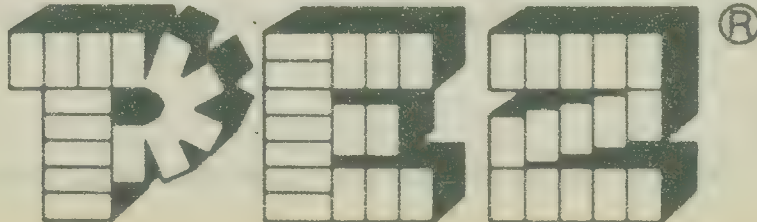
Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број

Датум рођења

БИМ
И
БУМ

ДОБРО, ПОМОЋИЋУ ТИ КАД САМ ОБЕЋАЛА!
САКУПЉАЊЕ ЛЕКОВИТОГ БИЉА ЈЕ КОРИСТАН ПОСАО!

А, ДОШЛИ СТЕ! ПОКАЗАЋУ ВАМ ШТА ТРЕБА ДА РАДИ-ТЕ!

... А ОВО ВАМ ЈЕ СВРБЕЖНИ ЛАДОЛЕЖ! ИМА ТРИ ЦРВЕ-НА ЛИСТА И ВЕОМА ЈЕ ОПАСАН!
ЧУВАЋЕ-МО СЕ, МИС АЛГЕБРО!

АНЂЕЛЧИЋИ МАЈЧИНИ ВРЕДНИ ...
ЗДРАВО, МАМА, ИДЕМО ДА ПО-МОГНЕМО МИС АЛГЕБРИ... САКУПЉАМО ЛЕКОВИТО БИЉЕ!

ФАРБАМ ОВО БОЉЕ ОД МАЈ-ЧИЦЕ ПРИРО-ДЕ!
ХМ...
АКО СИ ТИ МАЈЧИЦА ПРИРОДА, ОНДА САМ ЈА МИСТЕР УНИВЕР-ЗУМ!
ЦРВЕНО

ПОГЛЕДАЈТЕ, МИС АЛГЕБРО... НАШЛИ СМО ЈЕДНУ ЦРВЕНУ...
О, НЕ! ТО ЈЕ СВРБЕЖНИ ЛАДОЛЕЖ!

ОНА ДВА ДРИП-ЦА НЕ ЗНАЈУ ДА САМ ИХ ПРОВАЛИО...

ХЕЈ, ВАС ДВОЈИЦА!
ХЕ-ХЕ-ХЕ! АЛА СУ ЗБРИСАЛЕ ... ЈЕСИ Л' ИМ ВИ-ДЕО ЛИЦА...
© 1984 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ТО ЈЕ САМО ПАКОСНОМ БАМУ МОГЛО ДА УСПЕ!
ПАЗИТЕ! ЧИТАВ ЖБУН ЛАДОЛЕЖА!
?!!

ЗИНИ, СИНКО! ОВО ЈЕ СИРУП ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА!
ФУЈ!
КАКО МЛАДИ БОТАНИЧАРИ ДАНАС?
ЧЕКАЈ САМО ДОК ОЗДРА-ВИМ...
10. и 11.
A. De Cesare

ПО ЦРТИЦАМА СЕ РОБА ПОЗНАЈЕ

✉ Запазила сам на омотима прехрамбених производа из иностранства (чоколада, жвака, кафе) а код нас на „Фрукталовим" соковима једно поље са цртама различите дебљине и бројевима. Молим вас одговорите ми шта они значе.

ЉИЉАНА,
Београд

Већина производа која долази из Западне Европе, САД и Канаде има то поље с бројевима и цртама. Прва два, односно три броја означава су за земљу (Југославија носи број 860), следећа четири (или пет) говоре о произвођачу, затим долази пет бројева за врсту робе и последњи, тринаести број је контролни. Сви ови бројеви представљени су и графички, цртама различите дебљине, светлијим и тамнијим (сваки број може на четири различита начина да се означи). Чему служе ови бројеви и црте?

Божидар Митић, виши саветник у Привредној комори Југославије, рекао нам је да се крајем седамдесетих година прво у САД (1966) а потом и у Западној Европи (1973) појавила идеја о јединственом систему обележавања производа. Основано је удружење ЕАН (Интернационална асоцијација за обележавање производа) са седиштем у Бриселу. Идеја је била да се олакша разврставање и препознавање робе и на домаћем а посебно страном тржишту. Роба која је овако означена има смисла само кад у земљи постоје трговине са електронским касама које имају оптички (ласерски) читач.

Касирка више неће морати да памти све цене, сваки артикал превлачиће преко читача који ће убележити цену. Откуд сад и цена у тим цртицама? Каса, читач и компјутер биће узајамно повезани. На рачунару ће сваки производ имати записану цену, квалитет и не само то. Рачунар ће тачно убележити колико се неке робе у том дану продало у самоуслузи, на пример, па ће бити олакшано и снабдевање. Рачунар ће јављати другом рачунару у магацину који су му производи потребни.

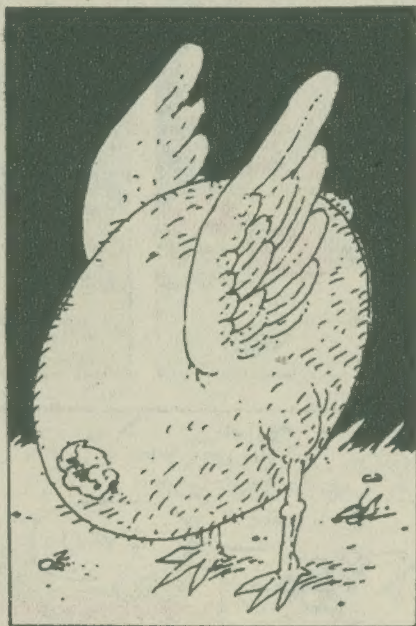
Код нас је, за сада, ЈАНИ (Југословенска асоцијација за нумерисање артикала) приступило око четрдесет великих произвођача. У овом тренутку још нигде нема електронских каса.

КИВАН САМ ЗБОГ КИВИЈА

✉ Чуо сам да је киви некаква дивља животиња, а мама каже да је воћка и да ју је једном видела у пиљарници. Киван сам због тог кивија што не знам шта је тачно?

МИЛОЈЕ ГАВРИЋ,
Гаврила Принципа 3,
11000 Београд

И једно и друго је тачно, и у оба случаја се једе.

Киви птице је мало крупнија птица, једна од ретких које имају крила, а не лете. Живи само на Новом Зеланду, храни се инсектима и црвима, копа рупе у којима се дању крије, и људи је немилосрдно лове па јој прети изумирање.

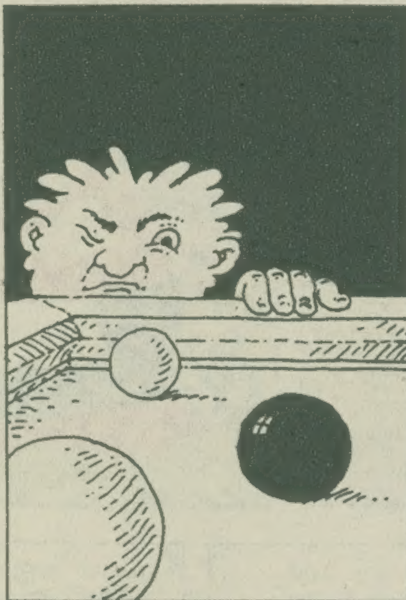
Киви воћка расте дивље у Кореји, Јапану и Кини и право кинеско име јој је јанг тао. Али, пренета је на Нови Зеланд, прекрштена у киви и постала национални специјалитет. Новозеланђани је гаје на плантажама и највећи су произвођачи кивија на свету. Воћка киви није наоко богзна шта. Пуна је беланчевина, а витамина Ц има шест пута више него поморанџа.

ИГРА У ВАРТОЛОМЕЈСКОЈ НОЋИ

✉ Желео бих да знам нешто више о билијару, као и колике су димензије билијарског стола.

АЛЕКСАНДАР
Скопље

Порекло билијара (од франц. биј – кугла и енг. јард – штап) није

познато. Највероватније је да се ова друштвена и спортска игра развила од неколико игара које су, као заједничко обележје, имале гурање, односно ударање кугле или лоптице. Билијар се први пут спомиње 1514. године у Енглеској. И славни Виљем Шекспир спомиње га у трагедији „Антоније и Клеопатра". Постоји запис да је француски краљ Карло IX играо билијар за време вартоломејске ноћи између 23. и 24. августа 1572. године. Био је омиљена игра и француских краљева Луја XIII и Луја XIV. У Версају је постојала нарочита декоративна дворана за билијар. Временом, ова игра ушла је у јавне локале, нарочито у градске кафане. Данас се билијар игра готово у целом свету, а поготово у Француској, Белгији, Холандији и СР Немачкој.

Такмичарски билијарски сто дугачак је 248, широк 142 и висок 80 центиметара. Дужина обичног стола је 230 до 250, а ширина од 115 до 125 центиметара.

ВОДА У ВОДИ

✉ Можеш ли да ми кажеш шта је то тешка вода и како она заправо изгледа.

ГОРДАН ГРУЈИЋ
Лазаревац

Тешка вода је једињење тешког водоника (деутеријума) и кисеоника; то је деутеријум оксид D_2O.

Она се, наоко, уопште не разликује од обичне воде у којој се и налази. Ми је значи сваки дан попијемо, али у веома малим количинама. У 5000 – 6000 литара обичне воде налази се свега један литар тешке воде. Да би то попио, човеку који дневно пије два до три литра воде, требало би шест година. Због великог испаравања, затворена мора, Мртво море на пример, и воде без притока, имају у себи нешто већи проценат тешке воде.

Утврђено је да је ова вода нешто тежа од обичне: десет боца тешке воде тежи колико и једанаест боца обичне. Без боје је и без мириса, а има слаткасти укус. Мрзне се на + 3,8°C, а кључа на 101,42.

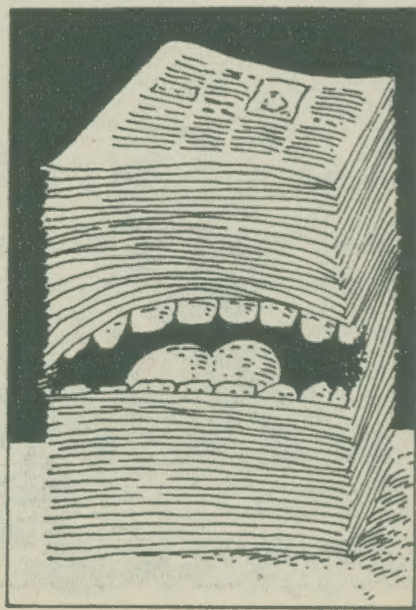
При електролизи обичне воде повећава се проценат тешке воде. Године 1933. амерички научници Луис и Мекдоналд установили су да се дуготрајном електролизом обичне воде може добити неколико кубних центиметара тешке воде. Тако се из 200 литара обичне добије само 1 ccm тешке воде. При томе се троше огромне количине електричне енергије. За тај један кубни центиметар утроши се чак 500 киловат сати. Данас се у Совјетском Савезу, Индији и САД годишње произведе и по неколико тона ове воде.

Тешка вода се користи у нуклеарној физици за успоравање неутрона у нуклеарним реакторима.

МИ СКУПЉАМО, ОНИ ВИЧУ

✉ Звонимо на вратима и питамо да ли имају да нам дају старе новине. Знате, ми скупљамо хартију, носимо је на отпад и продајемо. Новац који тако зарадимо стављамо у заједничку касу за екскурзију. Ова акција је врло корисна, бар се мени тако чини. Уосталом, подржавају је и на радију, телевизији, по новинама. Свако би очекивао да ће станари, ако већ не знају шта ће са новинама, радо да нам их дају.

Међутим, стално имамо проблема. Отварају нам врата већином неки љутити људи и грде нас што звонимо и узнемиравамо их. Разумео бих да се љуте кад бисмо звонили у

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Marianne Nissen, Vejlevej 3, 7400 Herning, Denmark – има 16 година, воли рукомет, језик дописивања енглески.

Anja Nørhart, Vravejen 21, 5970 Erøskøbing, Denmark – има 15 година, воли музику и дописивање, језик дописивања енглески.

Веселин Анђелић, село Косорићи, 81450 Шавник – има 14 година, воли спорт и музику, сакупља значке и постере.

Едита Срабовић, Маршала Тита 60, 75000 Тузла – има 13 година, сакупља салвете, воли спорт и рок музику.

Станислав Обрадовић, 18424 Белољин – има 16 година, воли спорт и музику.

Lene Mikkelsen, Finiandsvej 8, 7200 Grinsted, Denmark – има 12 година, воли спорт и музику, језик дописивања енглески.

време кад се спава. Али овако, кад већ долазимо или пре подне или тек после пет, зашто им сметамо? Ако немају новина могу то љубазно да нам кажу. Нема потребе да вичу на нас, зар не?

ВУК РАДОСАВЉЕВИЋ,
Албанске споменице,
11000 Београд

БАБА, БАБИН ДУБ, МУЧИБАБА...

Увек сам се питао откуд назив Баба за планину у Херцеговини. Да ли има још назива у Југославији са „баба"?

АЛЕКСАНДАР ДИМИЋ
Тузла

У старословенским веровањима баба је била демонско биће. Тако се називало и старо женско божанство код Срба које је имало овоземаљске особине и чији атрибут може бити – жаба. Њено име није се сачувало вероватно због претераног страхопоштовања према њој. Успомена на то божанство сачувала се у појединим географским називима.

Поред планине Баба у Херцеговини, постоји и једна истог назива у Србији поред Параћина, једна у западној Македонији, Треснибаба у Тимочкој крајини, Бабина чука код Горње Топлице, брдо Бабина глава код колубарског села Драževац, Бабина гора, Бабин зуб, Бабино поље, Бабина ријека, Бабино језеро, Бабин дуб. Мучибаба је село код Књажевца, друго код Гњилана, Бабе су на Космају, Белобабе код Пријепоља, Бабине у Полимљу, Бабица у Косаници, Бабичко код Лесковца, Бабајић поред Колубаре, ту су и Пленибабе, Бабушница, Бабино и Дајбабе.

Назив „баба" среће се и у називима појединих биљака. Знамо за бабину душу, бабино ухо, бабину свилу. Бабом се назива и крсни колач који се у тимочким селима ставља на сто уочи славе и не склања док траје славље.

„Б" И „Ц" НА РОШТИЉУ

Интересује нас да ли је првилно рећи ћевапчинница или ћевабџинница.

АИДА, СУАДА и ЕМИНА
Бања Лука

Ћевап је исечено или самлевено и у ваљке обликовано месо које се пече на роштиљу. Сама реч ћевап потиче од арапског односно турског кебап. Према нашем правопису, дозвољено је и ћевапчиница и ћевабџиница. Такође се може рећи ћевап и ћевабџија.

У СВЕТУ БЕЗ БОЈА

Чула сам за далтонизам, али не знам шта је то.

СУАДЕА из Метохије

Далтонизам је урођена или стечена слепоћа за боје, названа овако по енглеском физичару и хемичару Џону Далтону. Наиме, и сам Далтон није разликовао боје и бавио се проучавањем овог недостатка. У далтонизму се разликује неколико типова: ахромати су слепи за све боје, дихромати за неколико (црвену и зелену, жуту и плаву), протанопи за црвену, деутеранопи за зелену, тританопи за плаву и жуту. Далтонизам је наследан и везан за пол: преноси се са деде на унука заобилазећи здраву ћелију.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филипозић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

Насловна страна:
БРАНА ЈОВАНОВИЋ

WALT DISNEY
МИКИ

НЕ МОГУ ДА ЗАСПИМ... СТАЛНО МИСЛИМ О ОНОЈ ТОРТИ!
10:30

ПОЈЕШЋУ ЈЕДНО ПАРЧЕ, ПА КУД ПУКЛО ДА ПУКЛО!

ПОЖУРИ, ЧОВЕЧЕ! ЗАР НЕ ВИДИШ ДА ЈЕ ПРЕГЛАДНЕЛА!
НЕ!
Copyright © 1984 Walt Disney Productions World Rights Reserved

БРЗО ДАЈТЕ НЕШТО ДА ГРИЦНЕ! УМИРЕ ОД ГЛАДИ!
ВРУЋЕ ВИРШЛЕ
НЕ! ДАЉЕ ОД МЕНЕ!

ТРЕБА ЈОЈ ЗАСЛАЂЕЊЕ...
ДОСТА! ПУЋИ ЋУ К'О БАЛОН!

ПУФ!
ОХ! КАКВА СРЕЋА! БИО ЈЕ ТО САМО РУЖАН САН!
3:15

НЕ СМЕМ ДОЗВОЛИТИ ДА СЕ НАСТАВИ...
7-22

АЛО, МИКИ! ДА СИ ОДМАХ ИСПАРИО ИЗ МОЈИХ СНОВА!